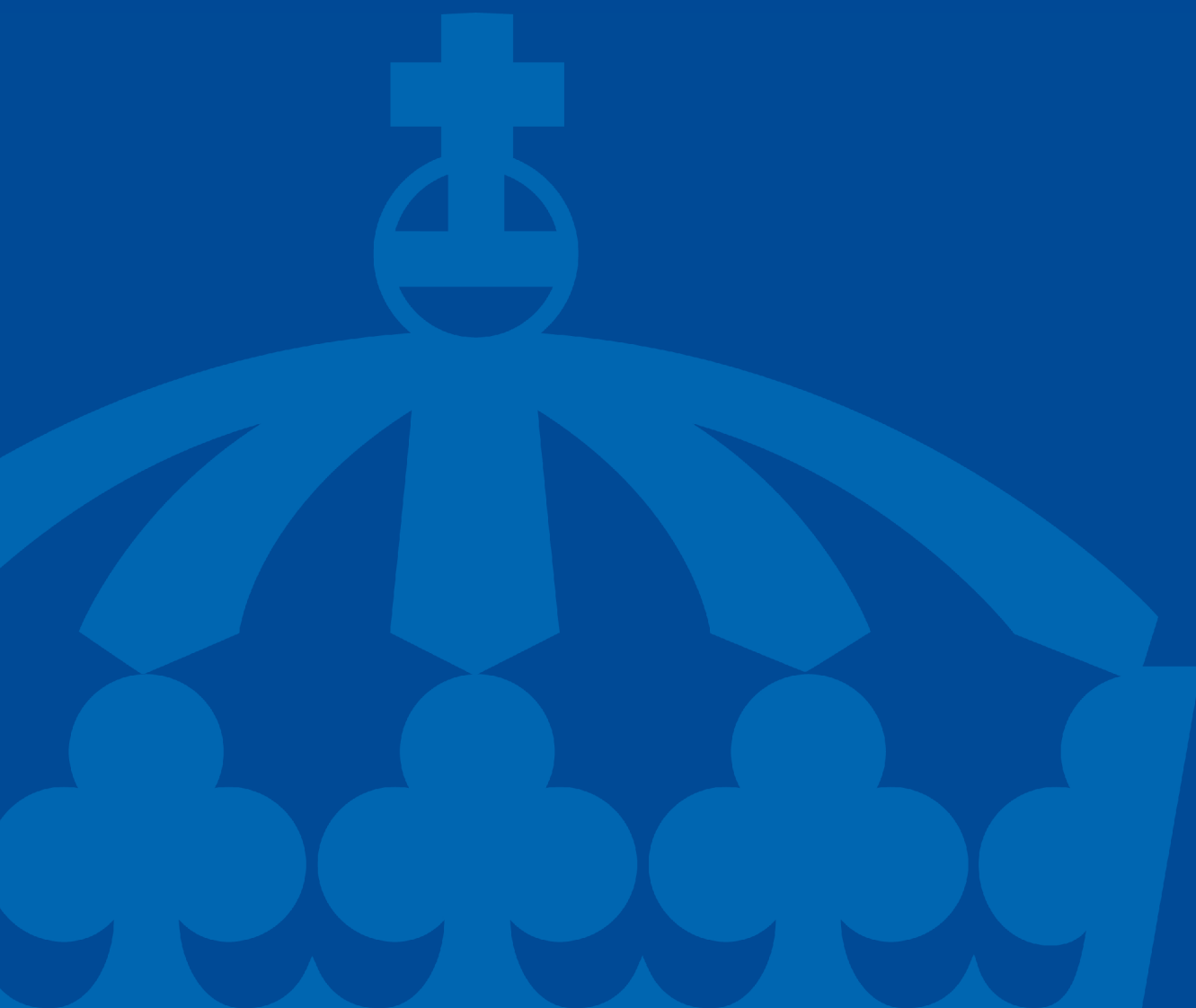

Årsredovisning 2021

Länsstyrelsen
Kalmar län

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet	4
Om årsredovisningen	6
Årsredovisningens kapitelindelning.....	6
Om resultatredovisningen	6
Om Länsstyrelsen	8
Om våra uppgifter, uppdrag och mål	8
Strategisk styrning och planering	8
Organisation.....	10
Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter	11
Resultatredovisning	14
Myndighetsövergripande redovisning	14
Redovisning av verksamhetsområden	27
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	28
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor.....	30
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	34
Hållbar samhällsplanering och boende.....	38
Energier och klimat.....	45
Kulturmiljö	51
Samhällsskydd och beredskap	56
Naturvård och miljöskydd.....	62
Areella näringar.....	79
Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.....	86
Övrig redovisning	95
Året i siffror.....	101
Finansiell redovisning	113
Resultaträkning	113
Balansräkning	114
Anslagsredovisning.....	116
Tilläggsupplysningar och noter	118
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen	134
Bilagor	135

1 Landshövdingen har ordet

År 2021 har på många sätt varit ett prövningarnas år; för vårt land, för länet och för Länsstyrelsen Kalmar län. Det har varit ett år som har präglats av pandemins konsekvenser och en allt mer spänd utveckling i vår omvärld. Det har också varit ett år som har präglats av många enastående insatser, enskilt och tillsammans, för att hantera utvecklingen.

Regeringen har fortsatt att ge länsstyrelserna nya uppdrag i pandemiarbetet. Länsstyrelserna har hanterat detta genom ett intensivt samarbete och genom omfattande insatser i respektive län. I Kalmar län har länsstyrelsens samordnande roll stärkts och krisberedskapen har utvecklats utifrån nya erfarenheter.

Denna årsredovisning beskriver tydligt bredden i länsstyrelsens verksamhet. Vi arbetar för att de nationella målen ska få genomslag regionalt och för att leva upp till vår vision ”Tillsammans bidrar vi till hållbar utveckling, en god livsmiljö och tillväxt”. Under 2021 har vi särskilt fokuserat på tre kraftsamlingsområden; Effektivitet och service, Torka och vattenbrist samt Civilt försvar.

Redovisningen beskriver också de många enskilda åtgärder som levererats under året. Länsstyrelsen har, precis som regionen, samtliga tolv kommuner och Kalmar läns museum, undertecknat *Deklarationen för en stark demokrati*. Vi har initierat ett regionalt brottsförebyggande råd och firat Friluftslivets år. Vi arbetar ständigt på olika sätt för att utveckla länets jordbruk och säkra den viktiga livsmedelsförsörjningen. Vi kämpar för att bevara hotade arter samtidigt som vi vill utrota invasiva arter. Vi bevarar viktiga kulturmiljöer och mycket, mycket annat.

Internt på myndigheten har pandemin påverkat arbetet på flera sätt. Den har inneburit en omprioritering av planerad verksamhet. Det har varit en självklarhet att prioritera krisarbetet, men det har inneburit att vissa av länsstyrelsens uppdrag har fått genomföras med sänkt ambitionsnivå. Den har också gjort att flertalet medarbetare har fått arbeta från hemmet under stora delar av året. Detta har i stort fungerat bra men allteftersom pandemin har dragit ut på tiden har också nackdelarna med omfattande distansarbete blivit tydligare, inte minst för nyanställda medarbetare. Detta är erfarenheter som vi tar med oss när vi successivt ska forma framtidens arbetsplats.

Internt har också ett omställningsarbete bedrivits för att konsolidera myndighetens ekonomi. Bakgrunden var tidigare underskott och syftet har varit att återställa balans mellan verksamhet och tilldelat förvaltningsanslag. Arbetet har omfattat åtgärder på flera olika områden för att reducera såväl lönekostnader som övriga kostnader. Bland annat har ett betydande antal tjänster dragits in, inklusive genom uppsägningar. En preliminär bedömning är att dessa åtgärder har fått effekt och att balans kan nås under 2022. Det ger i sin tur möjligheter att bedriva ett mer långsiktigt internt utvecklingsarbete och att vässa verksamheten för att möta behoven i länet. Samtidigt finns det områden i verksamheten där resurserna nu är på långt ifrån önskvärd nivå, vilket kräver fortsatt uppmärksamhet.

Oaktat de utmaningar som 2021 har erbjudit så visar denna årsredovisning att länsstyrelsen har levererat. Planerade uppdrag har i allt väsentligt kunnat genomföras, samtidigt som ett omfattande pandemiarbete har bedrivits. Detta hade inte varit möjligt om inte chefer och medarbetare på myndigheten hade visat prov på en flexibilitet och anpassningsförmåga utöver det vanliga. Jag är stolt över den sakkunskap och vilja att lösa uppgiften som har lyst igenom i stort och smått. Det är en viktig slutsats – för det avslutade året men även inför framtiden.

Peter Sandwall

Landshövding Kalmar län

2 Om årsredovisningen

Syftet med detta avsnitt är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp, mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper avseende finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken Tilläggsupplysningar och noter i avsnittet Finansiell redovisning.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av delarna:

- Landshövdingen har ordet
- Om årsredovisningen
- Om Länsstyrelsen
- Resultatredovisning
- Finansiell redovisning
- Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
- Bilagor

Avsnittet **Om Länsstyrelsen** beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. **Resultatredovisningen** innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). Den **finansiella redovisningen** innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. **Bilaga D** tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning.

Om resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag eller andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Därefter följer en redogörelse för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt en beskrivning av hur vi genomför verksamheten. Vi redovisar resultatet genom att beskriva prestationer och effekter för att slutligen göra en bedömning av resultatet, bland annat med stöd av indikatorer. Avsnittet innehåller även en tabell med verksamheten i siffror som visar årsarbetskrafter, viss ärendestatistik och uppgifter om kostnader, finansiering och transfereringar.

Förklaring av begrepp

Nedan förklarar och definierar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande **mål** får genomslag i länet och där länsstyrelsens insatser som enskild myndighet i olika grad påverkar måluppfyllelsen. Dessa mål kan alltså vara olika verksamhetsnära, dvs de kan ha varierande koppling till de egna arbetsinsatserna.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) har länsstyrelsen tagit fram **resultatindikatorer** som ska användas som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten inom respektive verksamhetsområde. Indikatorer är mått som används i bedömning av måluppfyllelse. En indikator mäter i regel en avgränsad del av ett mål. Under året har ett särskilt uppdrag genomförts som syftar till att ta fram länsstyrelsegemensamma indikatorer. I uppdraget att ta fram gemensamma indikatorer har fokus legat på prestationer/leveranser och sådana effekter i länet som till relativt hög grad beror på länsstyrelsens eget arbete. Vi har också fokuserat på att välja ut eller ta fram relativt få och relevanta indikatorer.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat:

- svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget
- att tid och/eller kostnad för att ta fram underlaget till resultatindikatorn är för stor, eller
- att länsstyrelserna i vissa fall kan behöva samordna sig och komma överens om vilka indikatorer som bör följas över tid.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av myndighetens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Grunder för bedömningar

För varje verksamhetsområde bedöms resultatet av genomförda insatser i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål. Bedömningarna motiveras med stöd av indikatorer och övriga resultatbeskrivningar. De bedömningsnivåer som vi använder är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller endast i begränsad omfattning når de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten i all väsentlighet uppnår de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten i alla delar uppnår de uppsatta målen med god marginal.

Resultatbedömningen kan även innehålla en bedömning av **trend** och **riktning** i ett regionalt perspektiv.

Om Länsstyrelsen

I Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, i den utsträckning inte någon annan myndighet har ansvaret för särskilda förvaltningsuppgifter.

3 Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordning eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Vi ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Vi ska tillvarata såväl individens som samhällets intressen i utvecklingen av länet. Vi bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och vi ska vara en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta tvärsektorielt i många frågor.

Det saknas ett riksdagsbundet mål för länsstyrelserna. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter vi an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå. Resultaten vi redovisar kan bestå av såväl prestationer som effekter på kort, medellång eller lång sikt.

4 Strategisk styrning och planering

Länsstyrelsen har under året kraftsamlat kring uppdrag som är av särskild vikt för Kalmar län och där länsstyrelsens arbetsinsatser har stor möjlighet att påverka utvecklingen i länet och landet. I regleringsbrevet betonas att länsstyrelserna ska vara drivande i genomförandet av Agenda 2030, därför ligger de globala målen som ett paraply över både våra kraftsamlingar och hela vår verksamhet. Myndighetens verksamhetsplan utgör därmed även myndighetens handlingsplan för Agenda 2030.

Kraftsamlingarna är gemensamma för hela myndigheten, vilket innebär att de har engagerat hela verksamheten och följts upp och utvärderats samlat. Detta har skett i landshövdingens ledningsgrupp och i tertiära verksamhetsuppföljningar.

Kraftsamlingsområdena som prioriterats i samtliga enheters verksamhetsplaner har varit:

Effektivitet och service

Alla medarbetare och ledare har ett ansvar att arbeta med effektivitet och service, liksom med processer och rutiner för handläggning.

Vårt utvecklingsarbete med att digitalisera är en del i vårt effektiviseringsarbete. Det underlättar även vårt arbete med att öka tillgängligheten. Under året har länsstyrelsen bland annat implementerat två system för att effektivisera inköp- och upphandlingsprocessen. Ett är ett digitalt verktyg för att enkelt genomföra direktupphandlingar. Det har frigjort tid för upphandlingsfunktionen och gett handläggarna som genomför

direktupphandlingar större frihet att styra och äga sin tid åt sina projekt. Det andra är ett system för elektronisk signering som har effektiviserat processen för avtalssignering. Tidigare kunde det ta upp till en arbetsvecka för att få ett avtal signerat, medan det nu inte behöver ta mer än en dag, i de flesta fall bara några timmar. Länsstyrelsen har påbörjat jobbet att tillgänglighetsanpassa alla dokument samt förberett sig för införandet av ett nytt intranät. En särskild satsning har gjorts på ”Klarspråk” för att höja allas förmåga att uttrycka sig begripligt i beslut och informationsmaterial.

Torka och vattenbrist

I Kalmar län ser vi klimatförändringarna väldigt tydligt. Inte minst när det gäller vattenbrist och torka. Trots att mycket arbete gjorts de senaste åren är detta fortfarande en stor utmaning för länet. Områden som berörs är långsiktigt hållbar dricksvattenförsörjning, jord- och skogsbruk samt biologisk mångfald. För de gröna näringarna handlar det om klimatanpassning för en hållbar livsmedels- och skogsproduktion.

Länsstyrelsen genomför sedan vattenbristen 2016 och den svåra torkan och foderbristen 2018 regelbundna samverkansmöten med berörda aktörer, bland annat huvudmän för kommunal dricksvattenförsörjning och företrädare för livsmedelsbranschen. Detta för att få en gemensam lägesbild och uppfattning om förväntade konsekvenser både på kort och lång sikt, vilka åtgärder som behöver vidtas och vilken kommunikation som behövs. Myndighetens arbete med torka och vattenbrist beskrivs närmare under Resultatredovisning, 18 Naturvård och Miljöskydd.

Civilt försvar

För att vi ska klara vårt uppdrag som den högsta civila totalförsvarsmyndigheten i länet behöver vi bygga upp ett antal förmågor. Bland annat behöver vi systematiskt arbeta vidare med att utveckla och öka kunskapen inom informationssäkerhet och säkerhetsskydd, för att bättre kunna skydda vår information, personal och våra lokaler. Vi behöver också öka vår kunskap om totalförsvaret och bättre förstå varför det behövs så väl som vad och hur vi ska göra. Hur detta har skett under året beskrivs närmare under Resultatredovisning 17, Samhällsskydd och beredskap.

5 Organisation

Länsstyrelsens organisation

6 Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länsstyrelse. Dessa är:

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning

Funktionen har till uppgift att försörja samtliga länsstyrelser med IT. Former och inriktning samt ansvarsfördelning inom ramen för samverkan regleras via den gemensamma överenskommelsen. Vårdlän för IT-avdelningen är Länsstyrelsen i Västra Götaland.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Tillfälligt hanterar Löneservice även lönerna för Brottförebyggande rådet (Brå). Den övergripande inriktningen för Löneservice är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för funktionen Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser och vidarebefordra samtalen till rätt person i rätt län. Den övergripande inriktningen för Telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för Telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Ekonomiadministration LstEA

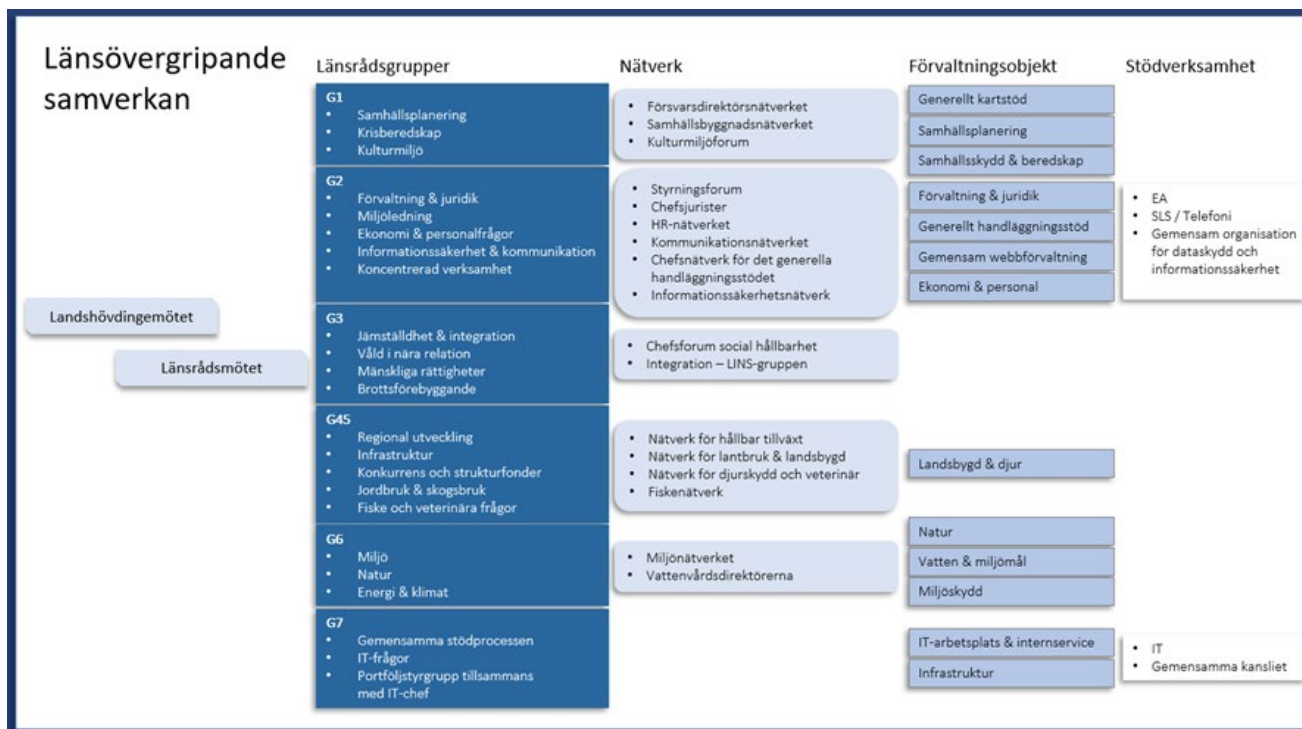
LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. LstEA äger länsstyrelsernas redovisningsmodell.

Dataskydd och informationssäkerhet

Funktionens uppdrag främja en god dataskyddskultur och informationssäkerhet både i det nationella perspektivet och inom varje länsstyrelse. Genom gemensam IT, gemensamma system och identiska uppdrag behöver de 21 länsstyrelserna hantera och lösa dessa frågor på samma sätt. I funktionen ingår befattningen dataskyddsombud, som är obligatorisk enligt förordningen. Vårdlän för funktionen för Dataskydd och informationssäkerhet är Länsstyrelsen i Stockholm.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliets ska i sitt övergripande uppdrag skapa förutsättningar för gemensam utveckling- och förvaltning och inom området stärka och effektivisera samarbetet. Detta genom att på länsrådets uppdrag arbeta med länsstyrelsegemensamma strukturer och styrning av utveckling och förvaltning. Vårdlän för det gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanland.

Figur 1 Länsövergripande samverkan

För att kunna hantera länsstyrelsernas bredd av verksamhetsområden har länsråden delat in sig i 6 länsrådsgrupper och i respektive länsrådsgrupp deltar 5-7 länsråd. Varje länsrådsgrupp har ett antal chefsnätverk knutna till sig vilka arbetar operativt på uppdrag från länsrådsgruppen. Alla nätverk har representation från samtliga 21 länsstyrelser.

Förvaltnings- och utvecklingsportfölj

För att åstadkomma en effektiv samverkan har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning av sin utveckling och förvaltning. På en aggregerad nivå styrs den gemensamma utvecklings- respektive förvaltningsportföljen genom att planering, uppföljning och beredning med mera, sker hos Gemensamma kansliet som också utgör en portföljhanteringsfunktion. Beslut fattas därefter av länsrådsgrupp 7 som tillsammans med IT-chef utgör portföljstyrgrupp.

Förvaltningsportföljen har en förvaltningsmodell och 13 etablerade förvaltningsobjekt. Varje objekt styrs, inom ramen för sitt mandat, av en objektstyrgrupp med objektägare från såväl verksamheten som IT-avdelningen. Objekten är knutna till den länsrådsgrupp som ansvarar för verksamhetsområdet och har även koppling till ett eller flera av länsrådsgruppens nätverk.

Utvecklingsportföljens utvecklingsinsatser kopplas till en gemensam digital strategi samt en gemensam målkarta som bland annat omfattar nedanstående strategiska mål.

- Kontakten med länsstyrelserna är enkel och effektiv.
- Länsstyrelserna främjar samarbete och innovation.
- Länsstyrelsernas gemensamma förvaltning och utveckling är effektiv.
- Förtroendet för länsstyrelserna är stort.

Därutöver har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras utifrån beroenden till sektorsmyndigheters uppdrag. För 2021 är det exempelvis Samtjänst vattenbruk tillsammans med Tillväxtverket samt uppdrag samordnade av DIGG såsom Single Digital Gateway. I övrigt anpassas innehållet i de båda portföljerna utifrån verksamheternas behov.

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisar vi resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

7 Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	231,3	240,7	215,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	143,6	150,7	133,2
Antal årsarbetskrafter män	87,6	90	82,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade ¹	22 942	23 043	24 816
Antal beslutade ärenden ¹	23 420	23 779	22 466
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år ¹	3 181	3 814	3 278
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	272 681	264 996	237 827
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	102 273	198 155	184 762

Antalet årsarbetskrafter har minskat till följd av neddragningar av antalet tjänster för att uppnå budget i balans.

Antalet ärenden har minskat något under året. Att ärendemängden minskat totalt beror mest på att ansökan om solcellsstöd (stödet avvecklats) har minskat mer än de ökade ärendemängden gällande covidtillsynen.

Den stora minskningen av lämnade bidrag beror på att storleken på projekten vad det gäller efterbehandling av förorenade områden skiljer sig mellan åren.

¹ Antal ärende, inkomna och upprättade, Antal beslutade ärenden och Antal ej beslutade ärenden äldre än två år är rättade för 2020 och 2019 då samtliga ärenden från Jordbruksverkets databas var felaktigt exkluderade i ÅR2020. Rapporterade nyckeltal i motsvarande tabell i förra årets ÅR för de tre ärendeslagen var för 2020 11 347, 11 040 och 320 och för 2019 10 200, 9 766 och 220.

8 Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Mot bakgrund av regleringsbrevsuppdrag 1E1 återrapporteras här länsstyrelsens verksamhet med utgångspunkt i uppgifterna enligt 2§ länsstyrelseinstruktionen.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Följa tillståndet i länet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Agenda 2030	Regleringsbrev
1E1 Struktur för återrapportering enligt 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion	Regleringsbrev

8a Nationella mål

Under året har länsstyrelsen fortsatt att utveckla sitt arbete med att knyta samman bostadsfrågorna med andra relevanta perspektiv såsom kulturmiljöer, klimatanpassning och de sociala hållbarhetsperspektiven genom att personal som arbetar med dessa expertområden deltar i granskningen av kommunernas översikts- och detaljplaner. Inom området kulturmiljöer har särskilt uppmärksamats de nationella kulturmiljömålen, kompetenshöjande insatser inom plan- och bygglagen och kulturhistoriskt värdefulla miljöer samt djupanalys av de kulturhistoriska konsekvenserna för Kalmar stad av klimaförändringarna. I flera samråd och granskningar har länsstyrelsen bidragit med kunskap som inneburit att kommunerna kunnat utveckla sin förmåga att säkerställa en god nivå på klimatanpassningen. Granskningen av detalj- och översiktsplaner blir också ett sätt att stödja länets aktörer i arbetet med mänskliga rättigheter. Granskningen görs utifrån ett intersektionellt perspektiv och belyser även jämställdhet, barnrätt, tillgänglighet och trygghet. En checklista ”Vägledning för social hållbarhet i fysisk planering” har tagits fram som syftar till att underlätta den kommunala handläggningen och förstärka social hållbarhet i samhällsplanering.

Länsstyrelsen har fortsatt att driva ett flertal projekt med syfte att bidra till att uppnå målen både i den nationella och den regionala livsmedelsstrategin, som tagits fram tillsammans med Region Kalmar Län och LRF. Handlingsplanen för den regionala livsmedelsstrategin, ”*Växande värde – livsmedelsstrategi för Kalmar län 2016 – 2025*”, har fem prioriterade områden; Förnyelse, forskning och innovation, Kompetensförsörjning, Livsmedelsförsörjning i kristid och Regional matidentitet och måltidsupplevelser, där alla aktiviteter sker i nära samverkan med, och får påverkan på, de gröna näringarna i länet. Exempel är projektet *Livsmedelslyftet* som i första hand syftar till att uppfylla målen i den nationella livsmedelsstrategin genom ökad samverkan mellan offentliga och privata aktörer och *Matnästet* som är ett innovationsprogram för förädling av livsmedel. Båda bidrar även till målen i länets regionala livsmedelsstrategi.

Länsstyrelsen arbetar mot målen för det civila försvaret i nära samverkan med länets aktörer och aktörerna inom Södra militärregionen. Pandemin har inneburit att visst arbete har skjutits fram.

Under året har länsstyrelsen:

- Tagit fram en Handlingsplan för utveckling av totalförsvarsarbetet tillsammans med inom Södra militärregionen.
- Skapat förutsättningar för utveckling av myndighetens egen beredskapsplanering, krigsorganisation och förmåga till ledning.
- Utvecklat metoder, interna styrdokument och riktlinjer inom informationssäkerhet och säkerhetsskydd.
- Gett fortsatt stöd till kommuner och region i införandet av säkra kommunikationer.
- Tagit initiativ till att skapa ett nytt nätverk för frivilligsamordning.

8b

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Länsstyrelsen har haft två möten med företrädare för andra statliga myndigheter i regionen med landshövdingen som ordförande. Bland annat har jämställdhetsfrågor diskuterats och effekterna av detta har blivit att fler statliga myndigheter har fått information och erbjudande om att ansluta sig till arbetet med länets jämställdhetsstrategi samt om länsstyrelsens stöd i arbetet med jämställdhetsintegrering i de regionala statliga myndigheterna. Andra frågor som parterna har informerats om och samverkat kring har varit infrastruktur, kompetensförsörjning och brottsförebyggande arbete i länet.

Länsledningen har haft flera möten med ledningen för regionen där pandemifrågor och infrastrukturfrågor har varit centrala. Effekterna av samverkan har till exempel inneburit gemensamma initiativ för att lyfta behovet av infrastrukturens utbyggnad för Kalmar län. Länsstyrelsen har på ledningsnivå även fört samtal med kommunledningarna, näringslivsföreträdare, intresseorganisationer och andra aktörer kring centrala frågor för utvecklingen av Kalmar län. Ett exempel på effekterna av samverkan är den kraftsamling som gjordes för att lyfta situationen på Astrid Lindgrens värld som drabbades hårt ekonomiskt under pandemin.

Agenda 2030-rådet där landshövdingen är ordförande har haft ett möte 2021. Inför 2021 prioriterade Agenda 2030-rådet tre mål att kraftsamla kring; Mål 3 "God hälsa och välbefinnande", Mål 4 "God utbildning för alla" och Mål 5 "Jämställdhet".

Integrationsrådet som består av ett 30-tal olika aktörer såsom kommuner, regionen, andra statliga myndigheter och civsamhället har haft två möten under 2022. Effekterna av Integrationsrådets arbete är en positiv och bred uppslutning kring att ta emot nyanlända och hjälpa åt att lösa utmaningar.

Länsstyrelsen har bjudit in till samtal med frivilliga försvarsorganisationer i länet och tagit initiativ till att skapa ett nytt nätverk för samordning av frivilliga. Inriktningen är att kommande år utveckla länsstyrelsens förmåga att mäkla resurser och att etablera ett nätverk för samverkan med frivilligorganisationer inom Krissamverkan Kalmar läns nätverksstruktur.

8c

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Långsiktigt hållbar vattenförsörjning och livsmedelsförsörjning är grundläggande för länets utveckling. I länet märks klimatförändringarna väldigt tydligt, inte minst genom vattenbrist och torka. Länsstyrelsen kallar, sedan vattenbristen 2016 och den svåra torkan och foderbristen 2018, berörda aktörer till regelbundna samverkansmöten. Huvudmän för kommunal dricksvattenförsörjning och företrädare för livsmedelsbranschen kallas till möten på både övergripande och mer detaljerad nivå. Dessa har fortsatt också under 2021. Detta för att få en gemensam lägesbild och uppfattning om förväntade konsekvenser både på kort och lång sikt, vilka åtgärder som behöver vidtas och vilken kommunikation som behövs. Många konkreta åtgärder som främjar utvecklingen har genomförts, exempelvis att med möjliga medel återskapa

och fördröja vatten i landskapet, stödja kommunernas arbete med dricksvattenförsörjning och lantbrukets förutsättningar för produktion av livsmedel. Fler åtgärder beskrivs under Resultatredovisning, 18 Naturvård och Miljöskydd.

Infrastrukturfrågan är också avgörande för länets utveckling. Länsledningen har haft flera möten med ledningen för Region Kalmar län där infrastrukturfrågor har varit centrala. Detta har lett till gemensamma initiativ för att lyfta behovet av infrastruktursatsningar för Kalmar län.

En ärendegrupp som varit i särskilt fokus är det generella biotopskyddet och då särskilt stenmurar och odlingsrösen. Många lantbrukare ser ett behov att kunna rationalisera i större utsträckning än vad biotopskyddet medger. Diskussioner har förts med representanter från LRF, Hushållningssällskapet, Naturvårdsverket med flera och landshövdingen har skickat en hemställan till regeringen med information om den regionala och lokala särarten i odlingslandskapet, behovet av vissa undantag och regional tillämpning av biotopskyddet.

Under året har länsstyrelsen genomfört en utvärderingsprocess i länet för att ta tillvara erfarenheterna från coronapandemin. Målet har varit att gemensamt lära av hanteringen och ge möjlighet för dialog mellan inblandade parter med fokus på hur vi ska utveckla krissamverkan i länet. Länsstyrelsen bedömer att kommunernas förmåga till samordning och samverkan ökat generellt under pandemin. Likaså har förmågan att rapportera lägesbild och kunskap inom kriskommunikation ökat.

8d Tillsyn

Länsstyrelsen har några större tillsynsobjekt som sorterar både under området vattenverksamhet och miljöskyddstillsyn, till exempel Kalmar flygplats med tillhörande Kalmar Dämme (som är en våtmark som ursprungligen iordningställdes för att ta hand om kväveutsläppen som uppkommer när flygplan avisas på vintern). Tillsynsfrågorna för stora verksamheter som denna gör att miljöskyddshandläggare och vattenverksamhetshandläggare behöver samarbeta vid anmälningsärenden, tillsynsbesök eller vid klagomålsärenden rörande verksamheterna. Det finns upparbetade kontaktvägar och arbetsformer i dessa ärenden även om arbetssättet och processen för den säkert kan dokumenteras mer inom organisationen.

Ett annat område där miljöskyddstillsyn och vattenverksamhet har beröringspunkter är miljö kvalitetsnormer för vatten. Detta är ett område där vi under kommande år vill utveckla tillsynen.

Gällande energihushållning/effektivisering, och tillsyn inom det området, har länsstyrelsen utvecklat ett internt samarbete. Genom ett energiincitamentsprojektet har en modell för tillsyn utvecklats för mindre och medelstora företag. Den modellen har sedan förts över på länsstyrelsens större tillsynsobjekt och ingår nu som en del i miljöskyddstillsynen. Effekter av arbetet är att företagen har utvecklat sin kunskap inom området samtidigt som de har kunnat effektivisera/minska sin energiförbrukning och därmed sina kostnader. Vissa företag har självmant tagit stora kliv inom området, medan andra har fått många tips och kommit längre i sitt arbete genom projektet. Förhoppningsvis kan länsstyrelsen fortsätta att vara ett bollplank i dessa frågor samtidigt som vi faktiskt bedriver tillsyn inom området.

Länsstyrelsen har tillsammans med länets kommuner och miljösamverkan Sydost tagit fram ett vägledningsmaterial för hur tillsyn inom klimatanpassning kan bedrivas. Projektet har rönt intresse i medier och både handläggare och landshövding har blivit intervjuade. Materialet är nu klart att användas och länsstyrelsen kommer själva att bedriva tillsyn med vägledningen som grund under 2022.

Länsstyrelsen genomför tillsyn utifrån lagen om allmänna vattentjänster årligen, både genom handläggning av rena ärenden som kommer in till myndigheten, men också på ett mer strategiskt sätt genom årliga

kommunbesök. Vi brukar göra 3-4 besök årligen. Samtidigt som vi följer upp hur kommunerna följer lagen om allmänna vattentjänster diskuteras också dagvatten, vattenförsörjning och enskilda avlopp med kommunerna. På besöken deltar ett flertal enheter från länsstyrelsens sida. Från kommunernas sida deltar oftast kommunledning, VA-chef och VA-handläggare, planerare och ofta miljöinspektörer som jobbar med enskilda avlopp. Effekten av detta arbete är att kommunerna får sin verksamhet genomlyst tillsammans med länsstyrelsen som kan komma med konkreta råd och tips om hur de själva kan utveckla arbetssätt och jobba strategiskt med VA-planer eller tematiska tillägg.

8e

Agenda 2030

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de globala målen. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om de globala målens koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärssektoriella arbetssätt länsstyrelserna emellan, samt en bättre omvärldsbevakning. Samordningen har även bidragit och utvecklat länsstyrelsernas förmåga att på ett samlat sätt kunnat möta och föra dialog med olika aktörer. Exempel på väsentliga insatser under året:

- Implementering av processtödet för länsstyrelsernas arbete med Agenda 2030; tre större workshoppar med kontaktpersoner för Agenda 2030 och andra medarbetare med intresse för Agenda 2030 från de olika länen har genomförts.
- Länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030. Medverkade gjorde bland annat civilministern, SKR, Nationella samordnaren för Agenda 2030 och Tillväxtverket.
- Tematiska föreläsningar utifrån fokusområdena i regeringens handlingsplan för Agenda 2030, bland annat utifrån temat kommun/region samt hållbara städer och samhällen.
- Kommunikationsinsatser, exempelvis nyhetsbrev om Agenda 2030 och utveckling av den gemensamma samverkansytan för Agenda 2030.
- Samverkan och dialog med andra aktörer såsom Nationella samordnaren för Agenda 2030, Glokala Sverige (projekt som drivs av FN-förbundet och SKR), SCB och RKA. Länsstyrelserna finns även representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen, och dess operativa arbetsgrupp.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsens arbete med Agenda 2030

Länsstyrelsen Kalmar län har under året fortsatt samverka med Region Kalmar län, Kommunförbundet Kalmar län samt länets kommuner genom arbete i olika arbetsgrupper, nätverk och länets Agenda 2030-råd. Läns- och regionledningarna kallar gemensamt länets kommunledningar till rådet där syftet är att inspirera, sprida kunskap samt ge en gemensam lägesbild. Samverkan med regionen sker även inom ett projekt finansierat av Tillväxtverket där arbete pågår med att skapa nya samverkansstrukturer, aktualisera den regionala utvecklingsstrategin utifrån Agenda 2030 samt sprida kunskap om Agenda 2030. Effekterna av detta är samsyn, effektivisering av resurser och kraftsamling inom prioriterade områden.

Inför 2021 prioriterade Agenda 2030-rådet tre mål att kraftsamla kring; Mål 3 ”God hälsa och välbefinnande”, Mål 4 ”God utbildning för alla” och Mål 5 ”Jämställdhet”. Länsstyrelsen har i det externa arbetet främst fokuserat på kunskapshöjande insatser, utveckla samverkan och erfarenhetsutbyte inom dessa tre områden. Bland annat har samverkan skett med Linnéuniversitetet och Den globala skolan kring kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte med fokus på jämställdhet och minskad olikhet inom ramen för utbildningsuppdraget. Målgruppen för insatserna är skolchefer och skolpersonal i länet. Ett exempel är en föreläsning om pojkars skolresultat där cirka 500 personer deltog. Vidare sammankallar länsstyrelsen ett nätverk för skolpersonal med fokus på genomförandet av förskola och skolans jämställdhetsuppdrag. Bland annat har våldsförebyggande arbete och sexuella trakasserier i utbildningsmiljön belysts under året. 2021 arrangerades i länet även en Jämställdhetsdag i syfte att samla aktörer kring ett hållbart och effektivt arbete med jämställdhetsintegrering. Med anledning av demokratiåret har länsstyrelsen även samverkat med Kalmar läns museum genom att ta fram en podcast som synliggör kvinnor i länet, som på olika sätt utmanat rådande normer för kön och bidragit till framväxten av demokrati. Resultatet av kraftsamlingarna är ökad kunskap, medvetenhet om hållbarhetsperspektiv och mer systematiska insatser. Då stor del av arbetet med Agenda 2030 handlar om påverkansarbete och beteendeförändringar är det svårt att se tydliga effekter och förändringar på kort sikt.

Internt har länsstyrelsen utvecklat sin verksamhetsplan för att tydliggöra respektive insatsers kopplingar till Agenda 2030 och på så vis illustrera myndighetens arbete med agendan. Vidare har flera mål synliggjorts i planer och strategier, samt korsbefruktats vid exempelvis kunskapshöjande insatser. Effekten av att synliggöra hur de ordinarie uppdragen kopplar an till Agenda 2030 och föra dialog om hur de olika målen kan påverka varandra är att uppnå medvetenhet, överbrygga målkonflikter och ta vara på synergieffekter.

9 Integrering av sektorsövergripande områden

Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion 5 § tar upp ett antal sektorsövergripande områden som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Dessa omfattar bland annat jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa och förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återsrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
1C3 Förenkla för företag	Regleringsbrev

9a Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid länsstyrelsen. Under rådande pandemi har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats. Ett beslut har fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Under året har ett underlag tagits fram för att ringa in frågeställningar för det fortsatta arbetet. Tillgången till könsuppdelad statistik på regional och lokal nivå har varit begränsad från SCB då de bedriver ett utvecklingsarbete med att tillgängliggöra statistik. Regionalt har länsstyrelsen, i samverkan med Region Kalmar län uppdaterat länets jämställdhetsmodul där kommuner enkelt kan ta fram jämställdhetsstatistik på regional och kommunal nivå.

Jämställdhet

De tvärssektoriella uppdragen, (jämställdhet, barnrätt, mänskliga rättigheter och tillgänglighet) är en del i den obligatoriska introduktionsutbildningen för nyanställda såväl som genusmart kommunikation inom klarspråksutbildning. Delar av myndigheten har också genomfört Länsstyrelsen Kalmar läns ”Basutbildning jämställdhetsintegrering”.

Flera enheter arbetar aktivt med representation och fördelning av tid mellan deltagande personer utifrån kön, bakgrund, erfarenhet samt åldersskillnad så att alla blir hörda vid exempelvis tillsynsbesök, samrådsmöten och digitala möten. Arbete sker också aktivt med att utmana stereotyper och att ha en jämn representation mellan könen i bildmaterial, i publikationer och presentationer. Förväntad effekt är inkludering och mångfald samt tydlig målgruppsanpassning och tillgänglighet.

Länsstyrelsens arbete med integration har fokus på jämställdhet vid beredning av ansökningar om statsbidrag. Jämställdhet finns med som ett krav för att beviljas bidrag och ska finnas med i projektansökan, i genomförande och uppföljning. Det ökar kunskap om jämställdhet både hos projektägaren och mottagaren. Detta ser vi genom att insatsernas arbete med jämställdhet har blivit utförligare i ansökningarna.

I samverkan mellan enheterna för social hållbarhet och samhällsbyggnad har en checklista tagits fram som integrerar jämställdhet, tillgänglighet, brottsförebyggande och barnperspektiv i kommunens process med samhällsplanering. Checklistan förväntas underlätta, förtydliga samt synliggöra kommunernas arbete med att integrera perspektiven i processer kopplat till samhällsplanering och på sikt skapa bättre förutsättning för en socialt hållbar offentlig miljö.

Under 2021 finns uppsatta mål kopplat till jämställdhet för olika verksamheter som revideras och följs upp. Det handlar till exempel om:

- Insatser för att i högre grad nå ut till underrepresenterade grupper vid samråd, information om olika stöd, bidrag och projekt.
- Att i genomförande av aktiviteter använda jämställd och inkluderande möteteknik.
- Arbete för att främja allas möjligheter till att utöva friluftsliv och naturnära motion.
- Att jämställdhet lyfts in i projekt, program, kommunikationsplaner.
- Att kompetensutveckla ledning och medarbetare i frågor om mäns våld mot kvinnor.
- Att synliggöra kvinnor kopplat till kulturmiljöer och historiska skeenden.
- Att arbeta rutinmässigt genom riskbedömningar av våldsutsatthet vid djurskyddskontroller.

Arbetet synliggörs i viss utsträckning i ärendehandläggningen, men främst i de kollegiala kontakterna och som ett viktigt symbolvärde när det gäller länsstyrelsens ställningstagande.

9b Barnrätt

Implementering av barnrättsfrågor och barnkonventionen organiseras via ett regionalt barnrättsnätverk där länsstyrelsen och Kommunförbundet Kalmar län samverkar. Samverkan har bland annat resulterat i kompetensutveckling och att länet har ett 40-tal barnrättskoordinatorer i alla länets kommuner. Satsningen på att förtydliga uppdraget via barnrättskoordinatorer har skapat ett bra fundament i det kommunövergripande arbetet som redan gett god effekt på både insats- och organisationsnivå. På sikt kommer det att ge bra förutsättningar för kommuners strategiska arbete med att genomföra barnkonsekvensanalyser och utredningar för barnets bästa. Nätverket ger förutsättningar för samverkan mellan kommunerna. Länsstyrelsen samverkar årligen kring en konferens ”Barnkonventionens dag” som når ut brett till länets myndigheter och kommunala verksamheter. Effekten är kunskapsutveckling och erfarenhetsutbyte som ger kraft åt arbetet lokalt.

Internt har länsstyrelsen påbörjat ett arbete för att implementera barnrätt genom att systematisera prövningar av barnets bästa när det gäller beslutsärende och processer. Syftet är att det ska ge ett stärkt barnperspektiv och en högre medvetenhet om vilka processer och beslut som berör och kan beröra barn. Arbetet utgår från det nationella kunskaps- och metodstödet om barnrätt och har resulterat i en checklista för prövning av barnrätt. På sikt kommer checklistan att innebära fler barnrättsprövningar och tydligare barnrättsperspektiv i länsstyrelsens kärnprocesser.

Barnrättsperspektiv lyfts vid flera av länsstyrelsens verksamheter som i hög grad leder till att barns bästa beaktas. Flera av länsstyrelsens beslut har en indirekt positiv påverkan på barn, till exempel att göra naturmiljöer och kulturmiljöer tillgängliga genom målgruppsanpassade skyltar och information.

När länsstyrelsen anlägger anordningar för friluftsliv eller tar fram information om skyddade områden integreras barnperspektivet så att anordningarna är säkra och i så hög grad som möjligt tillgängliga för olika åldrar. Inom verksamheten har länsstyrelsen haft flera aktiviteter direkt riktade mot barn, framför allt vid naturum.

Sociala aspekter kopplat till barnrätt har varit en tydlig del i hanteringen av pandemin, både när det gäller kommunikationsinsatser och lägesanalyser. Barns behov och villkor har varit centralt i prioritering av restriktioner. Barnperspektivet har blivit tydligt i exempelvis arbetet med unga Corona-ambassadörer.

Under året har vi initierat projekt inom ramen för bland annat livsmedelsstrategi och kulturmiljöer där fokus ligger på att involvera barns perspektiv och unga som målgrupp. Vidare har ett arbete påbörjats i samarbete med Kommunförbundet Kalmar län kring ett projekt med fokus på ungdomar, hälsa och mat. Projektet ska utveckla ungas matintresse och ge bättre redskap för aktiva val när det gäller hur matvanor påverkar till exempel hälsa, miljö, etiska aspekter och privatekonomi.

9c Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Mänskliga rättigheter

Länsstyrelsen har arbetat med implementering av det rättighetsbaserade arbetssättet på övergripande- och enhetsnivå samt i särskilda insatser. I verksamhetsplaneringen för 2021 har vi tydliggjort det systematiska arbetet med att integrera mänskliga rättigheter och jämställdhet genom att synliggöra konkreta insatser utifrån respektive enhets uppdrag och arbete.

Under året har flera enheter deltagit i enhetsvisa workshoppar för att synliggöra kopplingar mellan enhetens uppdrag och mänskliga rättigheter samt tillgången till dessa rättigheter och diskriminering. Arbetet kommer att fortsätta under 2022 och förväntas leda till insatser som ytterligare stärker det rättighetsbaserade arbetet.

Det interna stödet för horisontella perspektiv samordnas i planering samt genom att synliggöra kopplingar mellan perspektiven. Arbetet med jämställdhetsintegrering och mänskliga rättigheter utgår ifrån ett intersektionellt perspektiv där flera maktordningar och uppdrag tas hänsyn till. Arbetet har även en tydlig koppling till de aktiviteter som genomförs för att nå målen i Agenda 2030, till förvaltningsrätt, klarspråk samt arbetet med den statliga värdegrunden.

Följande områden har särskilt prioriterats under året:

- Synliggöra verksamheternas kopplingar till mänskliga rättigheter.
- Se över styrdokument i form av policydokument och riktlinjer som kan underlätta arbetet med att främja mänskliga rättigheter och jämställdhet samt påbörjat arbetet med ny policy och handlingsplan för lika möjligheter och rättigheter.
- Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning.
- Att dokument och blanketter uppfyller krav på tillgänglighet och uppläsbarhet.
- Att vi bemöter varandra jämställt och jämlikt samt uttrycker oss jämställt och jämlikt i ord och bild. Bland annat har en chefshandledning tagits fram som utgår från arbetet med HBTQI- personers rättigheter.

Generellt sker arbetet med mänskliga rättigheter genom att synliggöra olika målgrupper, utmana stereotyper, arbeta med bemötande, anpassa insatser och utformning efter målgrupp och behov, genom krav eller kriterier vid bidrag och upphandling, genom att påtala och framföra förslag till förenkling och förbättring av system, program och planer.

Sammantaget har arbetet resulterat i en ökad medvetenhet om olika gruppers förutsättningar, men även synliggjort pågående arbete. Arbetet med mänskliga rättigheter har också en tydlig koppling till uppdraget att verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. På länsstyrelsen bedrivs ett aktivt arbete med tillgänglighetsanpassning av både offentliga miljöer, fysiska möten, dokument och kommunikation genom att exempelvis:

- Kalenderhändelser, webbplatser och mallar kontinuerligt tillgänglighetsanpassas.
- Producerat material och rapporter syn- och texttolkas.
- Byggnadsvårdsmässor, kulturmiljöer och naturrum tillgängliggörs.
- Fysiska hinder byggs bort successivt och reservat är tillgänglighetsklassade.
- Möjlighet till att ha stödpersoner närvarande vid information om beslut samt möjlighet att få beslut upplästa.

Vidare har alla medarbetare kunnat ta del av en utbildning i tillgängliga dokument, rapporter och webbformulär. Genom att arbeta med och stärka arbetet med klarspråk har också den språkliga tillgängligheten ökat.

Folkhälsa

Flera enheter på myndigheten arbetar folkhälsofrämjande oavsett om det är ett uttalat mål eller en indirekt konsekvens av enheternas ordinarie uppdrag. Pandemin har ökat efterfrågan på utomhusaktiviteter och vi har prioriterat insatser för att möta behovet genom att ta fram länstäckande utflyktsguider och i högre grad tillgängliggöra naturreservat och naturområden, vilket är positivt för folkhälsan i stort. Vidare bidrar tillhandahållandet av ekosystem av olika slag och skötsel av skyddad natur till den biologiska mångfalden som är grunden för en befolknings överlevnad och välmående.

Friluftssamordningen och satsningen på till exempel LONA, vandringsleder, naturnära turism, nya naturreservat, bidrag till kommunernas arbete med tätortsnära natur är andra exempel på åtgärder och insatser. Under året har det varit ett tydligt fokus på Friluftslivets år som särskilt vänt sig till ovana friluftsutövare eller nya i naturen. Att ge alla människor samma möjlighet att vistas i naturen och ha tillgång till friluftsliv är särskilt viktigt för en ökad folkhälsa bland hela befolkningen. Naturvistelse har en positiv inverkan på hälsan, bland annat genom att stärka fysiska förmågor samt sänka stressnivåer.

Länsstyrelsen arbetar aktivt för att uppfylla de vattenanknutna miljömålen, vilka har stor påverkan på en god och jämlik hälsa. Arbetet består bland annat av att ge bidrag och genomföra åtgärder för bättre vattenkvalitet, tryggad dricksvattenförsörjning samt bevarande och stärkande av ekosystemtjänster inkluderande rekreation. Länsstyrelsen har tagit beslut som bidrar till att uppfylla de svenska vattenrelaterade miljömålen och en förbättrad vattenkvalitet, inklusive dricksvatten. Detta har direkt koppling till de mänskliga rättigheterna, en skälig levnadsstandard och rätten till hälsa.

Flera enheter är delaktiga i arbetet med fysisk planering för att utveckla närmiljön med gröna värden till förmån för människorna som bor och verkar i området. Vidare har utbildningar på temat brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete kopplat till fysisk planering genomförts och översiktsplaner har också belysts ur ett trygghets- och folkhälsoperspektiv. Arbetet går tydligt att koppla till det folkhälsopolitiska målet gällande boende och närmiljö, då det bidragit med en ökad kunskap om hur trygghet som del av folkhälsan kan påverkas av rummets fysiska utformning.

Det folkhälsopolitiska målet gällande arbete, arbetsförhållande och arbetsmiljö berörs bland annat i landsbygdsprogrammet. Programmet har till syfte att minska skillnaderna mellan stad och land, genom att skapa nya jobb på landsbygden samt ge kompetensutveckling och därmed bidra till ökade försörjningsmöjligheter.

Inom enheten för social hållbarhet ligger flera uppdrag som verkar för en ökad folkhälsa. Arbetet inom ANDTs utgår från en regional strategi med tillhörande handlingsplan som innefattar flera insatser som är nära kopplade till de folkhälsopolitiska målen. Framför allt ingår det tidiga livets villkor, kunskaper, kompetens och utbildning, levnadsvanor och en jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård. Genom att arbeta med de folkhälsopolitiska målen via den regionala ANDTs-strategin kan en mer jämlik hälsa i länet uppnås och hälsoklyftor minska.

I integrationsuppdraget har fokus under året bland annat berört folkhälsomålet om boende och närmiljö då boendesituationen för unga som ansökt om tillstånd för gymnasiestudier har belysts. Genom att lyfta ungas behov, utmaningar och utsatthet vid seminarier synliggörs utmaningar för individerna att få tillgång till ordinarie bostadsmarknad. Ytterligare fokusområde under året har varit kopplat till det tredje folkhälsopolitiska målet gällande arbete. Arbete och kompetens har lyfts vid länets integrationsråd och initiativ har tagits till en handledarutbildning för inträde på arbetsmarknaden.

Under året har information kopplat till pandemin spridits till olika målgrupper i länet, vilket har ökat möjligheten för fler att kunna ta del av viktig information. Hanteringen av pandemin har haft fokus på att uppnå jämlik och hälsofrämjande sjukvård för alla, vilket har resulterat i en hög och jämn vaccinationstäckning. Målgruppsanpassade och tillgängliga informationssatsningar har varit en stor del av krishanteringen, en del i det sjunde folkhälsomålet rörande kontroll, inflytande och delaktighet.

9d

Förenkla för företag

Att verka för effektivitet och service har varit en av länsstyrelsens kraftsamlingar under flera år, inte bara under 2021. Alla enheter har beaktat det i sina verksamhetsplaner och återredovisat i tertiala uppföljningar.

Målet är en snabb och kostnadseffektiv handläggning och att förenkla för medborgare och företag i deras kontakter med myndigheten. Det är en naturlig del i det vardagliga arbetet att hitta tidsbesparande och förenklande moment i arbetsprocesserna. Det ekonomiska omställningsarbetet under året har varit krävande och gjort det svårare, men samtidigt ännu mera angeläget, att hitta sätt att effektivisera handläggningen.

Allmänt så finns sedan tidigare på länsstyrelsens webbplats under varje verksamhetsområde adress till en resursbrevlåda, och upplysning om telefontider, för att underlätta kontakter.

Under året har myndigheten fortsatt att utbilda medarbetarna i klarspråk enligt språklagen, genom utbildningar, klarspråksmånad, blänkare på intranätet och regelbundna påminnelser till alla medarbetare om vikten av klarspråk.

Prövningar av vattenverksamhet, biotopskydd och strandskydd i ett ärende samprövas, så att sökande har en och samma handläggare som kontakt under hela processen.

Inom djurskydd- och livsmedelsområdet har arbetet fortsatt med att förbättra verksamhetens rutiner och processer. Exempel är reviderade och förbättrade rutiner för handläggning av anmälningsärenden, åtalsanmälningar och djurförbud. Arbeta har också genomförts med att förbättra struktur och planering för kontrollverksamhet. En satsning på bemötande och kommunikation har startats upp, där medarbetare under 2022 kommer att utbildas till coacher i MI (motiverande samtal). Satsningen syftar till att förbättra vår kommunikation både internt och externt, genom fokus på bemötande och en hög servicegrad. Detta skapar både en trygghet för dem vi möter och en effektivitet i arbetet för länsstyrelsen.

Länsstyrelsen har fortsatt med det arbete som påbörjats inom landsbygdsprogrammet tidigare år, för att minska felfrekvensen och förenkla för sökande med till exempel tidigarelagda påminnelser för ansökan om slututbetalning och utskick av informationsblad i samband med beslut om stöd. Vi har även haft fortsatt fokus på att hålla kort kötid på ansökningar om utbetalning för att inte stödsökanden ska ligga ute med pengar onödigt länge. Inom hanteringen av jordbrukarstöd har arbetet med att minska sårbarheten inom handläggningen, och ett arbete med ett tydligt kundfokus, gett goda resultat. Cirka 98 procent av slututbetalningarna av jordbrukarstöden kunde betalas ut som planerat innan årsskiftet.

Länsstyrelserna har under året fortsatt att träffas digitalt veckovis för att diskutera bredbandsfrågor. Träffarna har bidragit till att länsstyrelserna i högre grad gör likadana och snabbare bedömningar i ärenden.

Inom arbetet med den nationella planen för vattenkraft (NAP) har vi påbörjat ett stort arbete med målgruppsanpassad och tillgänglig information. Målet är att öka förståelsen för processen och syftet med prövningen för verksamhetsutövare, allmänheten, kommuner och även internt på länsstyrelsen. Det ska ske med hjälp av informationsfilmer, föredrag och platsbesök. Arbetet sker delvis nationellt inom Miljösamverkan Sverige och här har Länsstyrelsen Kalmar län tagit ett särskilt ansvar för filmerna.

Inom arbetet med investeringsstöd för energi- och bostäder har vi fortsatt att förbättra verksamhetens rutiner och processer. Syftet är att ytterligare effektivisera handläggningen. Vi har prioriterat utbetalningsärenden främst inom stöd för byggande av hyresbostäder där det handlar om väldigt stora utbetalningar till företag. Vi går igenom köerna för att identifiera de beviljade projekt som antingen avstannat eller ej kommer att genomföras. Syftet är att frigöra pengar så andra ej ännu beviljade projekt kan bli beviljade.

10 Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Länsstyrelsens arbetsmiljöarbete har under det gångna året på många sätt anpassats utifrån den pågående pandemin. Arbetsförhållandena i verksamheten har haft fokus på att förebygga ohälsa och olycksfall samt att en tillfredställande arbetsmiljö ska uppnås.

Risk- och konsekvensanalyser har genomförts i samband med det ekonomiska omställningsarbetet, på såväl övergripande nivå som på respektive enhet. Risk- och konsekvensanalyser samt rutiner har tagits fram i samband med exempelvis tillsynsuppdraget. Utöver det har även skyddsrondsintervjuer genomförts på individnivå i samband med distansarbete.

Genom olika rehabiliteringsåtgärder har vi som arbetsgivare aktivt arbetat för att underlätta för berörda arbetstagare att vara kvar i sitt arbete eller återgå till arbetet fortare i samband med en sjukskrivningsperiod. Detta har skett i ett tätt samarbete med medarbetare, närmaste chef, HR och skyddsombud.

Inom det främjande arbetsmiljöarbetet erbjuder vi som arbetsgivare bland annat massage på arbetsplatsen, friskvårdstimme och möjlighet till träning i olika motionslokaler.

Två stycken medarbetarundersökningar har genomförts under året. Resultatet har gett oss viktiga insikter som har mynnat ut i handlingsplaner med åtgärder på såväl lednings- som enhetsnivå. Detta har resulterat i förbättrade värden för aktuella områden i den senaste medarbetarundersökningen.

Kompetensförsörjning

	Genomsnittligt antal anställda	Antal började	Personalomsättning började %	Antal slutade	Personalomsättning slutade %
2021	257	35	14%	49	19%
2020	262	63	24%	50	19%
2019	248	49	20%	48	19%

Att antalet anställda har minskat under 2021 beror på flera saker. Den främsta orsaken är länsstyrelsens arbete med att konsolidera ekonomin. Sammanlagt drogs 23 tjänster in, vilket bland annat innebar åtta uppsägningar av fast anställd personal. Under året har det varit anställningsstopp och avsteg har endast gjorts för nödvändig ersättningsrekrytering alternativt riktade och finansierade insatser från nationellt håll.

En annan orsak till att fler har slutat än börjat sin anställning vid länsstyrelsen är att tio rekryteringsprocesser har fått avbrytas då inga sökande har haft rätt kompetens. Utmaningen avseende kompetensförsörjningen inom flera specialistområden delar länsstyrelsen med flera kommuner, andra länsstyrelser och statliga myndigheter.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	År 2021: Antal anställda *	År 2021: Total sjukfrånvar o i förhållande till sammanla gd ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrånvar o 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2020: Antal anställda *	År 2020: Total sjukfrånvar o i förhållande till sammanla gd ordinarie arbetstid (%)	År 2020: Sjukfrånvar o 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)	År 2019: Antal anställda *	År 2019: Total sjukfrånvar o i förhållande till sammanla gd ordinarie arbetstid (%)	År 2019: Sjukfrånvar o 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	3,1	1,1%	0%	3,6	0,7%	0,0%	2,3	0,8%	0,0%
Män 30–49 år	62	3,0%	76,1%	63,6	1,5%	59,0%	62,3	1,4%	30,7%
Män 50 år ≥	29	4,8%	86,3%	27,8	4,0%	63,4%	27,6	7,7%	75,8%
Män totalt	94,1	3,5%	81,2%	95,0	2,2%	61,3%	92,2	3,3%	64,9%
Kvinnor ≤ 29 år	9,2	6,8%	79,9%	14,7	10,4%	86,9%	12,4	9,8%	80,1%
Kvinnor 30–49 år	92,2	6,8%	76,2%	92,4	5,5%	76,9%	86,8	8,3%	75,2%
Kvinnor 50 år ≥	61,2	5,2%	72,7%	59,4	5,7%	79,1%	56	4,8%	55,6%
Kvinnor totalt	162,6	6,2%	75,3%	166,5	6,0%	78,8%	155,3	7,2%	71,3%
Samtliga ≤ 29 år	12,3	5,4%	77,8%	18,4	8,6%	86,0%	14,7	8,5%	79,4%
Samtliga 30–49 år	154,2	5,3%	76,2%	155,9	3,8%	74,6%	149,1	5,4%	72,1%
Samtliga 50 år ≥	90,2	5,1%	77,8%	87,2	5,1%	74,6%	83,6	5,8%	64,1%
Samtliga totalt	256,6	5,2%	76,9%	261,5	4,6%	75,8%	247,4	5,7%	70,2%

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

¹⁾ Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Vi har under året sett att korttidsfrånvaron har ökat i jämförelse med föregående år, men minskat i jämförelse med 2019. En del i detta kan vara att även om pandemin har fortgått så har en viss återgång till arbetsplatsen skett och det kan därmed ha bidragit till ökad korttidsfrånvaro. När det var som flest restriktioner och våra medarbetare höll stor social distans var korttidssjukfrånvaron lägre. När samhället tillfälligt öppnades upp under 2021 märkte vi att antalet korttidssjukfrånvarotillfällen också ökade.

Vid en närmare analys av orsaker till långtidssjukfrånvaron är det endast ett fåtal fall som kan relateras till arbetet eller arbetsmiljön.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Kalmar län bedriver följande verksamheter.

Verksamhet (VÄS)	Benämning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende
42	Energi och klimat
43	Kulturmiljö
45	Samhällsskydd och beredskap
50–58	Naturvård och miljöskydd
60-62	Areella näringar
70, 80-85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

11 Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1B4 Regionalt arbete med vilt- och rovdjursförvaltning	Regleringsbrev
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för ledamöter och ersättare i landstings- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som exempelvis borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på väg, skyltar och andra anordningar längs väg samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

Under året har länsstyrelserna hanterat nya uppdrag. Dessa omfattar tillsynen enligt lag (2021:4) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (tillfälliga covid-19-lagen) och förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19 (begränsningsförordningen).

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, vilken också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för *viltförvaltningen* är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	10,9	7,2	7,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,4	3,5	4,0
Antal årsarbetskrafter män	3,5	3,7	4,0

Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 561	896	997
Antal beslutade ärenden	1 520	912	1 008
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	1	6
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	14 185	8 746	9 824
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	323	644	540

Ökat antal årsarbetskrafter, ökat antal ärenden och ökad verksamhetskostnad är kopplat till tillsynsuppdraget enligt den tillfälliga pandemilagen. Nyckeltalet för lämnade bidrag som minskat sedan föregående år avser grödskador orsakade av vilt. Ärenden har inte kommit in i samma omfattning som 2020 då prissättning av grödor var klart först i december. Sett över 2021 och 2022 kommer detta att jämna ut sig.

Resultatindikatorer

De nationella målen och indikatorerna som berör verksamhetsområdet är övergripande och har i regel svag koppling till länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag. Nedan tar vi upp några indikatorer som kan bidra till att bedöma resultatet för delar av jakt- och viltvårdsområdet.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾	80%	84%	84%	83%
Antal beslut om skydds jakt på rovdjur som överklagats och slutligt ändrats i högre instans under året i relation till det sammanlagda antalet fattade skydds jaktbeslut under året	Rättssäkerhet	Jakt och viltvård (218)	Platina ²⁾	0	0	0	0

1) Administrationssystem, Länsstyrelsen

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

Kommentar: Kalmar län har en lång historia av att förvalta älgstammen i älgskötselområden. Andelen av arealen som återfinns i älgskötselområden är fortsatt på en hög nivå. Länsstyrelsen har inte fattat något skydds jaktbeslut på rovdjur som överklagats under den period som redovisningen avser.

Trafikföreskrifter

Arbetet med ansökningar om tävling på väg och tillfälliga lokala trafikföreskrifter har fungerat bra under året och kunnat göras utan att några evenemang har behövt ställas in på grund av att ärenden inte hunnit handläggas i tid. Detta har gjort att föreningar och arrangörer har givits möjligheten att genomföra olika tävlingar och andra arrangemang trots en pågående pandemi.

Insatser inom vilt och rovdjursförvaltning

Länsstyrelsen har en väl fungerande struktur för arbetet med viltförvaltning. Samarbetet mellan berörda instanser i klövviltförvaltningen fungerar bra och samverkan sker på flera olika nivåer. Länets viltförvaltningsdelegation har tagit fram en tydlig och väl genomarbetad förvaltningsplan för klövvilt i länet. Planen är antagen i enighet vilket länsstyrelsen anser är viktigt för att den ska få en bred acceptans. Planen är förankrad på ett bra sätt genom intresseorganisationer och länets älgförvaltningsgrupper och fungerar som ett verktyg i förvaltningen.

Prestationer och effekter

Val

Under 2021 har valförberedelserna inför nästa års val påbörjats. Länsstyrelsen har beslutat om ändringar i några av länets valdistrikt och även sett över och utökat valorganisationen med ytterligare valsamordnare. Fokus under året har bland annat legat på att handlägga ärenden gällande val av nya ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige och regionfullmäktige efter de som avgått under året. Platsen för den slutliga röstsammanräkningen är utredd och planerad att genomföras i länsstyrelsens lokaler. Länsstyrelsen har deltagit i en nationell valkonferens med Valmyndigheten. Länsstyrelsen har haft god beredskap för att kunna genomföra eventuella extraval under mandatperioden. Nuvarande valorganisation är bemannad med delvis ny personal för att säkerställa kompetensväxling. Arbetet har tydliggjort roller, ansvar och budget för valorganisationen och utbildat ny valansvarig och nya valsamordnare.

Trafikföreskrifter

Mängden ansökningar om permanenta lokala trafikföreskrifter har inte minskat och fokuset har flyttats något från den i normala fall stora mängden ansökningar om tävling på väg och andra tillfälliga lokala trafikföreskrifter vid evenemang. Detta har ökat möjligheten att göra fler platsbesök för att granska ansökningar på ett bättre och snabbare sätt. På grund av fortsatt pandemi under året har antalet tävlingar på väg och tillfälliga lokala trafikföreskrifter minskat något jämfört med andra år. Flera av de evenemang som har fått tillstånd har senare ställts in av arrangören på grund av gällande restriktioner.

Insatser inom vilt och rovdjursförvaltning

Under 2021 har Viltförvaltningsdelegationen haft tre möten. Insatser inom viltförvaltningen har förutom möten med viltförvaltningsdelegationen varit kompetensutveckling inom älgstammens utveckling över tid i länet och rovdjursförvaltning.

Skador av fåglar har uppmärksammats under året. Det gäller såväl problematiken kring skarvarnas effekter på fiskebestånd som på naturen och boendemiljöer. En ökande nivå av skador på grödor orsakade av gäss, svanar och tranor kan ses i länet. En oro har också uppstått kring spridning av fågelinfluensa från vilda fåglar till länets tamdjursbesättningar. Skyddsjaktsansökningar kopplat till risk för smittspridning har hanterats.

Under 2021 har det fortsatt varit få konstaterade angrepp av lodjur på tamdjur. I juli skedde ett vargangrepp på får, vilket var det första i länet sedan 2013. 2021 genomfördes licensjakt på åtta lodjur i Kalmar län. Inventeringen av lodjur har i huvudsak skett med hjälp av viltkameror och spårning på snö. Inventeringen har utgjort grund till beslut om licensjakt av lodjur i Kalmar län även under 2022.

Resultatbedömning

Valförberedelserna inför nästa års val har påbörjats och skett enligt plan. Nya ledamöter samt ersättare till kommunfullmäktige och regionfullmäktige har under året kunnat utses både snabbt och rättssäkert. Fastställande av kommunernas valdistrikt inför valet 2022 har genomförts enligt plan. Valförberedelsernas riktning med hänsyn till tillskott av fler valsamordnare och en bättre fördelning av arbetsbördan bedöms vara positiv. Resultatbedömningen för verksamhetsområdet val bedöms vara utmärkt.

Verksamhetens mål är att effektivt, rättssäkert och i rätt tid handlägga de ansökningar som kommer in till länsstyrelsen. När det gäller handläggningen av ansökningar som gäller tävlingar och andra tillfälliga lokala trafikföreskrifter, är dessa förbundna med en tidspress att klaras av före ett specifikt datum när evenemanget ska äga rum. Samtliga dessa ansökningar har kunnat handläggas i tid, så att evenemangen i möjligaste mån har kunnat genomföras trots pågående pandemi. Handläggningen av dessa ärenden har klarats av på ett bra sätt. Resultatbedömningen för verksamhetsområdet trafikföreskrifter bedöms vara utmärkt.

Kalmar län har en väl fungerande struktur för vilförvaltning. Länets regionala förvaltningsplan för klövvilt upplevs som ett bra verktyg för vilförvaltningens olika nivåer. Andelen älgjaksareal som förvaltas i älgskötselområden är fortsatt hög. Resultatbedömningen för verksamhetsområdet vilförvaltning bedöms vara utmärkt.

12 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev
1D2 Kontroll av livsmedel och foder i primärproduktionen	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter och tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för genomförande av uppdragen.

Inom delområdet livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel samt revision av kommunal livsmedelskontroll.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller som anmälningskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Delområdet smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom delområdet allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom delområdet foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av *Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan* (NKP). Samtliga myndigheter som verkar i livsmedelskedjan omfattas av NKPn och målen anger hur bland andra länsstyrelserna ska arbeta för att bidra till att de övergripande mål och uppdrag som fastställts av riksdag och regering. I NKPn finns mål för olika områden. För *djurskydd* finns bland andra mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll samt service. För *foder och livsmedel inom primärproduktionen* finns bland annat mål beträffande kontroll av primärproduktion.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	17,2	19,3	12,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	14,2	16,3	10,3
Antal årsarbetskrafter män	3	3	2,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 699	2 903	2 131
Antal beslutade ärenden	2 756	2 884	2 120
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	4	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	17 095	20 128	13 468
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

På grund av neddragna resurser har antalet medarbetare minskat under året. Detta har fått till följd att både kostnader och antal hanterade ärenden minskar jämfört med föregående år.

Resultatindikatorer

I nedanstående tabell listar vi några relevanta indikatorer som är kopplade till länsstyrelsernas uppgifter, uppdrag och mål inom verksamhetsområdet.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2021	År 2020	År 2019
Hur många normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) som har genomförts i förhållande till antalet anmälningskontroller	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	1,48	1,43	0,38
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10 %	7,1*	10,2	3,5
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (Mål 100 %)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100 %	40	80	2
Andel anmälningsärenden avslutade inom tre månader (90 dagar)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	Platina ³⁾	90 %	98,54	97,42	94
Andel kontrollrapporter för djurskyddskontroller som är meddelade inom 21 dagar	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	Platina ³⁾	90 %	90,87	92,77	86

1) Register, Jordbruksverket

2) Register, Länsstyrelsen

3) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen

* Enligt instruktion från SJV ska vi räkna med antal kontrollobjekt vi hade 2020 innan AHL infördes och då når vi 7,1 procent. Men enligt DUS så ligger vi på 4,8 procent med cirka 1 200 extra kontrollobjekt som felaktigt registrerats av SJV, så uppgiften kan inte hämtas rakt av från DUS.

På grund av minskade resurser och påverkan av rådande pandemi når inte kontrollverksamheten för livsmedelskontroll och planerad normalkontroll nationella målsättningar. Detta påverkar vår del i RB-Uppdrag 1D1.

Länsstyrelsernas arbete med livsmedels- och foderkontroll (RB-uppdrag 1D2)

Inför verksamhetsåren 2020–2022 har länsstyrelserna tilldelats 10 miljoner per år i riktade medel för kontroll inom området primärproduktion av livsmedel och foder. Nationellt har målet satts att kontrollera 1 000 företag inom primärproduktionen. Länsstyrelserna ska utföra kontroller i primärproduktionen av livsmedel. Livsmedelsverket gör ett riskbaserat urval av 1 000 kontrollobjekt utifrån branscherna och fördelar ut per län.

Länsstyrelserna gör utifrån tilldelningen ett riskbaserat urval av företag inom respektive bransch i Primör för sitt län. Kontrollerna utförs utifrån framtagna branschspecifika checklistor. Efter utförd kontroll registreras resultatet i Primör. Under 2021 har registret över foderföretag flyttats från Jordbruksverket till Primör. Primör är länsstyrelsernas IT-stöd för registrering av livsmedels- och foderföretag samt för registrering av kontroll. Kontrollen innebär att företagare inom primärproduktionen blir uppmärksammade på krav som ställs inom produktionen. Kontrollen är viktig för att upprätthålla en produktion som ger säkra livsmedel och foder för människor och djur.

Det är mycket stor variation i hur många kontroller länen har gjort av de kontroller som de har tilldelats enligt den nationella kontrollplanen. Vissa län har kunnat utföra kontroller som normalt, medan andra län har påverkats kraftigt av pandemin på olika sätt. En del län har fått avsätta personella resurser för pandemitillsynen och andra län har begränsat sina kontroller med hänsyn till smittspridning.

Flytten av foderregistret från Jordbruksverket har inneburit ett omfattande arbete med registervård då det blivit många dubbletter, både bland livsmedelsföretag och foderföretag. I samband med rättning av dubbletter har många län även gjort annan registervård. Tillförlitligheten i registret är begränsad och det är vanligt att företag som har upphört inte blivit avregistrerade. Flera län har prioriterat registervården framför utförande av kontroll för att på sikt få ett tillförlitligt register för uttag av kontrollgårdar.

Sammantaget har länsstyrelserna inte kunnat uppnå 1 000 kontroller för 2021 med anledning av pandemin och arbetet med registervård av Primör.

Prestationer och effekter

Under året har fokus i Kalmar län legat både på att nå uppsatta mål och på att fortsätta förbättra verksamhetens rutiner och processer. Exempel på detta är reviderade och förbättrade rutiner för handläggning av anmälningsärenden, åtalsanmälningar och djurförbud. Arbete har genomförts med att förbättra struktur och planering för kontrollverksamhet. Exempelvis har en detaljerad planering tagits fram för det veterinära området vilket lett till fler genomförda kontroller och bättre nyttjande av begränsade resurser. Pandemin har medfört svårigheter med både utbildning, introduktion av nya medarbetare och möjlighet till kontrollverksamhet. Under året har två samverkansmöten inom livsmedelskontroll genomförts med länets kommuner. En satsning på bemötande och kommunikation har startats upp, där medarbetare under 2022 kommer att utbildas till coacher i MI (motiverande samtal). Satsningen syftar till att förbättra vår kommunikation både internt och externt. Genom detta läggs fokus på bemötande och en hög servicegrad som syftar till att förbättra kommunikationen vid exempelvis kontrollverksamhet. Detta skapar en trygghet för dem vi möter och effektivitet i arbetet för länsstyrelsen.

Resultatbedömning

Resultatbedömningen för verksamhetsområdet livsmedelskontroll bedöms vara gott. Verksamhetsområdet når till största delen målen. Resultatbedömningen för verksamhetsområdet djurskydd bedöms vara gott. I de fall där måluppfyllnaden inte fullt ut nås har pandemin och länsstyrelsens ekonomiska omställningsarbete med vakanser under året sammantaget haft en påverkan eller stor påverkan. Exempelvis har inte några revisioner av kommunernas livsmedelskontroll kunnat genomföras och antalet djurskyddskontroller, livsmedelskontroller och veterinära kontroller når inte den nationella målsättningen.

13 Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Regionalt tillväxtarbetet och samverkan med regionerna	Regleringsbrev
1C2 Mål i regionala utvecklingsstrategin	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen på verksamhetsområdet.

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i länet såsom statliga myndigheter, kommuner, regioner, näringsliv, föreningar och andra frivilligorganisationer, för att skapa tillväxt i länet. Samverkan är inte minst viktig när regionala strategier tas fram för hur länet ska utvecklas.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsåtgärder i länet.
- Bevilja ekonomiskt omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag vars omsättning har minskat i större omfattning till följd av covid-19-pandemin.
- Fysisk planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, godkänna miljökonsekvensbeskrivningar, samverka med sökanden i processen, besluta om tillstånd enligt miljöbalken och tillsyn över kommunala detaljplaner.

Målet för den *regionala utvecklingspolitiken* är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet. En viktig bedömningsgrund för den regionala utvecklingspolitiken är statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål:

- Den regionala utvecklingspolitiken ska bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Den regionala utvecklingspolitiken har en geografisk utgångspunkt där landsbygder ingår och därför ska den bidra till att uppnå landsbygdspolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Målet för *politiken för de grundläggande betaltjänsterna* är att alla i samhället ska ha tillgång till grundläggande betaltjänster till rimliga priser.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen använder sin breda kompetens i det tvärsektoriella arbetet med infrastrukturplaneringen. Vi har också ett tydligt fokus på de inledande skeendena i vägplaneprocesserna för att de allmänna intressena ska komma in i ett tidigt skede.

Verksamhetens resultat

Uppdrag om att betala ut stöd för bredband

Länsstyrelsen har under 2021 fortsatt att verka för målen i regeringens bredbandsstrategi, men då inga medel finns kvar att besluta för ny utbyggnad av bredband av NGA-kvalitet, har detta skett genom att handlägga utbetalningarna i dessa ärenden i Landsbygdsprogrammet. Under 2021 har fem inkomna ansökningar för utbetalning i bredbandsärenden hanterats. Totalt är tre projekt av 24 slutredovisade. Detta beror på att många projekt har begärt förlängd tid för att kunna slutredovisa projekten, ofta med hänvisning till att olika avtalsrättsliga frågor tar längre tid än beräknat.

Länsstyrelsen har uppdraget att redovisa hur vi har verkat för utvecklingen inom IT-infrastrukturområdet i länet till PTS (Post- och Telestyrelsen) samt att redovisa vårt arbete för att målet om att Sverige ska ha bredband i världsklass ska nås. Redovisningen för 2021 lämnas till PTS under januari 2022. Länsstyrelsen har även i uppdrag att rapportera sitt bredbandsfrämjande arbete till PTS, vilket gjordes i december 2021.

1C1 Regionalt tillväxtarbete och samverkan med regionen

Samverkan med regionen inom området för regional tillväxt sker till stor del i gemensamma projekt med finansiering från det regionala anslaget 1:1, samt på området för kommersiell service, där både länsstyrelsen och regionen erbjuder stöd och där det finns mycket att vinna på att samverka. Det regionala anslaget 1:1 är under utveckling på länsstyrelsen och inga nya beslut får fattas med stöd i anslaget. Det har inneburit att samverkan inom detta område har minskat.

Under andra halvan av 2021 har regionen tillsatt en ny landsbygdsutvecklare och samverkan i nätverket mellan kommunernas landsbygdsutvecklare har kunnat återupptas. Nätverket utgör en viktig kontaktyta för regional utveckling i länet både för att inhämta och för att nå ut med information från länsstyrelsen. Annan verksamhet som berör regional utveckling där länsstyrelsen och regionen samverkar är exempelvis deltagande i Skärgårdsrådet.

Utöver projekten i det regionala anslaget 1:1 pågår även andra projekt i samverkan med regionen. Ett sådant är Hållbar Regional Utveckling Kalmar län där länsstyrelsen fått ansvar för insats 4 i projektet som avser samsyn i det regionala ledarskapet för arbetet med att implementera Agenda 2030. Detta är ett exempel på samverkan där respektive organisation får ansvar för de områden där de besitter specialistkompetens.

1C2 Mål i regionala utvecklingsstrategin

Under 2021 har sju projekt med finansiering från det regionala anslaget 1:1 slutredovisats. Samtliga projekt som beslutas bidrar till ett eller flera av målen i den regionala utvecklingsstrategin (RUS). De finns fyra prioriterade utvecklingsområden i RUS. Dessa är Delaktighet, hälsa och välbefinnande, God miljö för barn och unga, Hållbar samhällsplanering och Stärkt konkurrenskraft.

Två av de projekt som slutredovisats och som också ligger i linje med målen i den regionala utvecklingspolitiken är *Pilot för servicepunkter i Högsby* samt *Act Now*. I projektet *Pilot för servicepunkter i Högsby* har fyra lanthandlare blivit servicepunkter, vilket omfattar tjänster som digital kommuninformation och turistinformation, bok i butik, mötesplats, ombudstjänster och guideutbildning. Projektet genomfördes i orterna Fagerhult, Fågelfors, Berga och Ruda. Projektet bidrar till målen Stärkt konkurrenskraft och Hållbar samhällsplanering. Detta då samverkan sker mellan privat och kommunal sektor samt att servicepunkterna tillhandahåller digitala tjänster och samhällsservice. Projektet visar också att hänsyn tas till olika lokala förutsättningar, då butikerna är några av de minsta i länet och prioriteras i regionens regionala serviceprogram.

Projektet Act Now är ett transnationellt projekt med målet att bidra till en ökad energieffektivisering genom att öka kunskapen hos offentliga och privata aktörer. Projektet har skapat ett nätverk för energieffektivisering i länet och tagit fram underlag exempelvis för upphandling av energiuppföljningssystem, riktlinjer för finansiering av energieffektivisering och för riktlinjer för samverkan mellan offentliga och privata aktörer. Mönsterås kommun framhålls som ett lyckat exempel på projektets implementering. Projektet bidrar därmed till målet Hållbar samhällsplanering i den regionala utvecklingsstrategin.

Länsstyrelsens arbete för Agenda 2030 inom regional utveckling

Ett bra exempel på hur Länsstyrelsen Kalmar län jobbar med Agenda 2030 inom regional utveckling utöver det redan nämnda projektet för *Hållbar regional utveckling* är projektet *En agenda för alla*. Projektet slutredovisades 2021 och har arbetat med att identifiera skolors och kommuners intresse för att arbeta med Agenda 2030 samt vilka verktyg som behövs för detta. Trots uteblivna fysiska kontakter och bara digitala möten har inspirerande föreläsningar och kompetensutvecklingsinsatser fått ett flertal deltagande skolledare och lärare att vilja fortsätta ett utvecklingsarbete för Lärande för hållbar utveckling på sina skolor.

Nyckeltal

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	1,1	2,1	1,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	0,7	0,9	0,5
Antal årsarbetskrafter män	0,4	1,2	1,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	47	45	47
Antal beslutade ärenden	33	42	43
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	12	6	6
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	1 301	2 158	2 465
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	214	308	1 609

Kommentar: Att antal beslutade ärenden, årsarbetskrafter och verksamhetskostnader minskat för regional tillväxt är naturligt då anslaget flyttats till regionen och är under avveckling på länsstyrelserna. Inga nya beslut om projekt får därför fattas på länsstyrelsen. Att det ändå finns fler ärenden som är äldre än två år beror på att flera projekt förlängts på grund av pandemin. Detta har inneburit att avgörande aktiviteter i projekten skjutits upp eller slutligen fått genomföras digitalt.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har valt att inte ha några resultatindikatorer för verksamhetsområdet i årsredovisningen 2021.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsen haft två dialogmöten med Trafikverket under 2021 för att stärka samverkan myndigheter emellan. Årliga dialogmöten är en del av överenskommelsen från 2019 om samverkan.

Länsstyrelsen har även inom området infrastrukturplaneringen deltagit i följande:

- Informationsmöten
- Samrådsmöten
- Beslutat om vägprojekt kan antas medföra betydande miljöpåverkan
- Godkänt miljökonsekvensbeskrivningar
- Lämnat remissvar och yttranden
- Deltagit i den regionala infrastrukturplaneringen.

Resultatbedömning

Resultatbedömning Regional tillväxt

Det regionala anslaget 1:1 är under avveckling på länsstyrelsen och de projektstöd i Landsbygdsprogrammet som bidrar till regional utveckling kommer att försvinna från länsstyrelserna i nästa programperiod. Detta påverkar länsstyrelsens roll i frågor gällande regional tillväxt, då vi inte kan delta i projekt eller nätverk eller erbjuda finansiering i samma omfattning som tidigare. Men länsstyrelsen är ändå en viktig part i arbetet, utifrån vår specialistkompetens inom vissa områden, exempelvis Klimat- och energistrategin och vårt uppdrag att verka för Agenda 2030. Mot bakgrund av förändrade förutsättningar och resultaten i de projekt som avslutas under året, som har bidragit till målen i RUS samt samarbetet med regionen, bedöms resultatet ändå som gott.

Effekten av samverkan med Trafikverket i det regionala arbetet med infrastrukturplanering är att vi uppträder samlat mot externa aktörer och är samordnade gällande de statliga intressena inom trafik- och infrastrukturområdet. Det finns dock ett utvecklingsbehov avseende möjligheten att vara mer delaktiga i tidiga samråd (Åtgärdsvalsstudie ÅVS).

14 Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm)	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna länsstyrelsernas uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla länsstyrelsernas arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser. Länsstyrelsernas uppdrag gäller följande områden: riksintressen, miljö kvalitetsnormer, områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen, mellankommunal samordning, människors hälsa eller säkerhet, risken för olyckor, översvämning eller erosion.
- Göra prövning enligt plan- och bygglagen (översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuns beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning).
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet. Vi stödjer även kommunerna i att ta fram riktlinjer för bostadsförsörjning. I uppdraget ingår även att årligen ta fram en regional bostadsmarknadsanalys, säkerställa kommunernas medverkan i Boverkets årliga bostadsmarknadsenkät och att sammanställa uppgifter om värdeöverföringar i kommunala bostadsbolag.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.
- Hantera överklaganden av kommunala beslut och uppföljning av tillsynsarbetet i kommunernas byggnadsnämnder.
- Handlägga och pröva lokalhyresstöd för hyresvärdar som gett rabatt på lokalhyran till utsatta branscher under covid-19-pandemin.
- Samverka och samordna inom ramen för uppdraget om Rådet för hållbara städer.

Det övergripande målet för området *samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet* är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. För området *bostadsmarknad* är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av nationella mål, såsom gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	9,2	12,9	9,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,9	10,2	6,9
Antal årsarbetskrafter män	2,3	2,7	2,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 365	1 934	1 925
Antal beslutade ärenden	1 854	2 233	1 556
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	28	15	11
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	9 559	11 601	9 889
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Andelen årsarbetskrafter inom området för Hållbar samhällsplanering och boende är lägre än föregående år. Det är en följd av att länsstyrelsen tilldelats mindre medel för bostadsstöd samt att verksamheten tidvis varit underbemannad på grund av att det varit svårt att rekrytera erfaren specialistkompetens när vakanser uppstått.

Antal antagna detaljplaner liksom samråd och granskning har minskat något från föregående år. Planerna har dock blivit mer komplexa, varför tiden för handläggning totalt sett över året beräknas som densamma som föregående år. Mer tid behöver dock läggas på ett ökat antal samråd om översiktsplaner och trenden är att kommunerna behöver mer stöd av länsstyrelsen i dessa processer.

Antal inkomna och beslutade kommunala strandskyddsdispenser har ökat markant under året, vilket utgör nästan en fördubbling sedan 2019. Under VÄS 526 har vi handlagt och prövat 278 strandskyddsärenden och under VÄS 521, 57 strandskyddsärenden. Dessa ärenden redovisas i tabellen under ”Naturvård och miljöskydd” samt i tabell F.

Även granskning av lantmäteriförrättningar har ökat under året.

Skillnaden i antal inkomna och beslutade ärenden under verksamhetskod 41 Stöd till boende och energiåtgärder beror i huvudsak på att sista året att ansökan om solcellsstöd var 2020 och detta stöd har varit under avveckling under 2021.

Resultatindikatorer

Detta är ett komplext verksamhetsområde och det är svårt att mäta länsstyrelsernas bidrag till det övergripande nationella målet. Några indikatorer listas nedan.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde ³	År 2021	År 2020	År 2019
Antal påbörjade bostäder	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	-	419	1166	1193
Antal färdigställda bostäder	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	-	412	1390	1071
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	75%	93,8	100	73,8
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	90%	100	100	90,5

1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

3) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för de två översta länsstyrelsegemensamma resultatindikatorerna.

Takten med påbörjade och färdigställda bostäder i länet är markant lägre för 2021 än för de två tidigare åren. Det är värt att notera att siffrorna för 2021 går fram till och med kvartal 3, men det är inte sannolikt att nivåerna för tidigare år uppnås, även om kvartal 4 räknats in. Anledningarna till varför det är lägre siffror för 2021 kan bero på pandemin, men troligen även på att det påbörjats och färdigställts ovanligt många bostäder åren före. Vi kommer att analysera siffrorna för helåret 2021 i vår bostadsmarknadsanalys.

Länsstyrelsernas arbete med att bistå Rådet för hållbara städer (M2017/03235/Mm)

Länsstyrelserna ingår som en av 13 medlemmar i regeringens Råd för hållbara städer. I februari 2021 lämnade rådet sin årliga rapportering av uppdraget till regeringskansliet. Rådets medlemmar har under år 2021 samverkat kring ett trettioåttal åtgärder. Ett tiotal samverkansåtgärder har avslutats under året och övriga fortsätter under 2022. Länsstyrelserna har haft drivansvar för tre av åtgärderna, bland annat anordnat ett kompetensutvecklingsseminarium för länsstyrelsens tjänstepersoner om hållbar stadsutveckling.

Fyra möten har hållits i rådet och åtta möten har hållits i rådets expertnätverk. Ett gemensamt möte har hållits för rådets samtliga referensgrupper: Kommungruppen, Forsknings- och innovationsgruppen och Näringslivsgruppen. Ett stormöte har hållits för rådet, expertnätverket och referensgrupperna. Rådet har blivit partner i EU-satsningen New European Bauhaus (NEB). Boverket, ArkDes, Energimyndigheten, Formas och Vinnova har arrangerat workshoppar om NEB, som dokumenterats i en rapport som skickats till EU. Rådet har också samverkat med bland annat satsningarna Viable Cities och Horisont Europa.

Rådets ordförande har tillsammans med landshövdingar i fem län; Kalmar, Västernorrland, Stockholm, Örebro och Kronoberg, anordnat länsträffar för kommunerna i respektive län med syfte att föra dialog kring kommunernas arbete med hållbar stadsutveckling.

Rådets gemensamma webbplats www.hallbarstad.se, som nylanserades i december 2020, har under året fyllts på och vidareutvecklats i syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling. Rådet har låtit ta fram en rapport om pandemins påverkan på hållbar stads- och samhällsutveckling. Rapporten har presenterats för berörda sakområden på länsstyrelserna. En förstudie om nationell samordning av finansiering och kunskap inom hållbara städer och samhällen har tagits fram inom en av samverkansätgårderna.

Regeringskansliet har gjort en utvärdering av Rådet för hållbara städers verksamhet. Utvärderingen bedömer att rådet uppfyller sitt syfte.

Samhällsplanering

Under året har länsstyrelsen prioriterat arbetet med handläggning och rådgivning avseende kommunala detaljplaner och översiktsplaner.

Behovet av att bostäder tillgodoses

Länsstyrelsens arbete med att tillgodose behovet av bostäder innebär att vi prioriterar dessa ärenden. Vi arbetar aktivt för att ha tidiga dialoger med kommunerna, men ser samtidigt utmaningar i att hålla isär dialogen med den formella processen. Det händer att kommunerna uppfattar samtalet i den tidiga dialogen som länsstyrelsens beslut, vilket är olyckligt. I den formella processen kommer som regel ny fakta fram som kan innebära att vi ställer krav på nya utredningar eller andra förändringar.

Trots utmaningar ser vi att de tidiga dialogerna har utvecklat hanteringen av komplexa markanvändningsfrågor och lett till större förståelse för länsstyrelsens roll i planprocessen.

Komplexiteten i detaljplanerna har ökat och återkommande frågor i planeringen är frågor om klimatanpassning samt om miljö kvalitetsnormer för vatten och dagvatten. Dagvattenhanteringen är viktig att få med tidigt i kommunal översikts- och detaljplanering. Detsamma gäller kopplingen till klimatanpassning med ökade skyfall och översvämningar samt torkans effekter.

Länsstyrelsens arbete för att främja ett långsiktigt hållbart nyttjande av vatten är en viktig del i det tvärssektoriella arbetet. Detta sker vid översikts- och detaljplanering enligt plan- och bygglagen (PBL), prövning och tillsyn enligt miljöbalken (MB), samt vid tillsyn enligt 6§ lagen om allmänna vattentjänster (LAV).

Under 2021 har vi på grund av corona, enbart kunnat genomföra ett egeninitierat tillsynsbesök. Tidigare år har länsstyrelsen genomfört tre stycken per år. Under besöket i Emmaboda kommun vägledde länsstyrelsen kommunen i aktuell lagstiftning gällande strategiskt vatten och avloppsarbete kopplat till översiktsplanering. Vi diskuterade också specifika frågor kring kommunal tillsynstakt av enskilda avlopp och dagvattenhantering, i tätorter samt för ny och befintlig bebyggelse.

Lantmäteriärenden

Under år 2021 hanterade länsstyrelsen 559 inkomna lantmäteriärenden.

Bostadsstöd

I länsstyrelsens arbete med energi- och bostadsstöd hanteras och handläggs ansökningar om stöd till solceller, lagring av egenproducerad el, radonsaneringsåtgärder, stöd till byggande av hyres- och studentbostäder, äldreboende samt energieffektiviseringsåtgärder i flerbostadshus. I hanteringen ingår att utöva tillsyn över att stödvillkoren följs för stöden till hyres- och studentbostäder samt stöd till äldreboende. Det nya bidraget till energieffektiviseringsåtgärder i flerbostadshus har varit möjligt att söka från 1 oktober 2021 fram till 31 december 2021.

Strandskyddsprövningar

Länsstyrelsen har redovisat uppgifter om kommunernas och länsstyrelsernas samtliga beslut till Naturvårdsverket enligt regleringsbrev. De redovisade besluten är upphävande av strandskydd, dispens från strandskyddet och tillsynsbeslut i strandskyddsärenden.

Ärendemängden som innebär granskning av kommunala strandskyddsdispenser har ökat stort under 2021. Dessa ärenden har ändå hanterats inom föreskriven tid. Några ärenden som länsstyrelsen beslutat att överpröva har halkat efter i handläggningstid på grund av de ökade antalet prövningar. Under 2021 har länsstyrelsen godkänt cirka 95 procent av de prövade kommunala dispenserna.

Havsplanering nationellt

Det stöd för verksamhetsplanering som Länsstyrelsen Kalmar län tillsammans med övriga samordnande länsstyrelser tar fram för att stödja samtliga kustlänsstyrelsernas arbete med havsplaneringsrelaterade frågor har i stort sett genomförts i sin helhet under året.

PM Havsplanering som beskriver hur länsstyrelserna kan arbeta med havsplaneringsfrågor har uppdaterats. Detta eftersom arbetet lämnat färdigt där havsplanerna tas fram till att även innefatta tillämpningen av havsplanerna. En omfattande dialogprocess med samtliga kustlänsstyrelser, olika interna nätverk samt Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har genomförts. Promemorian förtydligar främst hur det länsstyrelseinterna arbetet kan utföras, men också hur länsstyrelserna kan kommunicera med andra myndigheter.

På uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten (HaV) har de samordnande länsstyrelserna deltagit främst med GIS-kompetens i arbetet för att uppdatera och komplettera naturvärdesbeskrivningar av relevans för havsplanerna (det så kallade "lilla -n" - uppdraget). Arbetet har även inneburit stöd till kustlänsstyrelser inom respektive havsplanområde. Arbetet kommer att leda till bättre och enhetligare beskrivningar av naturvärdena i havsplanerna, vilket kommer att förenkla användandet av havsplanerna.

Den lille havsplaneraren är ett koncept för utformning av till exempel ett webinarie alternativt en fysisk träff. Detta koncept kan varje enskild kustlänsstyrelse använda i sin dialog med främst kommunerna. Materialet riktar in sig på var det går att hitta havsplaneringsrelaterad information. Upplägget innehåller även en genomgång av olika "goda" planeringsexempel från kust- och hav från olika platser i landet. Lanseringen av upplägget har fördröjts.

Länsstyrelsen har skickat ut nyhetsbrev för havsplanering vid två tillfällen under året. Målgrupper är de som berörs av havsplaneringsrelaterade frågor främst inom kommuner och myndigheter. Nyhetsbrevet ska förmedla nyheter och inspirera genom goda exempel, informera om prejudicerande domar och presentera fakta om olika sakfrågor.

Havsplanområdet

Under året har månatliga möten hållits med kontaktpersonerna som representerar de sju kustlänsstyrelserna i havsplanområde Östersjön. Mötena är viktiga tillfällen att informera varandra och att utbyta havsplaneringsrelaterade erfarenheter. I förlängningen leder det till att länsstyrelserna kan arbeta mer likvärdigt inom havsplaneringen.

Inom havsplanområdet finns en styr- och referensgrupp där de verksamhetsansvariga cheferna från respektive länsstyrelse ingår. Chefsnätverket har tyvärr inte träffats under året.

Genom det EU-finansierade projektet SEAPLANSPLACE har fyra webinarier genomförts i samverkan med länsstyrelserna i Skåne och i Blekinge som också ligger inom EU:s South Baltic programområde. För Kalmars läns del har arbetet inom projektet även inneburit framtagande av olika moment i samband med internationella webb-baserade workshopar och produktion av havsplaneringslitteratur tillsammans med övriga deltagande nationer.

Havsplanering (samordning på Länsstyrelsen Kalmar län)

Kulturmiljösamordning har påbörjats för att kunna genomföras mellan de 14 kustlänsstyrelserna. Länsstyrelsens arbete består av att förhandla med Sjöfartsverket för att få tillgång till bottenobjektsdata för alla de berörda 14 kustlänsstyrelser. Detta möjliggör deltagandet i uppdatering av kulturmiljöunderlaget i kust- och havsmiljöer. Därefter kan kustlänsstyrelserna göra bedömningar som kan användas i havsplaneringssammanhang för att svara på frågan var det är lämpligast att till exempel placera havsbaserad vindkraft utifrån respektive läns bottenförhållanden inklusive dess eventuella kulturmiljöer.

Länsstyrelsen har även deltagit i de fyra webinarier via EU-projektet Seaplanspace samt i arbetet att uppdatera ”lilla-n” utifrån Havs- och Vattenmyndighetens uppdrag. Det har även påbörjats ett nationellt-regionalt arbete kring ett gemensamt årshjul för havsplaneringen.

Prestationer och effekter

Genom att länsstyrelsen prioriterar behovet av bostäder blir handläggningen mer effektiv och det leder till snabbare svar till kommunerna.

I de tidiga dialogerna med kommunerna har förutsättningarna lyfts fram tidigt i planprocessen, vilket resulterat i att kommunerna kunnat lägga fokus på de viktigaste markanvändningsfrågorna. Det finns dock ett utvecklingsbehov inom länsstyrelsen på frågor gällande exploatering av jordbruksmark och riskhanteringsfrågor i planprocesserna.

Länsstyrelsen har under 2021 genomfört fyra möten med kommuner som arbetar med nya översiktsplaner. Vid dessa möten diskuterade vi innehåll samt avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen. Att fyra kommuner arbetar med nya översiktsplaner är glädjande då flera av dessa har äldre översiktsplaner.

Tvärsektoriella perspektiv i samhällsplaneringen

Länsstyrelsen har vid 31 tillfällen under året genomfört samrådsmöten med länets kommuner, vilket resulterat i att planerna fått en tvärsektoriell genomlysning och utvecklat hanteringen av komplexa markanvändningsfrågor. Det har även förekommit dialoger med kommunerna mellan skedena och i sena skeden av planprocessen, vilket resulterat i att de allmänna intressena som länsstyrelsen har att bevaka har beaktats och gjort att överprövning har kunnat undvikas.

För att ge råd och stöd samt gynna det tvärsektoriella arbetet inom samhällsplanering genomför länsstyrelsen varje år en länsplandag under hösten. På vår länsplandag i år var fokus på frågor om miljö kvalitetsnormer för vatten och dagvatten samt klimatanpassning. Dagen var uppskattad och lockade ett stort antal deltagare. En uppföljning efterfrågades och kommer att genomföras under 2022.

Under år 2021 har vi tagit 1 236 beslut om stöd och utbetalning inom energi- och bostadsstöd (alla beslutstyper inklusive omprövningsbeslut enligt Boverkets system för bidragsstatistik Svanen). 304 personer och företag har fått stöd till solceller utbetalt för anläggningar med en samlad installerad effekt på cirka 7300 kWp. Totalt har tio personer fått stöd utbetalt till batterier för lagring av egenproducerad el i anslutning till sina solcellsanläggningar. Bidrag till radonsaneringsåtgärder betalades ut till tolv permanentboende hushåll med målet att radonhalten i bostaden ska understiga gränsvärdet 200 bq.

Vad avser hyres- och studentbostäder betalade vi ut stöd till elva projekt som färdigställt 340 lägenheter. Totalt har 20 projekt för anpassning av bostäder för äldre eller nybyggnation av bostäder för äldre också fått stöd utbetalt. Sammanlagt färdigställdes 141 lägenheter för äldre personer i dessa projekt. En ansökan om stöd till energieffektiviseringsåtgärder i flerbostadshus beviljades. På grund av det hastiga beskedet om avveckling och ansökningsstopp till 31 december 2021 för detta stöd och stöd till hyres- och studentbostäder inkom en större mängd ansökningar i anslutning till årsskiftet.

Av de cirka 340 ansökningar om stöd till solceller som avslogs under våren 2021 på grund av medelsbrist har 142 hunnit omprövas efter besked om nya medel enligt beslut i vårandringsbudgeten och efterföljande förordningsändringar i december 2021.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen uppfyller målen inom hållbar samhällsplanering med ett gott resultat då både befolkningstillväxt och nyproducerade bostäder i länet ökar, om än inte på samma nivåer som de två tidigare åren. Resultatet når vi genom att möta kommunernas behov av tidiga dialoger samt att prioritera ärenden med bostäder. Dock har arbetet med planeringskatalogen varit nedprioriterat under året och har därför inte kompletterats eller ajourhållits vilket får ses som otillfredsställande. Vi ser positivt på att bostadsbyggandet ökar. Dock ser vi en oro i att planärendena blir mer komplexa, vilket genererar mer tid för planhandläggarna. Trenden med fler och mer komplexa ärenden bedöms fortsätta.

15 Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter:

- Leda och samordna det regionala arbetet mot de energi- och klimatpolitiska målen. Uppdraget omfattar att tillsammans med andra aktörer genomföra den regionala energi- och klimatstrategin och att verka för att energi och klimat ska bli en integrerad del i alla ansvarsområden. Detta innebär att förmedla kunskap, ge inspiration samt att driva och samordna regionala insatser som stärker genomförandet av uppdraget. Dessutom ingår att främja effektiva klimatinvesteringar.
- Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordning om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning. Uppdraget omfattar samverkan, samordning och kunskapsfrämjande insatser om hur länet påverkas av ett förändrat klimat och vilka åtgärder som kan vidtas för att minska länets sårbarheter, främst till målgruppen kommuner och regionala sektorsmyndigheter. Dessutom ska detta utvärderas och följas upp.

Nedan sammanfattar vi några mål som rör länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet.

Preciseringen av miljö kvalitetsmålet *Begränsad klimatpåverkan* ligger i linje med Parisavtalets temperaturmål, som är att hålla den globala uppvärmningen under två grader, men helst under 1,5 grader. Det långsiktiga målet är att Sverige senast år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Målet innebär att utsläppen av växthusgaser från svenskt territorium senast år 2045 ska ha minskat med minst 85 procent, jämfört med år 1990.

Etappmålen på vägen mot det långsiktiga målet omfattar utsläpp av växthusgaser i den så kallade icke-handlande sektorn. I icke-handlande sektorn ingår framförallt utsläpp från inrikes transporter, byggnader och jordbruk.

Mål för *energipolitiken* handlar om att skapa villkoren för en effektiv och hållbar energianvändning och en kostnadseffektiv svensk energiförsörjning med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat samt underlätta omställningen till ett ekologiskt hållbart samhälle.

Regeringens mål för samhällets *anpassning till ett förändrat klimat* är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter. Målsättningarna om klimatanpassning i Parisavtalet och Agenda 2030 med de globala målen för hållbar utveckling ska också uppnås.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, t ex under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Energi och klimat

För att den regionala klimat- och energistrategin ska kunna genomföras fullt ut behöver den kompletteras med ett uppföljningsbart åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammet ska koppla till visioner, övergripande mål och delmål. Framtagandet av ett sådant program är påbörjat. En förberedande analys och sammanställning av klimat- och energimål har tagits fram. Dessutom finns det förslag till åtgärder som anges i klimat- och energistrategin. Kalmar läns vision är: ”I Kalmar län tar vi tillsammans ansvar för att minska utsläppen av växthusgaser. Energin är förnybar, energianvändningen effektiv och utsläppen av växthusgaser går mot noll”.

Klimat och energi och Agenda 2030

Under första halvåret genomförde länsstyrelsen inget klimat- och energiarbete på grund av utebliven finansiering för uppdraget. En effekt är att arbetet med åtgärdsprogrammet inte kunnat avslutas.

Länsstyrelsen har uppdraget att ta emot ansökningar om stöd från *Klimatklivet*. Ansökningarna granskas och lämnas till Naturvårdsverket tillsammans med ett yttrande, baserat på åtgärdens koppling till Kalmar läns klimat- och energistrategi och de regionala klimat- och energimålen.

Resterande delar i uppdraget rapporteras i separat redovisning till LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning).

Länsstyrelsen arbetar utifrån de globala målen i Agenda 2030, nationella mål och länets egna mål genom Kalmar läns klimat- och energistrategi som antogs år 2019. Kalmar län har sedan många år det övergripande målet om en fossilbränslefri region 2030. Målet är väl etablerat i både den offentliga som privata sektorn.

Strategin innehåller även fler övergripande mål enligt nedan:

- År 2030 ska utsläppen av växthusgaser i Kalmar län vara minst 80 procent lägre än 1990.
- År 2030 är Kalmar läns energianvändning 50 procent effektivare än år 2005, mätt som tillförd energi i relation till BRP.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen initierar och stödjer kommunernas klimatanpassningsarbete. Under året har vi bildat ett regionalt nätverk för klimatanpassning med länets kommuner, Skogsstyrelsen och Trafikverket. Nätverket träffas fyra gånger om året med syftet att lära av varandra, diskutera, informera och stötta de regionala aktörernas klimatanpassningsarbete. Ett liknande arbete pågår sedan flera år även i länets Klimatkommission. Detta tillsammans med regionen och aktörer inom kommuner och näringsliv, i syfte att begränsa vår klimatpåverkan och finna lösningar för olika anpassningsbehov utifrån ett förändrat klimat.

Under året har länsstyrelsen även tillsammans med SMHI och länsstyrelserna i Östergötland och Blekinge anordnat en studiecirkel för länets kommuner kring upprättande av kommunala handlingsplaner för klimatanpassning.

För att anpassa länsstyrelsens verksamheter till klimatförändringarnas effekter har länsstyrelsen tagit fram mål och åtgärder för det interna klimatanpassningsarbetet i en handlingsplan. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har pekat ut Kalmar som ett av 25 områden med stora översvämningsrisker, enligt översvämningsförordningen. I samarbete med Kalmar kommun och Trafikverket

har vi färdigställt en riskhanteringsplan. Den innehåller åtgärder för att minska översvämningsriskerna i Kalmar och skapa ett samhälle som står robust mot översvämningar.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	3,4	3,6	3,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	1,6	1,4	1,2
Antal årsarbetskrafter män	1,9	2,3	2,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	104	51	53
Antal beslutade ärenden	112	28	27
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	27	46	31
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	3 044	3 376	3 996
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	85	80

Andelen årsarbetskrafter inom området för energi och klimat var lägre än föregående år. Det är en följd av att länsstyrelsen tilldelats mindre medel för klimatstrategiskt arbete. Antalet ärenden inom klimat och energi följer inkomna ansökningar inom Klimatklivet under åren. Ärendemängden har ökat kraftigt. Det beror sannolikt på ytterligare ansökningsperioder och ökad marknadsföring av klimatinvesteringsstödet. Antal ej beslutade ärenden äldre än två år varierar mellan åren beroende på antal ärenden som blivit beviljade tidigare år samt deras olika projektider.

Klimatanpassning

Information om länsstyrelsens klimatanpassningsarbete samt regionalt planeringsunderlag finns på länsstyrelsens webbplats. Sidan har under året utökats med flera framtagna regionala underlag till stöd för kommunernas arbete. Ett exempel på regionalt underlag är riskhanteringsplanen för Kalmar tätort. Den redovisar översvämningsrisker med åtgärder samt information om översvämningsdirektivet.

Som ett led i att få ut information kring klimatförändringar samarbetar länsstyrelsen även med ett försäkringsbolag. Samarbetet har lett till en gemensam informationssida om klimatförändringar och anpassningsåtgärder (klimatklokativ.se). Utåtriktad information i form av föreläsningar har till stor del fått ställas in på grund av pandemin.

Kusterna längs Kalmar län och Blekinge har pekats ut av SGI som nationellt riskområde för översvämningar med erosion. Med ett förändrat klimat och stigande havsnivåer förväntas översvämnings- och erosionsriskerna öka längs de båda länens kuststräckor.

Länsstyrelsen har inlett ett samarbete för kustsamverkan tillsammans med länsstyrelserna i Blekinge och på Gotland samt SGI, SGU och SMHI. Syftet med samarbetet är ta fram gemensamma riskanalyser och åtgärdsbehov över länsgränserna. Samarbetet har än så länge skett i form av planeringsmöten för det framtida nätverket dit även berörda kustkommuner kommer bjudas in. Nätverket förväntas bli klart under 2022.

Resultatindikatorer

SCB:s statistik för energi på länsnivå är förknippad med sekretess för vissa län, vilket gör att datan är svår att använda för att mäta utfall och effekter. Vi har valt att ta med en indikator i tabellen nedan.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde ²	År 2021	År 2020	År 2019
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾		3,32	1,30	1,34

1) Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

2) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för den länsstyrelsegemensamma resultatindikatorn.

Det ökade antalet ansökningar beror till stor del på att antalet ansökningsomgångar fördubblats under 2021 jämfört med de två föregående åren. Arbetsgruppen förstärktes förra året för att kunna uppfylla uppdraget med klimatklivet bättre och få in fler ansökningar om klimatinvesteringar. Större fokus har därefter kunnat läggas på kommunikation inför ansökningsomgångar, vilket också kan ha påverkat antalet inkomna ansökningar under 2021.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) är samverkansorgan för det regionala arbetet med minskad klimatpåverkan och energiomställning. Med målet att länsstyrelserna ska bidra till att de nationella energi- och klimatmålen uppfylls bidrar LEKS till att utveckla samverkan mellan länsstyrelserna, mellan länsstyrelsernas olika sakområden samt med berörda myndigheter, departement med flera. LEKS verkar även för att identifiera synergier mellan olika styrmedel och samhällsmål som sedan kan användas som hävstänger i det regionala arbetet.

Exempel på väsentliga insatser under året är:

- Fyra samverkansledare, inom områdena Klimatklivet, transporter, energisystem och regionala energi- och klimatstrategier.
- Projekt inom olika sak- och ämnesområden, till exempel samhällsplanering, regional utveckling, lantbruk, naturvård och länstransportplanering.
- Samordnade insatser för ett tiotal remisser.
- Samordning av synpunkter från länsstyrelserna till arbetet med de nationella strategierna för elektrifiering och bioekonomi.
- Arrangerande av två digitala nätverkskonferenser för länsstyrelserna.

Flera av insatserna sker i samverkan med RUS (Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet) och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målen för det länsstyrelsegemensamma arbetet med energi- och klimatomställning.

Prestationer och effekter

Energi och klimat

Länsstyrelsen samarbetar med Kalmar kommun för att uppmuntra kommuninvånare att cykla och att resa med kollektivtrafik.

Den nationella konferensen *Biogas 2021 – Guldruschen* lockade 350 deltagare från olika sektorer. Arrangörer var Länsstyrelsen Kalmar län, Region Kalmar län, Kalmar kommun, BiogasBoost och DriveLBG. Konferensen har resulterat i bredare kunskap om biogasens roll i en fossilbränslefri

transportsektor, men också inom andra samhällssektorer såsom industrin. En effekt av biogaskonferensen är det ökade antalet biogasrelaterade ansökningar till Klimatklivet.

Under året har länsstyrelsen fortsatt arbetet inom vindkraftsprojektet *Fånga vinden*. Vår huvudsakliga uppgift är att ta fram ett kunskapsunderlag i GIS. Underlaget visar framförallt lämpliga samt mindre lämpliga områden för vindkraftsetableringar i Kalmar, Blekinge samt Kronobergs län.

En översyn av Klimatkommissionen Kalmar län är påbörjad och drivs av Länsstyrelsen Kalmar län och Region Kalmar län. Klimatkommissionen har i uppdrag att öka takten för att nå länets energi- och klimatmål. Det gäller även anpassning av samhället till ett förändrat klimat. Målet med översynen är att bredda kommissionen genom fler medlemmar och att öka effektiviteten. Klimatkommissionens medlemmar utgörs idag av Länsstyrelsen Kalmar län, Region Kalmar län, Kalmar Energi, Södra Cell, Linnéuniversitetet, Linneuniversitetet, Västerviks kommun, Länsförsäkringar och Energikontor Sydost

Effekterna av energi- och klimatarbete blir generellt sett tydliga längre fram i tiden. På kort sikt har länsstyrelsens uppdrag att leda och samordna det regionala arbetet med energi- och klimatpolitiska målen bidragit till att förstärka kommunernas klimatarbete.

Klimatklivet

Länsstyrelsen har fortsatt att handlägga ärenden inom Klimatklivet och arbetat för ännu fler klimatsmarta investeringar i länet. Inför alla ansökningsomgångar har sociala medier använts för att sprida information om möjligheterna till stöd från Klimatklivet. Under 2021 har Naturvårdsverket och Länsstyrelserna genomfört fyra ansökningsomgångar för Klimatklivet. I Kalmar län har 82 ansökningar inkommit under året, varav de flesta för laddningsstationer för elbilar och energikonverteringar från fossilt bränsle till biobränslen eller el. Intresset för investeringar inom produktion och tankstationer för biogas är fortsatt starkt i Kalmar län. Flera stora ansökningar har inkommit och blivit beviljade. Den första publika tankstationen för vätgas i Kalmar län har också blivit beviljad stöd.

Länsstyrelsen Kalmar län har i tillsammans med Länsstyrelsen i Kronobergs län lämnat in en skrivelse till Regeringskansliet i början av året, gällande en förfrågan om att höja bidragsnivån för laddningsstationer för elbilar från 50 procent till 70 procent. Inget svar har ännu inkommit.

Klimatanpassning

Effekterna av länsstyrelsens arbete med uppdraget har inneburit att några av länets kommuner tydligare har tagit tag i sitt arbete med att klimatanpassa kommunens utsatta delar. Några arbetar aktivt med att detaljplanera för skyddsvallar och dagvattenlösningar för att kunna hantera stigande havsvattennivåer och skyfall i den byggda miljön.

Resultatbedömning

Energi och klimat

Länsstyrelsen uppfyller uppdragen inom energi och klimat med gott resultat. Ansökningarna till Klimatklivet ökar stadigt. En mycket välbesökt biogaskonferens har genomförts och projektet som syftar till att främja vindkraft i vårt län går framåt.

Klimatanpassning

Länsstyrelsen har genomfört myndighetens klimatanpassningsuppdrag utifrån klimatanpassningsförordningen och översvämningsförordningen har utförts enligt direktiven i förordningarna på ett utmärkt sätt. En riskhanteringsplan med miljökonsekvensbeskrivning är framtagen enligt översvämningsförordningens direktiv. För att kunna bedöma klimatrisker idag, på kort och på lång sikt har länsstyrelsen tagit fram en klimat- och sårbarhetsanalys. Utifrån den analysen har vi beslutat om myndighetsmål kring klimatanpassning. För att nå målen har länsstyrelsen tagit fram uppföljningsbara åtgärder för den närmaste

femårsperioden. Planerna med åtgärder och mål medför att länsstyrelsens arbete med klimatanpassning utgår från en prioriterad riskvärdering som är transparent och tydlig.

16 Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

[Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion
1A5 Nationella målen för kulturmiljöarbetet	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Kärnverksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetssatsningar.

Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Tvärsektoriell samverkan upptar därmed en betydande del av verksamheten både internt och externt i samrådsärenden, framförallt enligt miljöbalken och plan- och bygglagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Respektive läns prioriterade inriktning anges i kulturmiljöstrategi eller i motsvarande dokument.

Kulturmiljöarbete utgår från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål:

- God bebyggd miljö
- Levande sjöar och vattendrag
- Ett rikt odlingslandskap
- Levande skogar

Vidare tar kulturmiljöarbetet sin utgångspunkt i Riksantikvarieämbetets samlade vision 2030 att ”Alla, oavsett bakgrund, upplever att de kan göra anspråk på det kulturarv som format Sverige” och de fyra nationella kulturmiljömålen.

Dessa är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	9,7	9,8	9,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,0	7,3	7,1
Antal årsarbetskrafter män	2,8	2,5	2,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	899	876	843
Antal beslutade ärenden	964	797	911
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	1	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	10 968	11 459	10 911
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	8 979	10 955	8 716

Det är en fortsatt svag ökning av antalet inkomna ärenden, men beslutstakten har varit bra.

Resultatindikatorer

Detta är ett komplext verksamhetsområde och det är svårt att mäta länsstyrelsernas bidrag till det övergripande nationella målet. Några indikatorer listas nedan.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde ⁵	År 2021	År 2020	År 2019
Antal registrerade fornlämningar (exkl marina lämningar)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fomreg ¹⁾		16588	16211	15993
Antal byggnadsminnen enligt 3 kap kulturmiljölagen	Se mål ovan.	Skydd av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, miljöer och anläggningar	Bebyggelseregistret (BeBR) ²⁾		127	127	127
Antal kulturresevat enligt miljöbalken	Se mål ovan.	Skydd och vård av kulturhistoriskt värdefulla kulturpräglade landskap.	GIS-skikt ³⁾		1	1	
Antal riksintresseområden för kulturmiljövården	Se mål ovan.	Tillgodose och kunskapsförsörja riksintressen för kulturmiljövården	Riksintressebeskrivningar ⁴⁾		77	77	77

1) Register, Riksantikvarieämbetet.

2) Register, Riksantikvarieämbetet.

3) Stödsystem, Länsstyrelsen.

4) Förteckning, Riksantikvarieämbetet.

5) Länsstyrelsen har inte tagit fram några målvärden för de länsstyrelsegemensamma resultatindikatorerna.

Andel registrerade fornlämningar har ökat med mer än 350 stycken. Det hänger främst samman med den specialinventering i skogsmark som vi arbetat med under året. Där har vi både omregistreringar av kulturlämningar till fornlämningar utifrån ändrad lagstiftning, samt hittat tidigare okända fornlämningar. Läs mer om projektet nedan. Att bilda nya riksintressen har inte varit påkallat. Dessutom meddelade Riksantikvarieämbetet 2020 att de inte tar några nya beslut om riksintressen. Att bilda nya byggnadsminnen är för tillfället inte en prioriterad fråga, beroende på att det är ett arbetsintensivt uppdrag i konkurrens med många andra ärenden.

Uppdrag 1A5 Framgångsfaktorer och utvecklingsområden för att nå de nationella kulturmiljömålen och målet för arkitektur-, form- och designpolitiken

Tvarsektoriella dialoger inom länsstyrelsen leder till en helhetssyn på landskapet och underlättar att ta tillvara kulturmiljövärden.

Exempel på olika typer av insatser:

- Sanering av en glasbruksmiljö.
- Nya detaljplaner.
- Överklagade bygglov.
- Landsbygdsprogrammets stöd till kulturmiljöer.
- Bildande av naturreservat.
- Skötsel av kulturpräglade landskap i naturreservat.

Genom att vi förmedlar kunskap i de tvarsektoriella uppdragen ökar tillgängligheten till kulturarvet för alla och beslut blir en ökad förståelse och möjlighet att ta ansvar för kulturmiljön. Till exempel har länsstyrelsen tagit fram en utflyktsguide, med både kultur- och naturupplevelser, som gör kulturarvet tillgängligt och inkluderande för medborgarna.

Som ett led i att nå målet för arkitektur-, form- och designpolitiken har drygt 70 kommunala nyckelpersoner deltagit i en skraddarsydd ”snabbutbildning” om *kulturmiljövärden i plan- och bygglagen*. Utbildningen var digital och gratis för deltagarna. Den genomfördes tillsammans med Kalmar läns museum.

Vilka utvecklingsbehov finns för att nå de nationella kulturmiljömålen?

- Det är viktigt att samverka mellan kulturmiljövården och länsstyrelsens andra sakområden ökar.
- Projektstöd som är viktiga för länets kulturmiljöer riskerar att försvinna i nya gemensamma jordbrukspolitiken, CAP 2023–2027.
- Kulturmiljövården behöver mer resurser för vattenrelaterade frågor. För att minska risken för polarisering mellan vattenmiljövården och kulturmiljövården behöver budskapet vara gemensamt.
- Rättspraxis måste vara tydlig och spegla de nationella målen. Det kan handla om både plan- och bygglagen och miljöbalken, samt mötet mellan de nämnda lagarna och kulturmiljölagen.

För att möta miljöbalkens och plan- och bygglagens krav och möjligheter inom kulturmiljöområdet krävs:

- Extra resurser som är öronmärkta
- Utbildningsinsatser för att höja kompetensen internt
- Utbildningsinsatser för att höja kompetensen externt

Kulturmiljövårdens insatser för mänskliga rättigheter, jämställdhet med mera, kopplat till § 5 i länsstyrelseinstruktionen, framgår av avsnitt 9.

Prestationer och effekter

Att bygga upp och förmedla kunskap har varit nyckelord under 2021. Kulturmiljönyttan består av ökad tillgänglighet till både digitala och verkliga kulturmiljöer. Kunskapen har ökat om länets besöksvärda kulturmiljöer, vilket leder till ett mer långsiktigt brukande och bevarande av dessa miljöer.

För att öka kunskapen och upplevelsen av kulturmiljöer i Kalmar län har hittills 32 kulturhistoriskt intressanta besöksmål beskrivits på länsstyrelsens externa webbplats. Varje miljö beskrivs med text och bild

samt information om var det är möjligt att få mer upplysning om varje enskilt besöksmål. Arbetet är en del i att möta efterfrågan på utflyktsmål som pandemin lett till.

Digitala, tillgängliga och kvalitetssäkrade GIS-skikt med kulturmiljöinformation är en förutsättning för att kulturmiljön ska tas tillvara i samhällsplaneringen. De utgör ett viktigt underlag vid länsstyrelsens handläggning av ärenden och vid kommunernas detalj- och översiktsplanering. GIS-skikten finns tillgängliga i den externa digitala planeringskatalogen och i länsstyrelsens interna webbGIS.

Metallsökningar och arkeologiska undersökningar har gjorts vid Kalmar slott och Borgholms slottsruin för att få bättre kunskap om fornlämningstypen historiska slagfält. Undersökningarna har varit publika och uppskattade av allmänheten.

En fornminnesinventering i skogsmark har avslutats under året. Projektet har pågått i två år och finansierats med kulturmiljöanslaget. Den inventerade ytan uppgår till en och en halv kvadratmil. Här har 657 ny- eller omregistreringar av fornlämningar gjorts. Underlaget kommer att ge en mer rättssäker hantering i samband med föryngringsåtgärder i skogsbruket. Resultatet från inventeringen redovisas i en skriftlig rapport.

Under de senaste tio åren har elva av länets tolv kommuner gjort nya kommunövergripande kulturmiljöprogram eller inventeringar i tätorter. För närvarande pågår arbete i fyra kommuner. Länsstyrelsen ger bidrag och vägledning i arbetet med att ta fram underlagen. Genom kunskapsuppbyggnad om kulturarvet ökar möjligheten för kommunerna att tidigt ta hänsyn till kulturmiljövärdena i samhällsplaneringen. Kulturmiljöprogrammen ger också förutsättningar för att alla ska kunna vara delaktiga i arbetet med kulturmiljön. Det framtagna materialet måste bli allmänt känt, tillgängligt och förankrat hos medborgarna.

Arbetet med kyrkliga kulturminnen har under 2021 främst fokuserat på att hantera tillståndsansökningar enligt kulturmiljölagen. Genom samråd på plats eller digitalt, har förvaltare och förtroendevalda varit delaktiga i kulturmiljöarbetet och fått möjlighet att förstå och ta ansvar för det kyrkliga kulturarvet.

Två vård- och underhållsplaner för byggnadsminnen har tagits fram under året. De ska vara ett kvalitetssäkrat underlag vid tillståndsansökningar. Planerna ska också vara en vägledning till ägarna för skötsel och underhåll. Båda planerna är utformade så att de är tillgängliga för mottagare med någon form av synbegränsning.

Kulturmiljöenheten har deltagit i arbetet med att ta fram en ny mall för tillstånd enligt 3 kapitlet kulturmiljölagen. Den nya mallen ska användas av samtliga länsstyrelser. Syftet med mallen är att minska de olika länsstyrelsernas villkorsskrivning och beslutsformulering. Eftersom mallen är gjord i ett så kallat smart document blir besluten mer tillgängliga för mottagare med synbegränsning.

Länsstyrelsen vårdar och informerar om ett urval av länets fornlämningsmiljöer för att länets invånare och besökare ska kunna uppleva och lära sig mer om kulturarvet. Genom en ny upphandling av entreprenörer och genom avtal med markägare har vi säkerställt skötsel för de kommande åren. Det har lett till en ökad delaktighet i förvaltningen. Vi har uppdaterat alla skötselplaner och satt upp nya skyltar och stättor i flera områden. På så vis har tillgängligheten förbättrats. Det är viktigt även för länets besöksnäring och samhällsutveckling. Under pandemin har fler människor varit ute och gjort egna upptäcktsfärder i länets kulturmiljöer, vilket är mycket positivt. Samtidigt ökar slitage, problem och därpå följande kostnader i fornvårdsområdena. Länsstyrelsen har under året minskat antalet vårdade fornlämningar med 20 procent, från 50 till 40. Det beror på att kostnaderna för förvaltningen ökar samtidigt som kulturmiljöanslaget är oförändrat.

Verksamheten bidrar till flera av de globala Agenda 2030-målen. Vi har särskilt valt att belysa resultat som har bäring på:

- Mål 4 God utbildning för alla.
- Mål 11 Hållbara städer och samhällen.
- Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald.

Bidrag till mål 4 är varsam tillgänglighetsanpassning till en kyrka för att fler ska få möjlighet att ta del av det kyrkliga kulturarvet.

Ett bidrag till mål 11 är att medverka i plansamråd för att bevaka att hänsyn tas till de kulturhistoriska frågorna om hållbarhet. Ett annat bidrag till mål 11 är att fortsätta skydda, trygga och förvalta världsarvet Södra Ölands odlingslandskap genom att ge bidrag till två vasstak på ekonomibyggnader. Byggnaderna används inte längre i det aktiva jordbruket, men är viktiga för att kunna läsa historien i världsarvet.

Kulturreseptat Stensjö by, med sina drygt 500 hektar, är ett gott exempel på bidrag till det biologiska kulturarvet och den biologiska mångfalden, mål 15. Reservatets syfte är bland annat att bruka, levandegöra och för framtiden bevara ett kulturpräglad landskap i en småländsk skogsby.

Resultatbedömning

Resultatet är gott utifrån givna förutsättningar, men det finns behov av utveckling. Bedömningen bygger på att vi når flera av de mål som vi har uppdrag kring. Målen nås både genom myndighetsutövning och genom kunskapsfrämjande åtgärder. Särskilt glädjande är att flera resultat har bäring på Agenda 2030.

Utvecklingsbehovet hänger bland annat ihop med den efterfrågan på vår kompetens som finns både internt och externt, men som vi inte kan leva upp till eftersom resurserna inte räcker till. Flera personer med kulturmiljökompetens behövs både inom länsstyrelsen och i de kommunala verksamheterna samt hos verksamhetsutövare och exploatörer.

Tabellen med resultatindikatorerna visar att vi inte tar beslut om nya byggnadsminnen. Det kräver både tid och resurser att bilda nya byggnadsminnen och de har därför fått stå tillbaka under flera år.

Inventeringen av fornlämningar i skogsmark gjordes på en liten yta, men har visat på hur många kulturhistoriska spår det finns i våra skogar. Forn- och kulturlämningar kommer att fortsätta att skadas i skogsbruket om inte särskilda satsningar görs på regelbundna inventeringar.

Kulturmiljöarbetet har inte mattats av under pandemin, snarare tvärtom. Efterfrågan har ökat på både iordningställda och nya besöksmål. Önskemål finns om ombyggnationer av byggnadsminnen och nybyggnationer i kulturhistoriska och fornlämningsrika miljöer. Trots att trenden fortsätter och satsningar görs inom andra verksamhetsområden, får inte kulturmiljöområdet mer resurser. Verksamheter som behöver tillgång till kulturmiljökompetens för att länsstyrelsen ska klara alla allmänna intressen.

17 Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar enligt förordningen (2015:1052)	Länsstyrelseinstruktion
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Regleringsbrev
3E4 Kompetensinsats riskbaserat informationssäkerhetsarbete	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar. Uppgifterna och uppdragen följer dels av lagar och förordningar, dels särskilda uppdrag från regeringen. De viktigaste uppgifterna och uppdragen är:

- Geografiskt områdesansvar för krisberedskapen på regional nivå. Det innebär att vi ska sammanställa regionala risk- och sårbarhetsanalyser, samordna planering inför fredstida kriser och samordna hantering under fredstida kriser, samt ansvara för samlade lägesbilder under fredstida kriser.
- Högsta civila totalförsvarsmyndighet i länet. Det innebär att vi ska verka för samordning av planering och för att det civila försvaret agerar samordnat under höjd beredskap.
- Ansvar för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning.
- Vid behov överta ansvaret för kommunal räddningstjänst.
- Ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation.
- Uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.
- Bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen.

Till följd av den pågående covid-19-pandemin har länsstyrelserna därutöver fått ytterligare ett antal särskilda regeringsuppdrag att hantera inom ramen för detta verksamhetsområde. Dessa uppdrag har redovisats fortlöpande. Länsstyrelsernas övergripande arbete med dessa uppdrag redovisas under rubriken Övrig redovisning nedan i årsredovisningen. I övrigt redovisas i detta verksamhetsområde information av väsentlig betydelse när det gäller dessa uppdrag.

De övergripande målen för samhällets säkerhet är att värna samhällets funktionalitet och att värna vår förmåga att upprätthålla våra grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter.

Målet för *skydd mot olyckor* är att i hela landet ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett, med hänsyn till de lokala förhållandena, tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets *krisberedskap* är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet,
- värna människors liv och hälsa och grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet och hindra eller begränsa skador på egendom och miljö då olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det civila försvaret är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen,
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna,
- upprätthålla en nödvändig försörjning,
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld,
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan,
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred,
- med tillgängliga resurser bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	14,8	16,8	14,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,3	7,9	7,2
Antal årsarbetskrafter män	8,5	8,9	7,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	190	225	223
Antal beslutade ärenden	188	147	226
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	16	14	5
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	17 722	20 274	20 436
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	188

Personalomsättning under året gör att antalet årsarbetskrafter sjunkit totalt sett och att andelen kvinnor minskat. Rekrytering pågår.

Corona-hantering har generellt begränsat möjligheterna till att genomföra utbildning, övningar och arrangemang och därmed generellt minskat kostnaderna för inköp av olika tjänster kopplat till detta. Fler medarbetare jobbade med stabsarbete kopplat till Corona under 2020 jämfört med 2021. Generellt sätt har därför verksamhetskostnaden för 2021 varit lägre än tidigare år.

Antalet ärenden kopplat till covid ökade under 2020 jämfört med tidigare år samtidigt som antalet ärende kopplat till annan verksamhet såsom övning/utbildning och säkerhetsskyddade frågor minskade generellt under pandemin. Under hösten 2021 har verksamheten allt mer återupptagits till en ”normalnivå”.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har valt att inte ha några resultatindikatorer för verksamhetsområdet i årsredovisningen 2021.

1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering

Länsstyrelsen har i enlighet med regleringsbrevsuppdraget redovisat vidtagna åtgärder för att stödja kommunerna och regionerna i arbetet med beredskapsplaneringen för det civila försvaret.

3E4 Länsstyrelsernas gemensamma arbete med riskbaserat informationssäkerhetsarbete

Syftet med uppdraget är att genomföra en särskild kompetenshöjande insats för att stödja varje länsstyrelse i arbetet med att leda ett riskbaserat systematiskt arbete med informationssäkerhetsarbete. Viktiga utgångspunkter är en gemensam policy för informationssäkerhet och ansvarsförhållandena i länsstyrelsernas gemensamma samverkan. Målgruppen är länsstyrelsernas högsta ledning och insatsen består av både en teoretisk del och en praktisk övning som involverar respektive myndighets informationssäkerhetsorganisation. Arbetet startade efter regeringsbeslut under november och kommer att avslutas under 2022 i nära anslutning till att förslaget till en gemensam informationssäkerhetspolicy lyfts till landshövdingemötet i början av 2022.

Länsstyrelsernas organisation och system för säkerhets- och signalskydd

Länsstyrelserna har under de senaste åren arbetat intensivt såväl internt på de egna myndigheterna, som genom gemensamma insatser för att snabbt öka vår förmåga inom civilt försvar, signalskydd, och säkerhetsskydd. Inom ramen för totalförsvarsplaneringen har kravet på länsstyrelsernas förmåga att skydda säkerhetskänslig verksamhet ökat högst väsentligt. Länsstyrelserna har med anledning av detta skapat en stabil organisation och ett system för säkerhets- och signalskydd och en utvecklingsplan som sträcker sig mellan 2021-2025. Väsentliga utvecklingsaktiviteter av informationssystem för att skapa förmåga att hantera och skydda säkerhetsskyddsklassificerad information har dock inte kunnat prioriteras under 2021.

Prestationer och effekter

Krisberedskap

Hanteringen av covid-19 har fortsatt att ta tid och kraft inom krisberedskapsarbetet i länet under året. Länsstyrelsen har haft en samordnade roll och arbetat i stabsläge under hela året (men i mindre omfattning jämfört med 2020). Länsstyrelsens stöd till kommunerna och regionen för att hantera covid-19 har omfattat stöd inom analys och kommunikation, sammanställning av lägesbilder, samverkansmöten med olika teman, sortering av covid-19-relaterade frågor samt stöd med praktiska logistikfrågor. Länsstyrelsen har bedrivit och samordnat tillsyn kopplat till covid-19-lagen i nära dialog med smittskyddsläkaren.

Länsstyrelsen har följt upp kommunernas arbete inom krisberedskap och civilt försvar i begränsad omfattning. Under hösten har länsstyrelsen genomfört samtal med samtliga kommuners beredskaps- och säkerhetssamordnare för att få grepp om läget generellt. Kommunerna har under pandemin haft svårt att hinna med alla uppgifter inom krisberedskap och civilt försvar och har behov av stöd för att komma vidare med arbetet enligt kommunöverenskommelsen.

Länsstyrelsen har genomfört en övning för länets aktörer i det nya konsekvensbaserade vädervarningssystemet. Länsstyrelsen har implementerat nya regionala rutiner för samverkan inför vädervarningar och gjort flera kommunikationsaktiviteter kring det.

Länsstyrelsen har upprätthållit nätverken inom Krissamverkan Kalmar län och genomfört möten enligt plan med regionala rådet för krishantering och för de olika nätverken men i anpassad form. Länsstyrelsen har uppdaterat överenskommelsen för Krissamverkan Kalmar län och fastställt den.

Länet har under året drabbats av olika händelser och där två var mer omfattande karaktär. Under februari drabbades länet av ett omfattande utbrott av fågelinfluensa där hanteringen pågick under flera veckor. Länsstyrelsen var aktiv i hanteringen inom såväl veterinära sidan som krisberedskapssidan och bistod med samordning, kommunikation och personal på plats. Under en omfattande skogsbrand under sommaren fick räddningstjänsterna från både länet och grannlän hjälpas åt för att klara släckningsarbetet. Länsstyrelsen bidrog med stöd genom samordning av lägesbild och kommunikation samt begäran av nationella resurser.

Under året har länsstyrelsen bedrivit en utvärderingsprocess i länet för att omhänderta erfarenheterna från coronapandemin. Målet har varit att gemensamt lära av hanteringen och ge möjlighet för dialog mellan

inblandade parter med fokus på hur vi ska utveckla krissamverkan i länet. För att få en helhet har länsstyrelsen i dialog med aktörerna även summerat erfarenheter från hantering av operativa händelser de senaste åren. Utvärderingsarbetet har pekat på behov av att utveckla och formalisera gemensam beredning och inriktning (sk ISF-stöd och ISF-möte), utbilda inom gemensamma grunder för samverkan och ledning på ett samlat sätt i länet och att öva samverkan och uppstart i mindre format.

Civilt försvar

Länsstyrelserna har under de senaste åren arbetat intensivt såväl internt på de egna myndigheterna, som genom gemensamma insatser för att snabbt öka vår förmåga inom civilt försvar, signalskydd och säkerhetsskydd. Kravet på länsstyrelsernas förmåga att skydda säkerhetskänslig verksamhet har ökat väsentligt. Länsstyrelserna har därför skapat en gemensam organisation och system för säkerhets- och signalskydd med en utvecklingsplan som sträcker sig mellan 2021–2025. Länsstyrelserna har inte kunnat påbörja gemensamma utvecklingsaktiviteter kopplat till detta 2021 på grund av utebliven finansiering, vilket påverkar såväl länsstyrelsen som regionala och lokala aktörer. En uppväxling i länsstyrelsens förmåga kräver både personella resurser på länsstyrelserna och en teknisk utveckling som under planeringsarbete möjliggör utbyte av information mellan bland annat Försvarsmakten, länsstyrelserna och kommuner.

Länsstyrelsen medverkar aktivt i totalförsvarsplaneringen som bedrivs inom den Södra militärregionen och har bland annat deltagit i så kallad ”totalförsvarsvecka”. Målet har varit att enas om prioriterade mål och aktiviteter fram till 2025 med utgångspunkt i fokusområden i *Handlingskraft*. De gemensamma målen framgår i *Handlingsplan för totalförsvar i södra militärregionen 2021-2025* som ska fastställas efter årsskiftet. Planen kommer utgöra grunden för kommande gemensam verksamhetsplanering inom civilt försvar.

Arbetet med länsstyrelsens egen beredskapsplanering och krigsorganisation har under året handlat om att förstå och skapa förutsättningar för kommande års utvecklingsarbete. Inriktningen är att ta fram en övergripande plan för höjd beredskap under 2022. Planen ska innehålla beskrivning av länsstyrelsens uppgifter vid höjd beredskap, fördelning av uppgifter mellan enheter och inriktning för utveckling för krigsorganisation.

Under året har länsstyrelsen fortsatt att stödja kommunerna och region med säkra kommunikationer genom att införa och utbilda i systemet ”Signe” och genomföra besök på plats. Arbetet har på grund av covid-19 skjutits fram och bedöms kunna avslutas till sommaren 2022. Projektet innebär att samarbetsparterna utvecklar förmåga för att på sikt bli egna signalskyddsorganisationer. Införandet av Signe har bidragit till ökad förståelse och förmåga för säkerhetsskydd hos kommuner och region.

Länsstyrelsen har under hösten bjudit in till samtal med frivilliga försvarsorganisationer i länet och tagit initiativ till att skapa ett nytt nätverk för samordning av frivilliga. Inriktningen är att kommande år utveckla länsstyrelsens förmåga att mäkla resurser och att etablera ett nätverk för samverkan med frivilligorganisationer inom Krissamverkan Kalmar läns nätverksstruktur.

I dialog med MSB har länsstyrelsen tagit fram en kravspecifikation och underlag för att modernisera den skyddade ledningsplatsen. Projektet har drabbats av olika förseningar och åtgärdsplanen är under uppdatering och byggarbetet förväntas att starta efter sommaren 2022.

Länsstyrelsen har under det gångna året arbetat med att utveckla metoder, interna styrdokument och riktlinjer inom informationssäkerhet och säkerhetsskydd. Länsstyrelsen har också deltagit och bidragit inom den länsstyrelsegemensamma nationella samordningen kring informationssäkerhet samt utvecklingsprojekten som rör säkerhetsskydd.

Skydd mot olyckor

Länsstyrelsen har under året fört dialog med MSB för att reda ut och överlämna tillsyn över kommunal räddningstjänst. Vi har kommit fram till ett antal områden där gränsdragningen mellan myndigheterna inte är

tydlig och måste redas ut ytterligare: övertagande av kommunal räddningstjänst, Seveso-lagstiftningens krav på kommunerna, totalförsvarsplanering och höjd beredskap samt hur avgränsningen/kopplingen till länsstyrelsens geografiska områdesansvar ser ut.

Eftersom räddningstjänsterna ska vara anslutna till ett ledningssystem från och med 1 januari 2022 har nio kommuner i länet valt att skapa ett gemensamt ledningssystem med en ledningscentral placerad i Kalmar. Tre av länets kommuner har valt att ansluta sig till ett ledningssystem med ledningscentral i Jönköpings län. Länsstyrelsen för dialog med räddningstjänsterna om hur samverkan inom hela länet ska fortsätta med nya förutsättningarna. En nyckelfråga är hur initial samverkan vid samhällsstörning ska kunna säkras, när nytt ledningssystemen är på plats, utifrån ett krisberedskapsperspektiv till exempel genom Tib-funktion och larmlistor.

Länsstyrelsen har samordnat beslut och kommunikation kring eldningsförbud. Vi har också givit stöd till länets räddningstjänster genom beställning av förstärkningsresurser (helikopter och skopande flygplan) vid skogsbränder. Länsstyrelsen har samordnat och beslutat om skogsbrandsbevakning med flyg. Skogsbrandsflyget har under sommaren flugit färre timmar än ett ”normalår” och upptäckte, larmade och vägledde räddningstjänsten vid elva bränder. Länsstyrelsen är klar med kartläggningen av sjöar i länet för upptag av vatten till skopande plan och lämpliga vattendrag som GIS-underlag.

Länsstyrelsens arbete inom kärnenergiberedskap har under året haft fokus på att implementera förändrade beredskapszoner. Arbetet är omfattande med högt produktionstempo och består av olika delprocesser i nära samverkan med olika aktörer inom länet, med andra länsstyrelser och nationella myndigheter. Under året tog kärnkraftslänen fram gemensamma planeringsförutsättningar i nära dialog med SSM och MSB. Dessa ligger till grund för beredskapsplanerna som länsstyrelsen arbetat fram och ska fastställas under våren 2022. Under hösten har kärnkraftslänen tillsammans MSB och SSM tagit fram en gemensam informationsbroschyr där även den enskilda ansvar och förberedelser har tydliggjorts. Broschyren är en del i ett kommande stort kommunikationsarbete som förväntas ske under 2022.

Under året har länsstyrelsen delat ut jodtabletter med reviderad informationsbroschyr till nuvarande inre beredskapszon. Därutöver har länsstyrelsen genomfört grund och befattningsutbildningar för räddningstjänst och polis samt mindre indikeringsövningar för räddningstjänsten. Länsstyrelsen har deltagit i nationella utbildningar och i Länsstyrelsen Hallands kärnkraftsövning Falken 2021. Likaså har länsstyrelsen deltagit i nationella utvecklingsprojekt såsom exempelvis mobila dosrättsinstrument, varningssystem och jodtabletter.

Resultatbedömning

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med krisberedskap och civilt försvar i länet fortsätter att utvecklas på ett positivt sätt. Under året har förutsättningar för arbetet med civilt försvar klarnat på flera sätt med tydligare planeringsförutsättningar och fördjupat samarbete med militärregionen. På motsvarande sätt har utvärderingsarbetet av covid-19-hanteringen lett till att en gemensam bild av krishanteringsförmågan i länet och vilka utvecklingsbehov som finns.

Hanteringen av covid-19 har fortsatt varit en prövning för alla aktörer inom Krissamverkan Kalmar län. Länsstyrelsen bedömer att kommunernas förmåga till samordning och samverkan ökat generellt under pandemin. Likaså har förmågan att rapportera lägesbild och kunskap inom kriskommunikation ökat. Utvecklingsarbetet inom krisberedskap och civilt försvar har dock varit begränsad under året, vilket har inneburit att vissa specifika totalförsvarsaktiviteter har fått skjutas fram i tiden. Länsstyrelsens arbete med att bygga upp förmåga inom civilt försvar behöver intensifieras för att nå regeringens mål. Under hösten har länsstyrelsen tillsammans med aktörerna inom Krissamverkan Kalmar län återupptagit planeringen för arbetet kommande år. En utmaning är att prioritera utvecklingsarbetet i förhållande till ordinarie verksamhet och mer omfattande planeringsuppgifter inom krisberedskap och civilt försvar. Kommunernas och andra

aktörers medverkan är avgörande för totalförvarsutvecklingen i länet. Det är därför viktigt med en långsiktig och stabil finansiering.

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med implementering av förändrade beredskapszoner har gett en ökad förmåga inom kärnenergi-beredskapen i och utanför länet. De gemensamma planeringsförutsättningarna har ökat möjligheten och förmågan för kärnkraftslänen att stödja varandra. Likaså har grannlänerna som tidigare inte ingått i kärnenergi-beredskapen ökat kunskapen och förmågan, vilket i sin tur ger positiva effekter på länets och länsstyrelsens förmåga. Arbetet med att ta fram en gemensam informationsbroschyr har gett en bra grund för dialog med allmänheten som behöver ske i stor grad nästa år.

Länsstyrelsen bedömer att räddningstjänsternas ledningsförmåga har ökat i och med att de inför ett nytt gemensamt ledningssystem. Däremot noterar länsstyrelsen att det kan ha inverkan på kommunernas förmåga till samverkan ur ett krisberedskapsperspektiv. Kommunerna har idag inte en utsedd Tib-funktion, utan löser det genom avtal med räddningstjänsten. Länsstyrelsen följer utvecklingen och för dialog med räddningstjänsterna och kommunerna om hur initial samverkan ska säkerställas.

Inom säkerhetsskydd, informationssäkerhet och signalskydd bedömer länsstyrelsen att nivån på kunskap fortsätter att öka i långsam takt i länet. Personalomsättning av nyckelkompetenser hos flera aktörer har och kan komma att påverka deras förmåga negativt.

För närvarande saknas en långsiktig finansiering för att utveckla och vidmakthålla prioriterade tekniska totalförvarsförmågor i länsstyrelsernas utvecklingsplan. Detta påverkar länsstyrelsens förmåga att totalförvarsplanera i samverkan med varandra och externa aktörer.

Samordningen mellan länsstyrelserna i både ett förebyggande och hanterande perspektiv har fortsatt utvecklats genom fördelning av uppgifter i nätverk med beredningsgrupper och det gemensamma samordningskansliet för covid-19. Bedömningen är att strukturen för samordning genom beredningsgrupper och samordningskansli effektiviserar och underlättar samverkan med olika nationella myndigheter inför och under större händelser.

Länsstyrelsen bedömer sammanfattningsvis att arbetet med krisberedskap och civilt försvar fortsätter att utvecklas på ett positivt sätt i länet, men att vi står inför många planerings- och resursmässiga utmaningar kommande år. Sammantaget är bedömningen att utvecklingsbehovet fortsatt är stort.

18 Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
14§ Miljöprövningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
15§ Vattendelelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Handlingsplan för grön infrastruktur	Regleringsbrev
1A6 Företnade områden	Regleringsbrev
1A7 Cirkulär ekonomi	Regleringsbrev
1A8 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A9 Nationella planen för moderna miljövillkor	Regleringsbrev
1B3 Invasiva främmande arter	Regleringsbrev
1B4 Naturvård, artbevarande m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Nedanstående punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

- Samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen.
- Utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning.
- Samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt.
- Skydda områden och arter genom kunskapsuppbyggnad, informationsspridning, samverkan, bekämpning av invasiva främmande arter, beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram.
- Bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden samt stimulera och underlätta för friluftslivets nyttjande genom information, anläggningar och leder.
- Besluta om tillstånd och dispenser avseende naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken.
- Ansvara för tillsyn av områdesskydd, 12:6-samråd, dispenser och tillstånd, skydd av djur, inklusive rovdjur, och växtarter, terrängkörning och vilthägn.
- Ansvara för prövning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning, genomföra utredningar om allmänt fiskeintresse samt utarbeta regionala vattenförsörjningsplaner och medverka till beslut om vattenskyddsområden.
- Genom de fem vattenmyndigheterna samordna vattenförvaltningsarbetet samt utarbeta och besluta om förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljö kvalitetsnormer för vatten i respektive vattendistrikt.
- Ansvara för samråd, yttranden och tillstånd gällande mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.
- Planera och genomföra tillsyn, granska miljörapporter och besluta om miljö sanktionsavgifter och åtalsanmälan avseende miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall.

- Samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd.
- Kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden. Regional samordning och tillsynsvägledning. Vidareförmedling av statliga bidrag för undersökning och sanering.
- Genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.
- Ansvara för tillsynsvägledning inom naturvård, vattenverksamhet och miljöskydd.

Generationsmålet är det övergripande målet för *miljöpolitiken* och beskriver att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Utöver *miljömålen* och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen vara omprövade enligt miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljö tillsyn är avgörande för att säkerställa att en hållbar utveckling främjas som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under en 20-årsperiod räknat från 2022.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Regionala uppgifter inom vattenområdet

Länsstyrelsen Kalmar län är vattenmyndighet för Södra Östersjöns vattendistrikt med ansvar för att förvalta distriktets vatten. Under året har förslag till förvaltningsplan och åtgärdsprogram tagits fram. Därtill har nya miljö kvalitetsnormer beslutats av Vattendelegationen. Nya normer är av väsentligt värde för verksamhetsutövare och prövningsmyndigheter inför kommande tillståndsprövningar. Dessutom finns nu förslag på delförvaltningsplan och delåtgärdsprogram mot torka och vattenbrist i Södra Östersjöns vattendistrikt.

Kalmar län har varit särskilt drabbat av vattenbrist och torka. En risk som dessutom förväntas öka med pågående klimatförändring. Länsstyrelsen har samlat arbetet i en särskild kraftsamling för att minska risken för nya vattenkriser. Exempel på insatser är att med möjliga medel återskapa och fördröja vatten i landskapet, stödja kommunernas arbete med dricksvattenförsörjning och lantbrukets förutsättningar för produktion av livsmedel.

Länsstyrelsen Kalmar län har ett regionalt samordningsansvar för arbetet med marint områdesskydd där samverkan med alla kustlänsstyrelser sker.

Länsstyrelsen Kalmar län koordinerar tre program för hotade arter; id/vimma, kransalger och tumlare.

Länsstyrelsen Kalmar län har utsett fyra personer i miljöprövningsdelegationen. Dessa ansvarar för tillståndsprövningen av prövningspliktig verksamhet med beteckningen B utifrån

miljöprövningsförordningen. Miljöprövningsdelegationen tillståndsprövar även ärenden för Länsstyrelsen Kronobergs räkning.

Verksamhetens resultat

1A4 Handlingsplan för grön infrastruktur

I arbetet med Grön infrastruktur (GI) i länets skogar har vi gått igenom drygt 20 000 områden med potentiella skogliga värdekärnor. Vi har klassificerat dessa skogar i fyra typer; barrskog, tallskog, triviallövskog och ädellövskog. Utifrån dessa värdekärnor har vi gjort landskapsekologiska analyser där värdeetrakter och mera detaljerade värdenätverk har tagits fram. Detta kartmaterial, tillsammans med tidigare framtaget kartmaterial för andra naturtyper, har använts i samverkan med bland annat skogsnäringen och i Åtgärdsprogrammet för vitryggig hackspett.

Det finns ett stort intresse från länets kommuner för GI-arbetet och de kartmaterial som tagits fram används löpande i dialog med kommunerna i deras planarbete. Vi använder också kartunderlaget internt på myndigheten för att kunna prioritera åtgärder på landskapsnivå. Detta är särskilt viktigt då vi utnyttjar den nya kunskapen om var i länet vi har högst naturvärden vid planering av områdesskydd och naturvärdesinventeringar. Underlagen används även i vårt arbete med KOMET (Kompletterande metoder för skydd av värdefull natur).

Revisionen av länets *Handlingsplan för grön infrastruktur* har påbörjats under året. Vi har gjort en plan för hur den ska publiceras för att snabbare kunna leverera viktiga delar. Bland annat har vi valt att arbeta med "Vatten i landskapet" som en samlad benämning på värden kopplade till sötvatten och våtmarker, inte minst alla de övergångsmiljöer som finns i landskapet.

Vid den revidering av länets regionala åtgärdsprogram för miljömålen som genomförts under året har hänsyn tagits till att många åtgärder ska formuleras så att de även kan genomföras i handlingsplanen för Grön infrastruktur. Åtgärdena i handlingsplanen bygger på frivillighet och samverkan mellan olika aktörer. De kunskapsunderlag vi har tagit fram ska underlätta för aktörerna att själva jobba med grön infrastruktur i landskapet. Äganderätten är skyddad enligt grundlag och påverkas inte av arbetet med en grön infrastruktur.

Under året genomförde vi ett stort samverkansprojekt med en riktad insats för kunskapsuppbyggnad och samarbete kring de höga landskapsvärdena i Ölands Mittland: Strategiskt arbete för bevarande av Mittlandets värden. Mittlandet är en av Kalmar läns "supervärdeetrakter" där värdeetrakter för ädellövskog, våtmarker, sötvatten och gräsmarker sammanfaller. Här är det särskilt viktigt med ett landskapsperspektiv, eftersom det är så många olika naturtyper att ta hänsyn till. Det långsiktiga målet med arbetet är att bevara och stärka Mittlandets natur- och kulturmiljövärden på lång sikt och samtidigt skapa mervärden för lantbruk och landsbygdsutveckling. Under året bildade vi en samverkansgrupp bestående av bland annat representanter från lokala naturvårdsorganisationer, LRF, Södra skogsägarna, Skogsstyrelsen, Linnéuniversitetet och Ölandskommunerna Borgholm och Mörbylånga. Vi genomförde flera möten för informationsutbyte och dialog kring Mittlandets natur och tre exkursioner med olika teman. Den 10 november genomförde vi en avslutande konferens med 90 deltagare. Arbetet finansierades med medel vi fick i Naturvårdsverkets utlysning för Pilotprojekt inom GI. Det finns en stor vilja från deltagarna i samverkansgruppen att fortsätta detta arbete och vi har sökt medel för att utveckla arbetet under ytterligare tre år.

För att sprida kunskap om GI har vi inom samverkansprojektet i Mittlandet tagit fram en informationsskylt om GI som ska sättas upp vid den välbesökta Borgs by i Mittlandet. Vi har även tagit fram en ny Naturtypskarta över Öland för att underlätta åtgärder i ett landskapsperspektiv. I arbetet med Pollineringsprojektet tog vi under året fram en informationsfilm, där vi även förklarar hur arbetet med grön infrastruktur passar in i detta uppdrag.

Grön infrastruktur är en arbetsmetod som syftar till att höja kvalitén i det naturvårdsarbete som redan bedrivs idag, och på så sätt öka möjligheten att nå nationella och internationella mål och åtaganden. Detta sker genom att vi tar fram kunskapsunderlag, som visar de ekologiska sambanden i landskapet och vilka naturmiljöer som bör gynnas i olika typer av landskap. Dessa underlag kan även omfatta natur som har lägre värden och som fortsättningsvis kommer att brukas i produktionssyfte.

Konsekvenser för äganderätt och markvärden kan uppstå när vi använder kunskapsunderlagen som tas fram inom GI i våra beslut. Eftersom underlagen är på landskapsnivå syftar de dock inte till att peka ut enskilda områden eller markägare. Underlagen ligger inte ensamma till grund för ett beslut utan används tillsammans med andra kunskapsunderlag. Konsekvenserna kan bli både positiva och negativa för äganderätt och markvärden vid ett myndighetsbeslut.

Hänsyn tas till äganderätt och markvärde genom att arbetsmetoden bygger på frivillighet och samverkan och dialog mellan olika aktörer. De kunskapsunderlag som tagits fram ska underlätta för landskapets aktörer att själva jobba med grön infrastruktur. Detta förebyggande arbetssätt syftar till att skapa en tryggare och mer förutsägbar situation för markägare.

1A6 Förorenade områden

Arbetet med förorenade områden

Styrdokument

Länsstyrelsens arbete med förorenade områden 2021 har styrts av flera dokument som:

- Nationella miljö kvalitetsmål
- Länsstyrelsernas övergripande mål för förorenade områden
- Regionalt program för efterbehandling av förorenade områden Kalmar län 2021–2023
- Prioriteringslista Förorenade områden Kalmar län 2021
- Tillsynsplan för miljöbalken 2021

Nationella miljö kvalitetsmål

Arbetet med förorenade områden berör flera av de 16 nationella miljö kvalitetsmål fastställda av riksdagen, till exempel Giftfri miljö, God bebyggd miljö och Grundvatten av god kvalitet. För att uppnå de nationella miljömålen har de brutits ner till mål på olika nivåer, till exempel preciseringar av miljö kvalitetsmål, etappmål, tillsynsmål, regionala tillsynsmål och liknande. Regeringen har fastställt sex preciseringar för miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö, varav ett berör förorenade områden: ”Förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön”

Länsstyrelsernas övergripande mål för förorenade områden

Länsstyrelserna i Sverige har gemensamt gått samman och satt upp det övergripande målet att:

”Alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön (riskklass 1 och 2) har blivit åtgärdade till år 2050”.

Regionalt program för efterbehandling av förorenade områden Kalmar län 2021–2023

Det regionala programmet för efterbehandling av förorenade områden har tagits fram i samarbete mellan Länsstyrelsen Kalmar län och länets kommuner. I begreppet efterbehandling avses inte bara faktiska saneringsåtgärder utan även inventering, undersökningar, ansvarsutredningar med mera. Programmet beskriver bland annat planen för utredningar och åtgärder de närmaste tre åren och omfattar både arbete som bedrivs genom tillsyn och arbete som sker med hjälp av statliga bidrag. Det regionala programmet beskriver även länet i ett efterbehandlingsperspektiv och redogör för mål, arbetsmetoder och organisation.

Länsstyrelsen Kalmar län har i programmet tagit fram regionala etappmål för att vägleda länets kommuner och länsstyrelsen i sitt arbete med egeninitierad tillsyn av förorenade områden.

- Kalmar län har som mål att år 2030 är minst 25 procent av områdena med riskklass 1 och 2 åtgärdade.
- Kalmar län har som mål att år 2040 är minst 75 procent av områdena med riskklass 1 och 2 åtgärdade.
- Kalmar län har gjort det nationella övergripande målet till sitt, att till år 2050 har alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön blivit åtgärdade (riskklass 1 och 2).

Prioriteringslista Förorenade områden Kalmar län 2021

Kalmar läns mest prioriterade områden samlas i en prioriteringslista. Listan består av områden som länsstyrelsen bedömer har mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön. Varje år uppdateras listan och den används som ett prioriteringsverktyg i arbetet med förorenade områden.

Tillsynsplan 2021

En operativ tillsynsmyndighet ska varje år upprätta en samlad tillsynsplan enligt miljötillsynsförordningen (SFS 2011:13). Tillsynsplanen gällande förorenade områden består av flera delar bland annat mål för tillsyn, resurser, prioriteringar och aktiviteter.

Länsstyrelsens mål är att arbeta för att öka antalet privatfinansierade efterbehandlingar av förorenade områden samt arbeta med att åtgärda förorenade områden med statliga bidrag. Arbetet med undersökningar, utredningar och åtgärder inriktas på de mest prioriterade förorenade områdena i länet.

Tillsyn och tillsynsvägledning

Länsstyrelsen Kalmar län har arbetat med sin tillsyn enligt följande strategi:

- Länsstyrelsen ska öka andelen egeninitierad tillsyn.
- Länsstyrelsen ska öka kunskapen om föroreningssituationen för objekt i riskklass 1 och 2 genom att undersökningar och åtgärder genomförs för dessa objekt.
- Länsstyrelsen ska prioritera objekt med påverkan på vattenförekomster som inte uppnår god status.
- Länsstyrelsen ska prioritera områden som har förhöjd risk att drabbas av ett förändrat klimat.
- Länsstyrelsen ska prioritera objekt som brådskar ur ansvarssynpunkt, till exempel vid risk för nedläggning eller konkurs.

I länet har länsstyrelsen tillsynsansvar för 119 objekt i den nationella databasen för misstänkta och konstaterade förorenade områden, EBH-stödet. Majoriteten av övriga föroreningsskador är den kommunala nämnden tillsynsmyndighet för. I dagsläget är länets kommuner tillsynsmyndighet för 3 812 registrerade objekt i EBH-stödet. Då den största delen av objekt inom länet i riskklass 1–2 har kommunal tillsyn (89 %) utgör tillsynsvägledning en av länsstyrelsens viktigaste arbetsuppgifter.

Tillsynen innefattar föroreningsskador enligt 10 kap. 1 § första stycket miljöbalken. Tillsynen utförs stegvis genom faserna ansvarsutredning, inventering, undersökningar, åtgärder samt uppföljning/kontroll. Tillsynen omfattar både pågående och avslutade verksamheter och kan initieras genom krav, frivilliga åtaganden eller exploateringsintressen. För pågående miljöfarliga verksamheter är tillsynen till största delen händelsestörd. Länsstyrelsen arbetar främst med objekt inom riskklass 1 och 2.

I tillsynen ingår även att planera och följa upp tillsynsverksamheten samt att ajourhålla databasen EBH-stödet. EBH-stödet är det enskilt viktigaste verktyget för att utföra och följa upp tillsynen, för såväl de kommunala tillsynsmyndigheterna som för länsstyrelsen. Uppgifter efterfrågas även frekvent vid fysisk planering, fastighetsöverlåtelse, företagsombildningar med mera.

Länsstyrelsen Kalmar läns tillsynsvägledande arbetsuppgifter kan delas in i tre olika områden:

- Samordnande uppgifter - sker lokalt, regionalt och nationellt inom bland annat TVL-cykel Syd, Miljösamverkan Sydost och nationella tillsynsvägledningsgruppen (TVL-gruppen).
- Sektorsövergripande uppgifter – sker genom arbete med andra enheter på länsstyrelsen till exempel vattenenheten och samhällsbyggnadsenheten.
- Kunskapshöjande uppgifter – är den allmänna tillsynsvägledning, rådgivning och stöd till länets kommuner. Kunskapen ökas genom informationsbladet EBH-nytt och kommunbesök.

Länsstyrelsen ser rådgivning och vägledning som en mycket viktig arbetsuppgift.

Bidrag och bidrag inför bostadsbyggande

I projekt som till viss del finansieras av statliga medel är länsstyrelsen länken mellan ett projekt och Naturvårdsverket i enlighet med Förordning (2004:100) om avhjälpande av föroreningskador och statsbidrag för sådant avhjälpande.

Utredningsarbete med bidrag från Naturvårdsverket pågår 2021 vid stort antal objekt i länet som:

- Lovers Alunbruk i Kalmar kommun
- Bie Grafiska i Högsby kommun
- Glasbruksån Alsterån
- Plantskolor i olika delar av Kalmar län
- Tre glasbruk i kommunerna Vimmerby, Nybro och Torsås
- Deponin Grönhögen östra i Mörbylånga kommun
- Skälby kungsgård i Kalmar kommun

Huvudstudier för glasbruksåarna Ljungbyån och Lyckebyån har slutredovisats till Naturvårdsverket. Resultaten visar att det i vissa delar av åarna finns ett tydligt åtgärdsbehov och vilka glasbruksområden som behöver prioriteras.

Under 2021 har länsstyrelsen skickat in en ansökan för bidrag i samband med bostadsbyggande. Det är Borgholms kommun som söker för uppförande av 26 bostäder. På platsen har det tidigare funnits en byggvaruhandel och är förorenad.

Ansökan om åtgärd har skickats till Naturvårdsverket för Kopparverket i Oskarshamn under året. På den gamla kopparverkstomten finns stora mängder tungmetaller och dioxiner. Objektet är ett av de mest prioriterade i länet. Förberedelser för åtgärder har skett under 2020–2021.

Länsstyrelsen Kalmar län har arbetat brett för att öka andelen privatfinansierade åtgärder av förorenade områden. Styrdokumenten ger en vägledning hur arbetet ska genomföras. Åtgärder har skett både gällande utredningar, åtgärder och av mer övergripande karaktär.

Övergripande

Inom Miljösamverkan sydost (MSO) fortsätter projekten nedlagda kommunala deponier och tillsynsprojekt om PFAS vid räddningstjänst med aktiviteter under 2021. Projekten har lett till ökade antal tillsynsdrivna undersökningar.

Länsstyrelsen Kalmar län har tillsammans med länsstyrelserna i Östergötland, Jönköping och Kronoberg ett tillsynsvägledningsprojekt TVL-cykel Syd. Årets insatser har fokuserat på åtgärder och tillsyn vid åtgärder.

Årets utbildningar har varit:

- Utbildning i hållbara och innovativa efterbehandlingsåtgärder genomfördes digitalt den 19 maj.
- Utbildning i åtgärder av förorenade områden ur ett tillsynsperspektiv genomfördes fysiskt den 10–11 november.

Länsstyrelsen Kalmar län har tillsammans med Länsstyrelsen Gotland och Statens geotekniska institut (SGI) slutfört ett tillsynsprojekt som ska underlätta arbetet med ansvarsutredningar. Det digitala verktyget benämns AU-tomaten. Verktyget bedöms kunna öka åtgärdstakten med tillsynsdrivna undersökningar och åtgärder men även där det saknas ansvar.

Utredningar

Länsstyrelsen har under 2021 upphandlat ett ramavtal med konsulter som kan utföra undersökningar av förorenade områden. Målet är att det kommer bli lättare för länsstyrelsen att utföra undersökningar på prioriterade objekt.

Länsstyrelsen Kalmar län och Kalmar kommun har ställt tillsynskrav om undersökning av spridning av PFAS från brandövningsplatser till Törnebybäcken. Rapporten som redovisades 2021 visar på ett fortsatt undersökningsbehov.

Länsstyrelsen Kalmar län, Länsstyrelsen i Kronobergs län, glasrikekommunerna och fler aktörer deltar i ett Tuffo-projekt 2019–2022. Syftet är att förbättra förutsättningarna för saneringsåtgärder av Glasriket med hållbara metoder och cirkulär ekonomi. Fullskaleförsök med smältning av glaskross har genomförts under året.

Ett bolag som är ansvariga för avhjälpandeåtgärder vid ett stort antal glasbruksområden i Kalmar län försattes i konkurs den 12 mars 2021. För att bevaka eventuella tillgångar i konkursen lämnade länsstyrelsen in de fordringarna i form av lagakraftvunna beslut till konkursförvaltaren. Fordringarna handlar om undersökningar på Flygsfors glasbruk och Gullaskruvs glasbruk, och till viss del även åtgärder i vattendrag som passerar Flygsfors glasbruk. Enligt upprättad konkursbouppteckning kan länsstyrelsen inte räkna med utdelning på fordran, men detta kan ändras. Konkursförvaltaren har valt att fortsätta utreda om det skett ekonomiska transaktioner tidigare i bolaget och utredningen fortsätter även under 2022.

Länsstyrelsen har förelagt ansvarigt bolag för Emsfors bruk med tillhörande deponier att ta fram en provtagningsplan. Provtagningsplanen blir det första steget för att undersöka föroreningssituationen. Föreläggandet överklagades, men domstolen gav länsstyrelsen rätt. Provtagningsplanen kommer att tas fram och skickas för granskning i början av 2022.

I Nedsjön finns stora mängder kvicksilver. Under 2021 har dialogmöten förts med ansvarigt bolag, efter en ansvarsbedömning. Mötena ledde till en frivillig överenskommelse att bolaget ska ta fram en riskbedömning.

Under 2021 har länsstyrelsen fått bidrag för att starta åtgärdsförberedelser på Impregneringsverket Södra Vi. Projektet är till privatfinansierat till 35 procent efter ett omfattande tillsynsarbete.

Åtgärder

Under 2021 har saneringsåtgärder genomförts vid Alsterbro glasbruk och Flerohopp glasbruk. Samtidigt pågår åtgärder vid fyra högt prioriterade områden i länet och ytterligare sex prioriterade områden är klara för åtgärd. Flera av projekten är delvis privatfinansierade.

Rasslebygds avfalldeponi har varit klar för åtgärd under en längre tid. Under 2021 har dialogmöten förts med Emmaboda kommun som har ett ansvar för 75 procent av åtgärderna. Samtalen ledde till att avtal undertecknades och en ansökan för resterande del skickades in till Naturvårdsverket. Åtgärdsförberedelser planeras att påbörjas under 2022.

I samband av uppförande av Kalmars nya reningsverk har efterbehandling skett av området under 2021. Länsstyrelsen har bedrivit tillsyn genom granskning av tidigare taget beslut, granskat inkommen avfallshanteringsplan och platsbesök.

Det har genomförts en första etapp av åtgärder på Impregneringsverket Hultsfred. Under 2021 har en riskvärdering av möjliga åtgärder för etapp två slutförts. Kreosot på djupet har visat sig vara ett större problem än tidigare och ett nytt avtal kan bli aktuellt via tillsyn. Det har varit ett aktivt deltagande från ansvarigt bolag och det sker en fortsatt diskussion.

Länsstyrelsen Kalmar län har arbetat under flera år för att minska andelen oförbrukade bidrag. Under 2021 har vi tagit fram prognoser med hög precision efter uppgifter från huvudmännen i projekten. Det sker täta samtal mellan länsstyrelsen och huvudmännen för att stämma av ekonomin.

Övrig redovisning enligt regleringsbrevets punkt 6 genomförs via Länsstyrelsen i Västerbottens samlade redovisning i februari 2022.

1A7 Cirkulär ekonomi

Biogasproduktion är en viktig del av den cirkulära ekonomin i länet och har under året främjats genom den nationella konferensen *Biogas 2021 – Guldruschen*. Konferensen resulterade i bredare kunskap om biogasens roll i en fossilbränslefri transportsektor och som en effekt av biogaskonferensen har antalet biogasrelaterade ansökningar till Klimatklivet ökat under året. Inom Klimatklivet främjas även konverteringar från fossila bränslen för uppvärmning till fjärrvärme, som också är en viktig del av en cirkulär ekonomi.

Under 2018-2022 deltar Länsstyrelsen Kalmar län i EU-Interreg South Baltic-projektet SB WELL, Wellbeing-turism i södra Östersjöområdet - Riktlinjer för goda exempel. Satsningen syftar till att utveckla besöksnäring kopplat till välmående i ett rikt natur- och kulturlandskap där hållbarhetsfrågor står i centrum. Under året har utbildningsmaterial och ett seminarium tagits fram på hur man som företagare kan utvecklas inom hållbarhet och wellbeing. Utöver vägledande handböcker och filmer har olika hållbarhetskriterier med tillhörande självvärderingstest tagits fram. Cirkulär ekonomi har där lyfts som en viktig del. Samtligt material knyter även an till Agenda 2030 och finns tillgängligt att använda i projektets utbildningsportal, wellbeingatlasen. Under hösten hölls ett tvådagars studiebesök för utländska och lokala företag i Kalmar län där lokala aktörer visade flera goda exempel på hur de har omsatt cirkulär aspekter i praktiken.

1A8 Bevarandeplaner Natura 2000-områden

Under 2021 har arbetet inriktats på länsstyrelsegemensam samverkan. Det har varit särskilt inriktat mot förutsättningar och metoder för att fastställa bevarandemål som ska kunna fungera i Vattenmyndigheternas normsättning. Länsstyrelsen har parallellt med detta utfört en grund- och biotopkartering för Alsterån. Ett bättre kunskapsunderlag är en förutsättning för att kunna bedöma hotbild och behov av bevarandeåtgärder.

Länsstyrelsen Kalmar län har också i samarbete med Länsstyrelsen i Gotlands län tagit fram förslag, remissbehandlat och fastställt bevarandeplan för det gemensamt förvaltade Natura 2000-området Hoburgs bank och Midsjöbankarna.

1A9 Nationell plan för vattenkraft

Länsstyrelsen har under året påbörjat arbetet inför samverkansprocesserna för Vindån med prövning 2023, Alsterån med prövning 2025 följt av flera prövningsgrupper i Emån.

Länsstyrelsen har haft dialog med berörda damm- och kraftverksägare genom brevutskick och platsbesök i Alsterån. Vi delar åarnas avrinningsområden med grannlänen (Emån - Jönköpings län, Alsterån - Kronobergs län och Vindån - Östergötlands län). Under året har länsstyrelserna utvecklat samarbetsformerna genom avstämningsmöten, gemensamma projektplaner. Målet är att samverkansprocessen ska ske i tätt

samarbete mellan länen. För Vindån har Östergötland huvudansvar och vi har gemensamt inlett samverkansprocessen och färdigställt nulägesbeskrivningen.

Vi har påbörjat ett stort arbete med målgruppsanpassad och tillgänglig information. Målet är att öka förståelsen för processen och syftet med prövningen för verksamhetsutövare, allmänheten, kommuner, men även internt på länsstyrelsen. Det ska ske med hjälp av informationsfilmer, föredrag och platsbesök. Arbetet sker delvis nationellt inom Miljösamverkan Sverige och här har Länsstyrelsen Kalmar län tagit ett särskilt ansvar för filmerna.

Vidare har länsstyrelsen fortsatt arbetet med ett förbättrat kunskapsunderlag för natur- och kulturvärden och fysisk påverkan i Emån och Alsterån. Det bidrar till att ha ett aktuellt och gediget underlag till de kommande NAP-processerna. Exempel på mussel- och fiskinventeringar med hjälp av elfiske, e-DNA och traditionellt fältarbete. Vi har under året påbörjat arbeta med en nulägesbeskrivning i Alsterån.

Vattenmyndigheten har genomfört en fördjupad normöversyn för vattenförekomster påverkade av vattenkraft, som ska NAP-prövas 2022–2024 i distriktet. Av dessa vattenförekomster har fem stycken bedömts ha en väsentligt ändrad fysisk karaktär på grund av vattenkraft och därmed vara KMV-kandidater. Dessa uppfyller dock inte kriteriet för betydande negativ påverkan och därmed är KMV inte aktuellt. Betydande påverkan har inte identifierats för någon av de vattenförekomster i Södra Östersjöns vattendistrikt, som berörs av NAP 2022-2024 och undantag i form av mindre strängt krav tillämpas därför inte. I distriktet finns sedan tidigare tre vattenförekomster, som bedömts vara kraftigt modifierade på grund av vattenkraft. För ytterligare information om metoder för åtgärder och normsättning hänvisas till Riktlinjer för påverkan från vattenkraft: förslag på åtgärder och miljökvalitetsnormer (se VISS ID 55113).

1B3 Invasiva främmande arter

Under året har länsstyrelsen skickat riktade informationsbrev till ägare av fastigheter med gudaträd. Detta träd är enligt den så kallade unionsförteckningen förbjudet att odla och fastighetsägare är skyldiga att utrota dem. Vi har också gett råd om hur detta sker på lämpligaste sätt. Vi har återbesökt de fastighetsägare som blev kontaktade under år 2020 och goda bekämpningsresultat har noterats.

Under sommaren genomförde vi en större informationskampanj om invasiva främmande arter i sociala medier. Syftet var att ge allmänheten ökad kunskap om problemen med invasiva främmande arter. Totalt gjordes tolv inlägg på Facebook och Instagram. Inläggen gav ett mycket stort gensvar, med över en halv miljon "klick" och ett stort antal delningar.

Under året har vi också tagit fram en informationsbroschyr. Den informerar om vilka trädgårdsväxter i länet som riskerar att vara invasiva, och som därför inte bör planteras. Broschyren finns digitalt på vår webbplats.

Vidare har vi hållit en föreläsning under den årliga Länsnaturträffen om invasiva arter. Kommunala tjänstemän och politiker deltog. Ytterligare en föreläsning hölls för Hushållningssällskapets avgångselever på Trädgårds- och markarbetsutbildningen. Vid båda tillfällena delade vi också ut informationsbroschyrer.

Vi har också fortsatt arbetet som påbörjades 2018 med att årligen följa utbredningen av den invasiva främmande växten kotula i två områden på nordöstra Öland.

Inventering av samtliga kända växtplatser för jätteloka har påbörjats. Detta gör vi för att kunna bedöma omfattningen av de åtgärder som behövs.

Förekomsten av signalkräfta, flodkräfta och kräftpest har undersökts i öländska vatten med hjälp av eDNA-analys. Vi väntar ännu på resultatet från analyserna.

En metod för fångst och inventering av svartmunnad smörbult och invasiva krabbarter, som vitfingrad brackvattenkrabba har börjat utarbetas.

Jätteloka har bekämpats med hjälp av hetvatten på två platser och av parkslide på en plats. Alla tre platser ligger i eller i nära anslutning till naturreservat. Sidenört har bekämpats på en plats genom uppräckning.

Ingen av länets kommuner har önskat att få ta över arbetet med åtgärder när det gäller invasiva främmande arter.

1B4 Naturvård, artbevarande m.m.

Länsstyrelsens naturvårdsarbete bedrivs med bredd och spets där såväl ordinarie arbete som särskilda satsningar spelat en stor roll i arbetet med att värna, vårda och visa upp länets natur och rika biologiska mångfald. Genom vårt särskilda avtal med Naturvårdsverket om medel till handläggning av reservatsärenden har vi under året fortsatt att utöka verksamheten och haft många dialoger med markägare runt om i länet. Under året har vi betalat ut cirka 53 miljoner kronor till markägare inför bildande av naturreservat. Naturvårdsverket har under 2021 beslutat om en ny fördelningsnyckel av pengar till ersättning till markägare som kan öka vår möjlighet att ersätta ännu fler markägare i Kalmar län under 2022. Under året har vi också fortsatt jobba med KOMET i samverkan med Skogsstyrelsen, Södra och LRF. Vi har även genomfört en länsnaturträff tillsammans med Borgholms kommun för att öka samverkan och kunskapsutbyte mellan länets kommuner och länsstyrelsen. Flera kommuner har också visat ett ökat intresse för att jobba med eget områdesskydd. Västervik och Kalmar har börjat arbetet med att bilda kommunala naturreservat. På Ölands Mittland har ett samverkansprojekt satts igång. Syftet är att hitta former för att bevara området höga natur- och kulturvärden samtidigt som det brukas.

Kunskapsunderlag är avgörande för vårt arbete i såväl prövning som annat naturvårdsarbete. Några exempel på kunskapsunderlag från året:

- På det marina området har fokus för inventeringarna legat på grunda vikar och grundområden utmed kusten. Vi har även fortsatt att arbeta med ett fjärranalysprojekt som kan effektivisera kunskapsinhämtning om grunda marina områdens naturvärden.
- På land har vi till exempel inventerat ädellövskogar och andra gamla skyddsvärda skogar som kalkbarrskog.
- Tumlarna tillhör en av våra mest hotade arter och där har vi under året fortsatt projektet för att undersöka var de finns.
- Vi har tillsammans med Naturum Ottenby och Trollskogen gjort en informationsfilm om Östersjön med speciellt fokus på Kalmar län.
- Vi har tagit fram en skylt som informerar om Mittlandets natur- och kulturvärden. Den ska placeras ut på några strategiska platser i Mittlandet på Öland.
- Tillsammans med Utbildningsradion har vi hållit tre av sju föreläsningar om Öland. Föreläsningarna handlade om Öländska strandängar, Ölands orkidéer och ålgräsängar.

Tillsyn och prövning är en viktig del av vårt arbete och vi har sett en kraftig ökning av inkommande ärenden under året (se tabell F). Ökningen handlar om ansökningar från verksamhetsutövare, men också om många tips från allmänheten som leder till tillsynsärenden. Vi ser särskilt en ökning av ärenden om solcellsparker och havsbaserad vindkraft. Inlödet av ärenden är fortfarande stort rörande fiberutbyggnad och säkring av elnät. Ytterligare en grupp av ärenden som ökar är ansökan om dispens från artskyddsförordningen, särskilt i samband med avverkninganmälningar.

En ärendegrupp som varit i särskilt fokus sedan tillsynskampanjen 2019 är det generella biotopskyddet och då särskilt stenmurar. Många lantbrukare ser ett behov att kunna rationalisera i större utsträckning än vad biotopskyddet medger. Diskussioner har förts med representanter från LRF, Hushållningssällskapet, Naturvårdsverket med flera som ingår i den så kallade Stenmursgruppen. Landshövdingen har skickat en

hemställan till regeringen med information om den regionala och lokala särarten i odlingslandskapet och behovet av vissa undantag och regional tillämpning av biotopskyddet.

Friluftsliv (utanför skyddade områden)

En stor del av länsstyrelsens breda verksamhet påverkar arbetet med friluftsliv direkt eller indirekt.

Länsstyrelsen har en samordnare för friluftslivsarbetet och fokus för 2021 års insatser har varit att regionalt samordna arbetet med Luften är fri – Friluftslivets år 2021, behålla en god dialog med länets aktörer, stimulera till en hållbar besöksnäring med friluftslivet som bas och att lyfta allemansrättsliga frågor.

Några exempel på aktiviteter under året:

- Kunskapsdag om friluftsliv i skolan tillsammans med Region Kalmar län.
- Vi har skickat ut veckovisa tips om besöksvärd natur och kultur under ”Friluftslivets år” via naturummens sociala kanaler.
- Vi har haft månadsvisa webbmöten med aktörer i länet, där vi framförallt har diskuterat vikten av tätortsnära natur och aktiviteter.
- Nätverkande och studiebesök i Sverige, Polen och Danmark har gjorts inom EU-projekt SB WELL. Fokus har varit att utveckla besöksnäringen kopplat till välmående i ett rikt natur- och kulturlandskap.
- Länets samtliga naturreservat finns nu med på den digitala plattformen Naturkartan.

LONA

Intresset för Lokala naturvårdssatsningar (LONA) är fortsatt stort i Kalmar län, framförallt för nya våtmarker. Tack vare nationell omfördelning av medel efter sommaren kunde vi bevilja samtliga 13 ansökningar inom traditionella LONA och samtliga tre ansökningar inom LONA-pollinering. Vi fick även bra tillskott för LONA-våtmark efter omfördelning från andra län och där kunde vi bevilja bidrag till nio av 19 inkomna ansökningar.

Inkomna ansökningar för kommande år 2022:

- Traditionella LONA: åtta stycken, totalt 2 885 150 kronor.
- LONA-Våtmark: tio stycken, totalt 4 309 500 kronor.
- LONA-Pollinering: fyra stycken, totalt 737 300 kronor.

Åtgärdsprogram för hotade arter

Arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) utför vi på uppdrag av Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. Många program berör Kalmar län och länsstyrelsen har nationellt ansvar för att ta fram och genomföra 17 av dem (15 på land och två i vatten). Antalet åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP) är betydligt fler än vad det finns resurser för till åtgärder för att förbättra eller behålla arternas status. I Kalmar län finns flest arter med åtgärdsprogram i hela landet. Vi måste därför prioritera hårt och fokusera på ett urval av åtgärdsprogrammen. Vi bedömer att vi kan utföra mindre än tio procent av det arbete som länet berörs av enligt de fastställda programmen. Vi har således långt ifrån de resurser som krävs för att klara Sveriges mest hotade arter.

Två av landets mest hotade dagfjärilar, veronikanätfjäril och kronärtsblåvinge, hade fram till och med 2018 respektive 2019 den sista populationen i landet i Kalmar län. Vi hade förhoppningar om att hitta några överlevande fjärilar även i år. Men trots omfattande eftersök av arterna fann vi inte en enda individ. Landskapsförändringar som igenväxning av inlandets odlingslandskap i kombination med fyra år av kraftig torka kan ha gjort att dessa två fjärilar nu dött ut från Sverige.

För sällsynta kransalger längs kusten har vi tillsammans med Linnéuniversitetet genomfört ett pilotförsök för att testa restaurering/transplantering av kransalgen raggsträffe.

Det nationella åtgärdsprogrammet för vimma och id är under beredning hos Havs- och vattenmyndigheten och beslut väntas under 2022.

Länsstyrelsen Kalmar län är ett av de åtta län som i år fått extra finansiering för det så kallade VIP-projektet (Vilda pollinatörer) från Naturvårdsverket. VIP fokuserar på restaurerings- och skötselåtgärder inom utpekade hotspots för hotade bin. I Kalmar län finns sex av de 26 utpekade områdena; tre på Öland och tre på fastlandet. Vi har använt tilldelningen från Örebro som lönebidrag för att kunna göra de åtgärder som behövs i VIP-projektet. Inom våra pollineringsprojekt har vi gjort ett stort antal insatser under året. Vi har till exempel:

- producerat ytterligare två informationsfilmer (nu totalt fem stycken),
- skapat sandblottor och bibäddar,
- planterat och sått ängsväxter,
- avverkat träd och röjt buskar,
- stängslat för att återinföra bete.

Många av åtgärderna har vi gjort tillsammans med andra aktörer, exempelvis kommunerna i Nybro, Kalmar, Borgholm och Västervik, Trafikverket, Växjö stift, E.on, Skogsstyrelsen, Sveaskog, Kährs AB, Linnéuniversitetet och Nordens Ark.

En detaljerad redovisning av årets insatser för åtgärdsprogram för hotade arter och pollineringsprojekt sker till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten i februari 2022. Se också nedan under prestationer och effekter.

Nyckeltal

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	89,7	89,7	77,5
Antal årsarbetskrafter kvinnor	48,2	51,1	43,2
Antal årsarbetskrafter män	41,5	38,6	34,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	3 388	3 440	2 953
Antal beslutade ärenden	3 143	3 121	2 841
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	146	157	143
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	144 267	133 916	113 406
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	79 718	164 338	160 005

Förändringarna gällande lämnade bidrag beror på olika stora projekt inom efterbehandling av förorenade områden.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har omfattande uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet. Indikatorerna i tabellen nedan är framtagna för att i årsredovisningen följa upp relevanta nationella mål inom naturvård och miljöskydd. Indikatorerna i tabellen har tydliga kopplingar till länsstyrelsernas uppdrag och bidrar till att ge information av väsentlig betydelse till regeringen.

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde ⁴	2021 (ha)	2020 (ha)	2019(ha)
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen, dvs tillståndet är äldre än 20 år ⁵	Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprövning	NikITA ¹⁾	-	-	-	-
Areal strikt skyddad natur (ha nationalparker (NP), naturreservat (NR), Naturvårdsområden (NVO), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) totalt i länet	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	-	71 555	71 535	52 930
Tillkommande areal skyddad natur för året:	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	-	20	13 605	39
- Varav hav	Hav i balans och levande kust och skärgård, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	-	0	13 091	0
- Varav skog	Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾ samt UP i VICNatur ³⁾	-	14,6	428	26
- Varav sjö och vattendrag	Levande sjöar och vattendrag, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	-	0	5	0
- Varav våtmark/myr	Myllrande våtmarker, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	-	3,5	19	0

1) Ärendesystem, Länsstyrelsen

2) Utdrag från Naturvårdsverkets ärendesystem

3) Uppdragsportalen i Naturvårdsverkets system VicNatur

4) Länsstyrelsen har inte tagit fram några målvärden för de länsstyrelsegemensamma resultatindikatorerna.

5) Länsstyrelsen har inte kunnat prioritera detta varför det inte finns någon statistik.

Länsstyrelsens arbete med områdesskydd

Arbetet med områdesskydd når inte etappmålen om skydd av landområden, sötvattensområden och marina områden. Målet för havsmiljöerna är att minst 30 procent ska skyddas till 2030 vilket kan jämföras med dagens nivå där 5,6 procent är skyddat som naturreservat och Natura 2000-område. För vissa marina

naturtyper är målet högre satt. Målet för skydd av ålgräsängar är 80 procent och 50 procent för rekryteringsområden för kustlevande rovfisk.

För skog nådde vi endast 37 procent av etappmålet på 4 800 ha, vilket är den lägsta måluppfyllelsen bland länen i Sverige. Totalt finns det 31 200 hektar kända skogliga värdekärnor i länet som saknar skydd. I ”Nationell strategi för skydd av sjö- och vattendragsmiljöer” anges att minst sju nationellt värdefulla sjö- och/eller vattendragmiljöer ska vara skyddade i länet till 2030. För nå det målet krävs att vi får mer resurser. För våtmarker/myrar har vi mål om att skydda objekten i myrskyddsplanen. Vi har dock inte kunnat prioritera några personalresurser till detta när naturvärdena i skyddsvärda skogar samtidigt hotas. Sammanfattningsvis kan vi konstatera att målen är rimliga för vårt arbete att nå miljömålen, men om vi ska nå dem krävs mer resurser för såväl markersättning som till handläggningsresurser.

En förklaring till att länsstyrelsen tidigare år inte har lyckats skydda så stora arealer är att arbetet med områdesskydd var nedprioriterat under flera år. Denna nedprioritering innebar bland annat en nedskärning av personal och att inga nya ärenden om områdesskydd fick öppnas. När områdesskyddet åter prioriterades för några år sedan behövde en mängd reservatsärenden startas från början. Processen kring områdesskydd är lång och det tar oftast flera år innan beslut och skötselplan är klara. År 2019 gjordes en förstärkning av personalen och ytterligare fyra medarbetare anställdes.

Ännu en förklaring är att den tilldelning från Naturvårdsverket som styr arbetstakten har skiftat mycket mellan åren. Till exempel var tilldelningen för markersättning endast 15 miljoner 2020 och 30 miljoner 2021. Om vi inte får tillräckligt med medel för ersättning kan vi inte ta beslut om bildande. Detta då alla överenskommelser om ersättningar bör vara klara innan beslut och skötselplan kan fastställas.

Trots att bara 20 hektar har skyddats under 2021 så har vi betalat markersättning på 53 miljoner till markägare i blivande naturreservat.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. Utifrån visionen, att miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030, bidrar RUS till en tydligare uppföljning av miljömålen och till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp. Vidare förstärker och tydliggör RUS länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå i miljömålsarbetet.

Exempel på väsentliga insatser under året är:

- Samordning och utveckling av miljömålsuppföljningen och insatser inom miljöinformationsförsörjning.
- Projekt inom olika sakområden, särskilt strategisk samhällsplanering, målkonflikter synergier skog, cirkulär ekonomi, länstransportplanering och hållbar konsumtion.
- Vägledning åtgärdsprogram, miljömålsintegrering och genomförande av förändringsledningskurser för olika verksamheter. Fortsatt implementering av uppföljningsverktyget Åtgärdswebb för miljömålen.
- Samordning av arbetet i Miljömålsrådet och med Agenda 2030.
- Kommunätverk med vägledning och workshop om näringslivets miljömålsarbete.
- Medarrangör av digitala miljömålsdagar och två regionala miljömålskonferenser.

Flera av insatserna sker i samverkan med LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning) och olika chefsnätverk. Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår uppsatta mål för 2019-2021.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsen Kalmar läns arbete med miljömålen

Årets arbete med indikatoruppföljning och miljömålsbedömningar har genomförts i samverkan med såväl nya som erfarna samordnare för respektive miljömål. Miljömålsbedömningarna är presenterade på RUS webbplats. Effekterna av att synliggöra måluppfyllelse är en viktig signal att våra miljömål inte nås och att mer kraftfulla styrmedel krävs.

Under året har länsstyrelsen fortsatt revideringen av Kalmar läns regionala åtgärdsprogram för miljömålen. Den har blivit fördröjd på grund av personalbrist, men beräknas vara klar under 2022. Revideringen görs i samverkan med länets aktörer som har medverkat i temavisa diskussionsmöten och svarat på remissen av det reviderade åtgärdsprogrammet. Vi tar stor hänsyn till de inkomna remissvaren för att skapa ett uppdaterat åtgärdsprogram som kan förankras med berörda aktörer och få den genomslagskraft som behövs i miljömålsarbetet.

Länsstyrelsen har finansierat tre kommuners insatser för att främja miljömålen:

- 20 000 kronor har betalats ut till Borgholms kommun för att minska nedskräpning och minska belastningen av plast och mikroplast till havet.
- 35 000 kronor har betalats ut till Mönsterås kommun för en kampanj om hållbar livsstil med fokus på avfallsminimering.
- 21 000 kr har betalats ut till Västerviks kommun för att ta fram en hållbarhetsutställning om miljö kvalitetsmålen och Agenda 2030 på Naturum Västervik.

Länsstyrelsens arbete med vattenfrågor

En stor del av länsstyrelsens uppdrag och uppgifter inom vattenområdet redovisas inte i årsredovisningen utan i särskild ordning. Nedan följer några exempel på de större prestationer och dess effekter som genomförts under året:

- Prövning och tillsyn av vattenverksamhet bidrar till att vattenanknutna värden bevaras samtidigt som det gör att samhället kan utvecklas. Under året har 139 anmälningsärenden och tillhörande 77 dispenser från strandskydd, biotopskydd och reservatsföreskrifter beslutats. Beslut i 13 samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken samt 46 tillsynsärenden. Utöver detta har åtta beslut om miljöpåverkan efter samråd enligt 6 kap. miljöbalken samt yttranden till domstolen i sju olika tillståndprocesser hanterats.
- Utökad miljöövervakning av sötvatten, grundvatten och kustvatten vilket bidrar till ett bättre kunskapsunderlag om hur våra vatten mår. Länsstyrelsen deltar även i miljöövervakning av den akut hotade Östersjötummlaren.
- Förmedling av stöd till åtgärder för att nå miljömål, beslutade miljö kvalitetsnormer och öka säkerheten i dricksvattenförsörjningen. Under året har 14 nya projekt beviljats medel inom LOVA (totalt 37 pågående projekt), 13 nya projekt beviljats stöd inom satsningen bättre vattenhushållning (11 slutredovisade), stöd till kalkning samt till ett flertal biotopförbättrande åtgärder finansierade via fiskevårdsmedel och åtgärdsprogram för hotade arter.
- Biologiska förbättringsåtgärder har genomförts eller planeras i avrinningsområdena för Virån, Hagbyån, Alsterån, Döderhultsbäcken, Marströmmen och Emån i samarbete med olika verksamhetsutövare och markägare.
- Ny regional plan för marint områdesskydd. Planen innehåller mål och prioriteringar för hur vi ska nå ett representativt, sammanhängande och funktionellt nätverk av skyddade områden i Östersjön.

- Påbörjat revidering av den regionala vattenförsörjningsplanen i nära samverkan med länets kommuner.

Vattendelegationen för Södra Östersjöns vattendistrikt har haft fem ordinarie möten under året inför beslut om förvaltningsplan, åtgärdsprogram och miljökvalitetsnormer för vattenförvaltningscykeln 2021-2027. För första gången har också delförvaltningsplan och delåtgärdsprogram mot vattenbrist och torka arbetats fram. Delegationen fattade beslut om reviderade miljökvalitetsnormer för vattendistriktet den 30 november och normerna trädde i kraft den 22 december. På samma möte beslutades förvaltningsplanerna och åtgärdsprogrammen, men med förbehåll för regeringens eventuella prövning. Under året har vattendelegationen även fattat beslut om yttranden i olika tillståndsärenden per capsulam. Yttrandena gäller i huvudsak tillämpning av försämringsförbudet och äventyrande av norm enligt miljöbalkens kapitel 5.

Länsstyrelsens arbete med naturvård

Länsstyrelsens arbete under året har haft effekter i naturen. Prövning och tillsyn ser till att hänsyn tas till den biologiska mångfalden samtidigt som den gör att samhället kan utvecklas. Vi har genomfört många naturvårdsåtgärder och vi har skyddat värdefull natur för framtiden. På så sätt har vi förbättrat tillståndet för länets biologiska mångfald. Vi har i detta arbete samverkat nära med viktiga aktörer som till exempel privata markägare, Trafikverket, Sveaskog och Skogsstyrelsen.

Inom arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter arbetar vi med återetablering av ett antal av de mest hotade arterna. Detta gör vi i samarbete med Nordens Ark som föder upp djuren åt oss. Nedan finns en sammanställning av hur många individer av de olika arterna som återetablerats i naturen i Kalmar län under 2021.

Art	Antal individer	Antal områden
Större ekbock	110	2
Bredbandad ekbarkbock	170	3
Grönfläckig padda, yngel	21 000	2

Vi fortsätter inventeringen av länets många skyddsvärda träd inom ÅGP. Under året har 8 341 levande eller döda skyddsvärda träd mätts in och koordinatsatts. I inventeringen ingår det också att bedöma om träden är i behov av åtgärder.

Arbetet med den hotade ängshöken har i år slagit fjolårets goda resultat med råge. Genom att hägna in oskördade rutor kring bon i åkermark förhindrar vi att bona blir rövade och de flesta ungarna blir flygga. År 2021 skyddade vi 18 boplatser i åkermark och i dessa producerades hela 47 flygga ungar. Totalt observerades 64 flygga ungar på Öland.

För kommentarer kring arbetet med områdesskydd, se resultatindikatorer ovan.

Resultatbedömning

Sammantaget bedöms länsstyrelsens miljömålsarbetet under 2021 ha haft en tillräckligt god måluppfyllelse. Åtgärdsarbete har genomförts inom många olika områden och revideringen av åtgärdsprogrammet har påbörjats och skapat engagemang hos både interna och externa aktörer.

Resultatbedömning av vattenrelaterat arbete i Kalmar län

Länsstyrelsen bedömer att resultatet för arbetet med vattenfrågor är gott. Uppdrag och uppgifter genomförs enligt plan och uppnår i allt väsentligt uppsatta mål tack vare ett välfungerande arbete från miljöövervakning till myndighetsutövning. Vattenfrågorna har ett stort fokus och länsstyrelsen har med framgång profilerat sig i frågorna. Vi har tagit ett särskilt ansvar för regeringsuppdrag inom dricksvatten, förmedlat stora stöd till åtgärder för att nå miljömål, beslutade miljökvalitetsnormer och öka säkerheten i dricksvattenförsörjningen.

Länsstyrelsen bedriver även ett framgångsrikt arbete för att återskapa, anlägga och restaurera våtmarker med många syften och nyttor.

Arbetsområdet har en oförändrad utveckling. Utmaningar finns i allt längre handläggningstider till följd av allt mer komplexa ärenden och svårighet med bemanning, försenade vägledningar i arbetet med prövning av vattenkraften, en oförutsägbart och ryckig finansiering. Inom sakområdet kvarstår stora utmaningar med dålig vattenstatus på grund av övergödning, avvattnade landskap och mänsklig påverkan. Vi ser även ett allt större intresse att nyttja vattenmiljöer på land och till havs för olika intressen.

Resultatbedömning av naturvårdsarbetet

Naturskyddsmyndigheten har även under 2021 fått riktade medel för att värna ekosystemtjänster och bevara biologisk mångfald. Årets höga medelstildelning har gjort att vi har kunnat genomföra fler och större åtgärder än tidigare år. Detta har gjort ett stort avtryck både i naturen, men också i media och bland allmänhet.

Några av de områden vi vill lyfta fram är:

- Vi fortsätter att satsa på arbetet mot invasiva arter.
- Pollinationsuppdragen har lett till tydliga åtgärder i naturmiljön. Vi har kunnat skapa eller restaurera stora arealer med nya livsmiljöer för våra pollinatörer.
- Arternas bevarande är beroende av en grön infrastruktur och vårt arbete inom det uppdraget har fortsatt, bland annat med att ta fram värdetrakter för olika naturtyper.
- Inom områdesskyddsarbetet är vi begränsade av en liten tilldelning av medel för intrångsersättningar samt av för lite personalresurser. Det gör att vi inte kan fatta så många reservatsbeslut som vi skulle vilja.
- Naturvårdshandläggningen har en fortsatt hög inströmning av ärenden och klarar inte balanserna och uppsatta mål om handläggningstid. Detta drabbar till exempel utbyggnaden av elnät, bostadsbyggande och prövningar för jordbruket.
- Ansvarsfördelningen mellan Skogsstyrelsen och länsstyrelsen måste tydliggöras vad gäller avverkningarnas påverkan på naturmiljön i allmänhet och på artskyddet i synnerhet.

Resultatet av länsstyrelsens naturvårdsarbete bedöms som gott i det stora hela. Vi ser mycket positivt på satsningarna på biologisk mångfald. Sett till den negativa trenden för biologisk mångfald krävs det dock ytterligare regleringar som skyddar livsmiljöer, ytterligare satsningar på naturvårdsåtgärder och mer skydd av naturen.

19 Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
4§ p3 I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Regleringsbrev
1A3 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Regleringsbrev
1A10 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Regleringsbrev
1A11 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Regleringsbrev
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Nedanstående punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet.

- Jordbrukarstöd till jordbruksföretagare som direktstöd (gårdsstöd, förgröningsstöd, nötkreatursstöd, stöd till unga).
- Jordbrukarstöd till jordbruksföretagare inom landsbygdsprogrammet (kompensationsstöd, ersättning för ekologisk produktion eller till omställning, miljöersättning till betesmarker och slåtterängar, skötsel av våtmark).
- Kontrollera alla ovanstående stödformer i fält samt även vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg.
- Handläggning av olika landsbygdsstöd: miljöinvesteringar inom jordbruk; investeringar inom jordbruk eller trädgård; jordbruks- och affärsutveckling; service, infrastruktur och attraktiv landsbygd.
- Inom ramen för landsbygdsprogrammet: arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin för att skapa nya jobb inom livsmedelskedjan; erbjuda kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden.
- Ängs- och betesmarksinventering.
- Behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus i t ex jordbruk, trädgård eller i växthus.
- Tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare.
- Jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter.
- Ansvara regionalt för genomförandet av de fiskeripolitiska målen inkluderande yrkesfiske och vattenbruk samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd.
- Förordna fisketillsynspersoner och ansvarar för olika fiskevårdsåtgärder.

- Dela ut fiskevårdsbidrag för till exempel biotopvård i rinnande vatten med mänsklig påverkan, utsättning av fisk, fiskevårdsplaner och fiskvägar.
- Hantera ersättning för sälskador på fisk och fiskeredskap samt investeringsstöd till fiskerinäringen för bland annat yrkesfiske.
- Handläggning av stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för *livsmedelskedjan* samt mål för tre strategiska områden – Regler och villkor, Konsument och marknad samt Kunskap och Innovation.

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för *fiskepolitiken* är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Verksamhetens resultat

Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7 § ärvdabalken

Länsstyrelsen ansvarar för att bevaka så att dödsbon som helt eller delvis äger jord- och skogsbruksfastigheter avvecklar sitt fastighetsinnehav inom en period om fyra år från det att dödsboet bildats. Länsstyrelsen erhåller information när ett dödsbo uppstår och om fastigheten är klassad som jordbruksfastighet. Information skickas ut till dödsbodelägarna om gällande regelverk. I förekomna fall skickas påminnelse om att avyttring inte skett inom fyra år och vid behov utdöms vite för att påskynda processen. Under 2021 inkom 56 bouppteckningar i dödsbon med lantbruksfastigheter varav 41 avslutades och arkiverades. Antalet är relativt oförändrad mot tidigare år.

1A2 Regionalt livsmedelstrategiarbete

Länsstyrelsen driver fortsatt ett flertal projekt med syfte att bidra till att uppnå målen både i den nationella och den regionala livsmedelsstrategin. Handlingsplanen för den regionala livsmedelsstrategin, "Växande värde – livsmedelsstrategi för Kalmar län 2016 – 2025", har fyra prioriterade områden. Inom varje område finns flera aktiviteter och länsstyrelsen ansvarar för genomförandet av flera av dem.

De prioriterade områdena är:

- Förnyelse, forskning och innovation,
- Kompetensförsörjning,
- Livsmedelsförsörjning i kristid
- Regional matidentitet och måltidsupplevelser

Även under 2021 har ett flertal aktiviteter fått genomföras digitalt på grund av den rådande pandemin. Nedan följer några exempel på aktiviteter som har genomförts, digitalt men även fysiskt, i de projekt som länsstyrelsen ansvarar för inom livsmedelsstrategiarbetet, samt hur de bidrar till målen i den nationella och den regionala livsmedelsstrategin.

Projektet *Livsmedelslyftet* syftar i första hand till att uppfylla målen i den nationella livsmedelsstrategin genom ökad samverkan mellan offentliga och privata aktörer. Det bidrar även till målen i länets regionala livsmedelsstrategi.

I september arrangerade länsstyrelsen en *Matrunda* för att lyfta fram lokal mat hos mathantverkare, gårdsbutiker med flera på landsbygden i länet. Matrundan var välbesökt och uppskattad både hos de lokala företagen och de som besökte dem.

Den 23 september genomförde vi för andra gången *Dinner in the field* i samverkan med Ekologiska Lantbrukarna och Organic Sweden. Dagen bestod av föreläsningar, inspiration och lunch. Trots regn så genomfördes hela dagen ute i det fria på Solmarka gård. Inbjudna var lantbrukare, politiker, näringslivet, dagligvaruhandeln, kommunala kostchefer med flera. Under dagen diskuterades ekologiska framtidsmål, konsumtion med mera. Samtliga länsstyrelser i södra Sverige hade olika ekoaktiviteter samma dag. EU utsåg 2021 den 23 september som sin officiella ekodag.

Projektet *Frukt, bär och grönt med ett bilyft* syftar till att öka produktion, förädling och produktutveckling och bidrar därmed till de övergripande nationella målen *Ökad konkurrenskraft, produktion och sysselsättning*. Under året har länsstyrelsen bland annat genomfört inspirationsdagar för förädling av annorlunda frukt och bär samt kryddväxter och örter. För biodlare har träffar om biprodukter från bikupan anordnats.

Projektet *Primärlyftet* syftar till att lyfta grupper av primärproducenter som finns i länet. Projektet har även under 2021 jobbat vidare med får och lamm inom *Exceptionell råvara*. Vid höstens smakmöte i Stockholm fick en av länets fårproducenter; Rugstorps gård, högst poäng av deltagarna och fick därmed utnämningen *Exceptionell råvara* för får.

Matnästet är ett innovationsprogram för förädling av livsmedel. Under året har en andra omgång genomförts med fem deltagande företag. Inom projektet har därmed tio livsmedelsföretag utvecklat nya produkter vilket på ett mycket tydligt sätt bidrar till det strategiska målet *Kunskap och innovation*.

Matkul är ett projekt med koppling till länets terroiratlas ”Smaken av östra Småland och Öland”. Under 2021 har projektet haft en recepttävling för elever på länets restaurangskolor. Uppgiften var att med inspiration ur terroiratlasen skapa en modern rätt med lokala råvaror. Den 16 november var det final och eleverna fick då laga sina rätter och servera dem för en namnkunnig jury som bedömde rätterna och utsåg vinnare i de två kategorierna varmrätt och dessert. Under hösten har länsstyrelsen också tagit fram en kort film, även den med koppling till terroiratlasen och länets mathistoria. Filmen ska kunna användas fram för allt inom besöksnäringen i länet och bidrar till det nationella strategiska målet *Kunskap och innovation*.

1A3 Målsättningar för hantering av EU-stöd

Länsstyrelsen har fortsatt det arbete som påbörjats inom landsbygdsprogrammet tidigare år, för att minska felfrekvensen och förenkla för sökande med till exempel tidigarelagda påminnelser för ansökan om slututbetalning och utskick av informationsblad i samband med beslut om stöd.

Eftersom mycket av stödpengarna var förbrukade eller har förbrukats under 2021 i de flesta åtgärderna inom Landsbygdsprogrammet 2014-2020 har fokus till största del legat på att förenkla ansökningar om utbetalning av stöd. Länsstyrelsen har även fortsatt haft fokus på att hålla kort kötid på ansökningar om utbetalning för att inte stödsökanden ska ligga ut med pengar onödigt länge. Då övergångsbudgeten för perioden 2021-2022

stundtals varit oklar har länsstyrelsen även under 2021 haft möjlighet att bistå andra län, som har mycket stödpengar kvar, med handläggning.

Länsstyrelsen har inlett ett arbete för att minska sårbarheten inom handläggningen av landsbygdsstöd, vilket på sikt kan minska risken för långa handläggningstider vid personalbortfall. I korthet går arbetet ut på att det skall finnas fler handläggare som hanterar samma stöd, vilket också leder till kompetenshöjning i organisationen, möjlighet till erfarenhetsutbyte och minskad risk för fel i handläggningen. Detta arbete har sedan tidigare genomförts inom handläggningen av jordbrukarstöd med goda resultat.

Inom hanteringen av jordbrukarstöd har arbetet med att minska sårbarheten inom handläggningen, samt ett arbete med ett tydligt kundfokus, gett goda resultat. Cirka 98 procent av slututbetalningarna av jordbrukarstöden kunde betalas ut som planerat innan årsskiftet.

Samverkan för förenkling av bredbandsstödet

Länsstyrelserna, utom Gotland, har under 2021 fortsatt att träffas digitalt veckovis för att diskutera bredbandsfrågor. Eftersom det inte finns några medel kvar att besluta för bredbandsstöd ligger fokus nu på de frågor som uppstår vid utbetalning och redovisning av stödet samt på Länsstyrelsernas uppdrag att främja utbyggnaden av bredband. Jordbruksverket deltar också på vissa av dessa möten och frågor och dess lösningar läggs upp på en gemensam samarbetsyta. Träffarna har bidragit till att länsstyrelserna i högre grad gör samma bedömningar i ärenden, gör bedömningar snabbare och avlastar Jordbruksverket jämfört med om varje länsstyrelse skulle haft en individuell dialog med dem.

1A10 EU:s gemensamma jordbrukspolitik

Under 2021 har flera medarbetare från länsstyrelsen aktivt ingått i olika arbetsgrupper för att stötta i framtagandet av nya CAP 2023-2027. Arbetet har omfattat både framtagande av nya urvalskriterier och utveckling av nya insatsområden, inom både bevattning och investeringsstöd för vattenvårdsåtgärder.

Under året har länsstyrelsen även varit aktiv kring de samråd som genomförts av bland annat Jordbruksverket inför framtagandet av strategisk plan och nya urvalskriterier. Den 24 november bjöd länsstyrelsen in representanter från sydlänen för en gemensam diskussion kring slutligt förslag på nya urvalskriterier.

Från och med augusti har länsstyrelserna ingått i Jordbruksverkets nya reformorganisation med medarbetare i arbetsgrupper, tvärfunktionella stödgrupper samt i en strategisk beredningsgrupp på chefsnivå. Under våren och sommaren har länsstyrelserna arbetat med att ta fram en egen ny organisation för sitt gemensamma arbete med införandet av den gemensamma jordbrukspolitiken. I det arbetet har länsstyrelserna gemensamt tillsatt en reformledare för att hålla ihop länsstyrelsernas arbete, samt tillsatt sju medarbetare till de tvärfunktionella stödgrupperna. I och med uppstarten av denna nya organisation har den tidigare länsstyrelsegemensamma och sektorsövergripande arbetsgruppen avslutat sitt arbete och lagts ned.

1A11 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet

Under 2021 har länsstyrelsen fortsatt arbetet med att uppnå målen i Landsbygdsprogrammet 2014 - 2022 gällande handläggningstider i SUSS-POFF. Arbetet med att minska fel, speciellt vid ansökan om utbetalning, påbörjades 2019 och har fortsatt genom utskick av ett enkelt informationsblad tillsammans med alla beslut. Vi har även fortsatt att skicka ut flera påminnelser till stödsökanden gällande slutdatum på insatserna. Under senare delen av 2021 fick länsstyrelsen utökade budgetar inom projekt- och företagsstöd för övergångsperioden 2021-2022. Under 2021 har bara 126 nya beslut kunnat fattas. Det beror dels på sena budgettilldelningar, utlånade resurser för pandemitillsyn samt minskade handlägningsresurser i samband med länsstyrelsens ekonomiska omställningsarbete. Under året har 114 ansökningar om utbetalning beviljats och länsstyrelsen har nu betalat ut 65 procent av beviljad budget inom landsbygdsprogrammet 2014-2022.

Under förlägningsåret 2021 har länsstyrelsen genomfört kompetensutveckling och rådgivning i Landsbygdsprogrammet inom *Miljö och klimat för lantbruket, Greppa Näringen, Ekologisk produktion* och *Ett rikt odlingslandskap*, samt inom *Nya jobb* och *Kommersiell service*. Även under 2021 har flera kurser fått genomföras digitalt. Vi har också kunnat genomföra fysiska kurser, framförallt vid aktiviteter utomhus.

Länsstyrelsen har, både i egen regi och via upphandlade konsulter, genomfört mer än 273 enskilda rådgivningar under året. Flest rådgivningar har gjorts inom *Miljö och klimat för lantbruket*, men även några inom *Nya jobb* och *Kommersiell service*.

När det gäller jordbrukarstöden har arbetet sedan flera år med ett tydligt kundfokus fortsatt att ge goda resultat. Under 2021 har det flexibla arbetssätt, där handläggare och fältpersonal har varierande arbetsuppgifter över året, fungerat bra. Att handläggare utför uppgifter i fält och att fältpersonal får en större inblick i handläggning och utbetalningsärenden har fortsatt skapat en större förståelse för hela stödprocessen. Under första halvåret 2021 kunde detta flexibla arbetssätt nyttjas med väldigt goda resultat i arbetet med ett stort nationellt återkravsprojekt. I princip alla medarbetare på enheten kunde då arbeta med handläggning av återkrav. Resultatet för utbetalning av jordbrukarstöd är att 98,5 procent av delutbetalningarna och 98,5 procent av slututbetalningarna kunde betalas ut som planerat innan årsskiftet.

Under 2021 har länsstyrelsen genomfört alla planerade kontroller av jordbrukarstöden.

Under 2021 har endast ett nytt ärende inom havs och fiskerifonden inkommit. Det finns fortfarande några aktiva projekt kvar i länet men inga utbetalningar har genomförts under året.

Det har även beslutats att från och med start av nya havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021-2027 kommer handläggningen av ärende att centraliseras till Länsstyrelsen Blekinge.

1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap

Länsstyrelsens uppdrag i regleringsbrev kommer att redovisas och rapporteras enligt anvisning. Se verifikat under Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Nyckeltal

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	35,8	40,3	39,6
Antal årsarbetskrafter kvinnor	23,1	25,4	26,1
Antal årsarbetskrafter män	12,7	14,9	13,5
Antal ärenden, inkomna och upprättade	12 176	12 121	15 050
Antal beslutade ärenden	12 325	13 147	13 125
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2 939	3 500	3 061
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	39 237	41 723	41 531
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 617	6 535	3 142

Det ekonomiska omställningsarbetet på myndigheten under året har medfört färre antal tjänster på enheten. Antalet ej beslutade ärenden som är äldre än två år har minskat eftersom länsstyrelsen kunnat avsluta dem efter information om vilka åtgärder som får nya medel under 2021-2022. De lämnade bidragen avser bidrag inom fiskevårdsområdet. Variationen mellan åren beror främst på att 2020 utbetalades ett stort bidrag till fiskevårdsåtgärder.

Resultatindikatorer

De indikatorer som är framtagna för att mäta de nationella målen inom verksamhetsområdet har tydliga kopplingar till länsstyrelsernas verksamhet. Relevanta indikatorer listas nedan.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde ⁵	År 2021	År 2020	År 2019
Andel ekologisk brukad jordbruksmark	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	30%	*	11	11
Areal betesmarker och slåtterängar	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ²⁾	-	73 815	73 832	73 632
Antal vattenbruk/fiskodlingar	Bidra med ökad produktionen av odlad fisk inom ramen för Livsmedelsstrategin	Tillstånd för och stöd till vattenbruk/fiskodling	Centrala vattenbruksregistret ⁴⁾	-	6	6	6

* Den här rutan ska lämnas tom, eftersom det inte finns färdig statistik för 2021 när det gäller ekologiskt brukad mark.

1) Jordbruksverkets statistikdatabas.

2) Jordbruksverkets statistikdatabas.

3) Länsstyrelsens register.

4) Jordbruksverkets register.

5) Länsstyrelsen har inte tagit fram något målvärde för de länsstyrelsegemensamma resultatindikatorerna på rad två och tre.

Resultatindikatorerna är relativt oförändrade. Det är positivt att arealen betesmarker och slåtterängar inte har minskat mer än marginellt med tanke på problematiken nationellt där betesmarksarealerna minskar.

Intresset för vattenbruk är än så länge lågt i Kalmar län. Förekommande anläggningar har funnits under en längre tid med något undantag.

Prestationer och effekter

Länsstyrelsens arbete med fiskefrågor

Inom länsstyrelsens övergripande mål som berör fiske och sveriges miljömål har ett flertal åtgärder initierats och slutförts till exempel:

- Biologiska förbättringsåtgärder i Virån, Hagbyån, Alsterån, Döderhultsbäcken, Marströmmen och Emån.
- Samarbete med Linnéuniversitetet om mal i Emån och vandringsmönster hos ett flertal fiskarter med androm livscykel. Syfte är att skydda unika bestånd, upprätthålla biologisk mångfald och ge underlag till ekosystembaserad fiskförvaltning i Östersjön.
- Förslag till åtgärdsprogram för vimma och id som har inlämnats till Havs- och vattenmyndigheten för beslut. Förhoppningen är också att kommande åtgärdsprogram för vimma och id ska öka kunskapen om så kallade svagsimmande arter i samband med miljöanpassad vattenkraft.

Yrkesfisket i Kalmar län står fortsatt inför stora utmaningar. Östersjöns besvärande miljö tillstånd tillsammans med växande populationer av gråsäl och skarv omöjliggör i praktiken ett småskaligt kustnära fiske. Bestånden av sill och skarpsill som är den sista större möjligheten för ett lokalt fiske visar oroande tecken på överfiske. Inom Riksdagens nio tillkännagivandena (Miljö- och jordbruksutskottets betänkande 2021/22: MJU6) för att rädda fiskbestånden i Östersjön bedömer länsstyrelsen att stor hänsyn måste tas till lokalt småskaligt fiske för att det ska finnas något yrkesfiske kvar i Kalmar län över huvud taget. Länsstyrelsens förhoppning är att föreskrifterna för fiske i Östersjön ska moderniseras utifrån en ekosystembaserad ansats.

Ökade anslag inom 1:11 för biologiska förbättringsåtgärder för fisk har gjort att mer pengar än tidigare år har kunnat betalats ut för att gynna länets fiskbestånd.

Återkravsarbete

Under 2021 utvecklade Jordbruksverket IT-stöd för att kunna hantera återkrav inom jordbrukarstöden. Detta innebar att länsstyrelserna fick möjlighet att hantera de återkravsärenden som ackumulerades under åren 2015 till 2021. Det handlade, för Länsstyrelsen Kalmar län om cirka 2600 ärenden.

Det arbete som genomförts tidigare på länsstyrelsen med att arbeta kundfokuserat och att ha ett flexibelt arbetssätt kunde i arbetet med återkrav nyttjas optimalt. Medarbeterna hade genom detta god kunskap om ärendehantering och om IT-systemen, och kunde därför snabbt komma in i arbetet. I princip alla medarbetare på enheten arbetade under våren 2021 med återkrav i någon form.

Eftersom arbetet med länets återkrav kunde omhändertas på ett bra sätt så kunde länet även låna ut personal inom flera olika stöd till andra länsstyrelser för att säkerställa att de nationella målen för handläggningstider kunde uppnås.

Resultatbedömning

Sammanfattande resultatbedömning Landsbygdsprogrammet

Resultatet bedöms som gott för arbetet inom landsbygdsprogrammet, både för stöden för landsbygdsutveckling och jordbrukarstöd. En trend som vi dock kan se inom projekt- och företagsstöden är att sökande på många håll är mer försiktiga när det kommer till nya investeringar. Många investeringar flyttas framåt på grund av ökade driftskostnader och dyrare investeringskostnader. Detta medför samtidigt att det blir mer oförutsägbart kring budget och speciellt kring nya medel som kommer in sent i programperioden.

Den kraftsamling som arbetet med återkrav inom jordbrukarstöden innebar kunde genomföras på ett bra sätt. Arbetet innebar en förskjutning av årets handläggning av stöden, men trots det så kunde 98,5 procent av årets utbetalningar ske innan årsskiftet.

Länsstyrelsens resultatbedömning inom fiskefrågor

Länsstyrelsen bedömer att resultatet av det egna arbetet med vattenfrågor är gott. Uppdrag och uppgifter genomförs enligt plan och uppnår i allt väsentligt uppsatta mål. Övergripande mål med ekosystem i balans är svårare att bedöma.

Länsstyrelsen gör följande bedömning utifrån nämnda ämnesområden:

- Yrkesfiske bedöms som otillfredsställande på grund av negativ trend i antalet fiskelicenser och att liten del av fångst går till humankonsumtion
- Vattenbruk bedöms ha utvecklingsbehov på grund av oförändrad trend gällande vattenbruk som bidrar till att uppnå mål inom livsmedelsstrategin
- Fisketillsyn bedöms ha utvecklingsbehov på grund av många utövare av fiske, nya regler och få fisketillsynspersoner
- Fiskevård bedöms vara gott på grund av att fler åtgärder genomförts.

20 Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
3B22 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen.

- Övergripande inom de ovan nämnda områdena stärka samverkan mellan myndigheter, kommuner, regioner, civilsamhällets organisationer och andra aktörer.
- Samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Vi har också ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak.
- Samarbete och samverkan med kommuner, regioner och andra aktörer i arbetet med att utveckla föräldraskapsstöd.
- Samordning och stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet, skapa kunskapsunderlag (som till exempel könsuppdelad statistik) samt stödja kommuner, myndigheter, föreningar och andra organisationer i deras jämställdhetsarbete.
- Ansvar för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen.
- Samverkan och samordning om mänskliga rättigheter inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet.
- Samordning och samverkan när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser, vilket omfattar insatser för ensamkommande barn, mottagande och etablering av nyanlända, samhällsorientering för nyanlända, tidiga insatser för asylsökande, bidrag för att utveckla kapacitet och beredskap i mottagandet av nyanlända samt bidrag för flyktingguider och familjekontakter.
- Bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud.
- Ansvar för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Nedanstående punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet.

- Det övergripande målet för *folkhälsopolitiken* är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.

- Målet för *alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT)* är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk. Den nationella ANDT-strategin är vägledande i detta arbete.
- Målet för *jämställdhetspolitiken* är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för *mänskliga rättigheter* är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
- Det nationella målet för *funktionshinderspolitiken* är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för *politik mot diskriminering* är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för *integrationspolitiken* är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot *spelberoende* är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för *kriminalpolitiken* är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet och verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Sveriges nationella mål knyter an till flera av de globala målen i Agenda 2030. När länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Folkhälsopolitikens övergripande mål är att skapa förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara skillnaderna inom en generation. Länsstyrelsen arbetar för att uppnå flera av de folkhälsopolitiska målområdena och har ett särskilt uppdrag inom det förebyggande arbetet inom alkohol, narkotika, doping och tobak (ANDT). Här ingår även att stödja huvudmännen, det vill säga kommunerna och regionen, inom området spel och spel om pengar. Arbetet utgår från den nationella ANDT-strategin och den regionala ANDT-strategin som Kalmar län har tagit fram för åren 2017- 2021. I den regionala strategin återfinns regionala mål inom exempelvis alkohol och tobak.

Länsstyrelsens jämställdhetsarbete ramas in av länsstrategin "*Ett jämställt Kalmar län 2017-2027*" inklusive handlingsplan för att bekämpa mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelsens övergripande mål utifrån länsstrategin är att samordna arbetet samt vara ett stöd i kunskap- och metoduppbyggnad internt och externt. Syftet med länsstrategin är att anpassa, konkretisera och implementera nationella jämställdhetspolitiska mål utifrån regionala förutsättningar. Till strategin har länsstyrelsen knutit ett anslutningssystem där kommuner, myndigheter, förbund och region har ställt sig bakom att bedriva ett aktivt och systematiskt jämställdhetsarbete.

Länsstyrelsen ska genom samarbete med andra myndigheter och åtgärder stödja kommunerna i deras arbete med mänskliga rättigheter och icke-diskriminering. Utöver målet för politiken för mänskliga rättigheter är följande mål relevanta för arbetet: ett samhälle fritt från diskriminering, ett strategiskt, effektivt och samlat arbete mot rasism, liknande former av fientlighet och hatbrott i Sverige, lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Arbetet har även koppling till funktionshinderpolitik, jämställdhet och barnets rättigheter.

Länsstyrelserna ska i samarbete med Myndigheten för delaktighet, och i samråd med Sveriges Kommuner och Regioner, stödja regioner och kommuner att genomföra sina funktionshinderspolitiska strategier och planer i enlighet med målet för funktionshinderspolitiken och dess inriktning. Arbetet har en tydlig koppling till mänskliga rättigheter, men med ett särskilt fokus på rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

Uppdraget om att stödja länets aktörer i att utveckla föräldraskapsstödet utgår från den nationella strategin för ett stärkt föräldraskapsstöd. Arbetet har en tydlig koppling till barnets rättigheter, jämställdhet och folkhälsa. Ur ett folkhälsoperspektiv handlar det om tillgång till stöd som kan främja hälsa, om det förebyggande arbetet med koppling till ANDTs och brottsförebyggande arbete.

Länsstyrelsens uppdrag inom integration är att främja den regionala samverkan mellan aktörer i länet som arbetar med målgrupperna nyanlända, asylsökande och ensamkommande barn. I relation till samverkansuppdraget har mål för året varit att bygga vidare på befintliga samverkansformer och fördjupa arbetet med integrationsråd för att driva integrationsarbetet framåt. Detta har varit särskilt relevant med ett lägre mottagande av anvisade, färre självbosatta och Migrationsverkets avveckling av anläggningsboenden för asylsökande i länet. Andra mål för året har varit att främja kompetensutveckling, bredda inkomna ansökningar av statsbidrag samt att genomföra dialog om kommun- och andelstal.

Verksamhetens resultat

Nyckeltal

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	År 2021	År 2020	År 2019
Antal årsarbetskrafter totalt	9,6	10,2	10,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	8,1	8,4	8,8
Antal årsarbetskrafter män	1,5	1,8	1,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	199	209	223
Antal beslutade ärenden	246	160	254
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	1	10	4
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	11 064	11 615	11 900
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	3 064	8 986	4 354

Gällande lämnade bidrag varierar denna summan från år till år. Detta beror på hur mycket medel som betalas tillbaka från tidigare beviljade projekt och som sedan kan lysas ut och betalas ut igen till nya projekt.

Resultatindikatorer

Länsstyrelserna har valt att inte ha några resultatindikatorer för verksamhetsområdet i årsredovisningen 2021.

Prestationer och effekter

Folkhälsa inklusive tillsyn och brottsförebyggande arbete 70, ANDTs

Under året har länsstyrelsen särskilt fokuserat på uppföljning av den regionala strategin och framtagande av utbildningen ANDTs-coach. Utvärderingen av den regionala strategin förväntas bidra med kunskap om vad som varit framgångsrikt i nuvarande regionala strategi, samt vetskap om vad som bör förbättras i en kommande strategi. Förväntad effekt av att utbilda ANDTs-coacher är ett utvecklat arbete med ANDTs frågor kopplat till barn och ungdomar i länet. Ytterligare arbete som har bedrivits i länet är fortsatt samverkan mellan aktörer som är viktiga för folkhälsoarbetet och ANDTs som exempelvis kommunerna, Polismyndigheten, Region Kalmar län, Kommunförbundet Kalmar län och Linnéuniversitetet. De huvudsakliga metoderna som används för att nå ut med arbetet är nätverk, konferenser, kunskapsspridning och rådgivning. Det är troligt att de samverkansstrukturer som länsstyrelsen är med och anordnar bidrar till

ett effektivare lokalt arbete genom plattformar för dialog och möjlighet till stöd i olika frågor samt kunskapsutveckling.

Resultat av folkhälsoinsatser syns på lång sikt eftersom arbetet bland annat inkluderar attitydförändringar. Dessutom förutsätter folkhälsoarbetet ett tvärsektorieellt arbete som gör effekterna än svårare att härleda till en specifik insats. Kommunikationsinsatser och arbete med att säkerställa metoder når via länsstyrelsen ut till kommunerna och andra relevanta aktörer och bidrar till en enhetlig kunskap och lägesbild. Mätbara resultat ses i samband med de statistiska undersökningarna som genomförs avseende befolkningens ANDT bruk. Positiva trender kan ses både nationellt och regionalt. Exempelvis har andelen alkoholkonsumenter i årskurs 9 samt i gymnasiet årskurs 2 minskat totalt sett under perioden 2015–2021. Årskonsumtionen av alkohol i årskurs 2 på gymnasiet har minskat från 3,3 liter 2015 till 2,5 liter 2021. När det gäller tobak har andelen pojkar och flickor i årskurs 9 och i gymnasiet årskurs 2 som röker minskat sedan 2015. Däremot har andelen pojkar och flickor i Kalmar län som snusar ökat i båda ålderskategorierna där både pojkar och flickor i årskurs 2 på gymnasiet ligger 4 procent högre än rikssnittet. Det understryker vikten av att fortsätta arbetet med regionala mål inom ANDT-bruket.

Gällande det regionala delmålet om färre dagligrökande män och kvinnor i Kalmar län, kan målet anses uppnått. Den senaste mätperioden 2017–2021 låg andelen på i genomsnitt sex procent, vilket är en minskning på totalt fyra procentenheter jämfört med datainsamlingen år 2012. Ovanstående exempel kan ses som ett resultat utifrån ett gott och effektivt folkhälsoarbete på regional och lokal nivå där vi utgör en viktig part i att driva arbetet framåt.

Tillsyn

Under året har arbetet med tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen varit reducerad, då stabsarbete till följd av pandemin har prioriterats. Vid behov har råd och stöd getts till kommunernas handläggare och nätverksmöten har prioriterats för att inte förlora samverkansstrukturer och kontaktnät.

Brottsförebyggande arbete

Det brottsförebyggande arbetet har under året haft fokus på flera olika delar utifrån behov som framkommit i dialog, undersökningar och lägesbilder. Ett exempel är nätverksmöten med riktat fokus på motorburen problematik, som återkommer i flera medborgarlöften där kommuner i samverkan med polisen ska arbeta mot detta. En annan del är en fördjupad utbildning i brottsförebyggande arbete där Malmö Universitet har anlitats, vilket har resulterat i att deltagande kommuner och kommunpoliserna har gjort fördjupade orsaksanalyser utifrån den teoretiska grund som utbildningen bygger på. Utbildningen har skett i samverkan med länsstyrelserna i Jönköpings, Blekinge och Kronobergs län. Vidare har samverkan skett internt på länsstyrelsen med bland annat samhällsbyggnadsenheten genom en utbildningssatsning om fysisk planering och brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. Satsningen har bidragit till ökad kunskap inom området samt samverkan mellan olika sakområden både internt inom kommunen men även med andra organisationer. Utbildningen har fokuserat på situationell brottsprevention och möjliggörandet att bygga för trygghet. Sammantaget är de förväntade effekterna att insatserna bidrar till ökad kunskap och tydlig samordning.

Länsstyrelsen ska också arbeta för kommunöverskridande insatser och har under året initierat och påbörjat arbetet med att skapa ett regionalt brottsförebyggande råd med bred uppslutning bland länets aktörer som är relevanta i ett förebyggande arbete. Förväntad effekt på sikt är stärkt samverkan, gemensamma lägesbilder och tydligare struktur samt rollfördelning i det länsgemensamma arbetet.

Jämställdhet inklusive mäns våld mot kvinnor, 80

Länsstyrelsen har under året arbetat brett inom jämställdhet som också har varit ett prioriterat område från länets Agenda 2030-råd. Genom anslutningssystemet till den regionala jämställdhetsstrategin har länsstyrelsen genomfört behovsanpassat stöd och organiserat erfarenhetsutbyte via nätverksträffar och

arbetsgrupper som identifierar behov av kompetensutbildningsinsatser. Länsstyrelsen har under året riktat specifika informationssatsningar till länets myndigheter kopplat till uppdraget att stötta jämställdhet i myndigheter på regional nivå. Det har resulterat i att några myndigheter har visat intresse av att ansluta sig till strategin. Modellen med anslutningssystem har bidragit till att göra förväntningar och roller i arbetet med jämställdhetsintegrering tydliga. 2021 är alla länets kommuner samt förbund, region och några myndigheter anslutna och bedriver någon form av aktivt arbete med jämställdhet samt har utsedda kontaktpersoner som deltar i nätverk och andra aktiviteter samordnat av länsstyrelsen.

Under året har också kollektiv informationsspridning bland annat via månadsvisa nyhetsutskick och specifik handledning till verksamheternas kontaktpersoner skett. På länsstyrelsens kunskapssajt finns även en blogg som fungerar som ett lärande och fönster ut till verksamheter. Effekterna är en generell kunskapshöjning och medvetenhet kring aktualiteter inom sakområdet hos viktiga aktörer i länet, vilket märks genom att efterfrågan på stöd och processhandledning har ökat.

Utöver det övergripande nätverket kallar vi samman flera sektorsspecifika nätverk inom jämställdhetsområdet som syftar till att skapa forum för erfarenhetsutbyte i länet och bidra till regional och lokal samverkan utifrån målen i strategin. Exempel på sådana länsövergripande nätverk är kvinnofridsnätverk med fokus på det sjätte delmålet samt jämställdhetsuppdraget i förskola och skola. Nätverksträffarna för förskola och skola bidrar till kompetensutveckling och erfarenhetsutbyte och sker i samverkan med Linnéuniversitetets lärarutbildning och Globala skolan. Samverkan skapar möjligheter för konkreta insatser för att nå jämställd utbildning och utveckling i specifika förvaltningar och på enskilda förskolor/skolor.

Den från 2019 producerade webbutbildningen ”Basutbildning jämställdhetsintegrering” fortsätter att spridas i hela Sverige, bland annat genom SKR:s satsning Modellkommuner. Utbildningen skapar ökad medvetenhet och kunskap både gällande jämställdhet som sakfråga och kring integrering som metod.

Länsstyrelsen har under året identifierat ett behov av att arbeta med länets arbetsmarknadsaktörer och den starkt könssegregerade arbetsmarknad som råder i länet. Arbetet har påbörjats under 2021, men kommer att genomföras under 2022 genom en kompetenshöjande insats som på sikt kan leda till närmre strategisk samverkan mellan myndigheter, kommun och näringsliv.

I samverkan med Region Kalmar län har en nulägesbeskrivning uppdaterats genom modulen Fakta Kalmar län som finns på regionens webbplats. Modulen tillgängliggör statistik på kommunnivå inom de jämställdhetspolitiska delmålen. På sikt kan modulen bidra till skarpare analyser och mer träffsäkra insatser i förhållande till uppsatta jämställdhetsmål.

Mäns våld mot kvinnor

I länsstyrelsens arbete med mäns våld mot kvinnor har fokus legat på det förebyggande arbetet. Fyra kommuner i länet har under 2020-2021 utbildats i ”En kommun fri från våld”, vilket har inneburit att de deltagande kommunerna har fått kunskap för att systematiskt arbeta våldspreventivt i alla kommunens verksamheter. Under En vecka fri från våld erbjöd länsstyrelsen tillsammans med sydlänen kompetenshöjande insatser om våldsförebyggande metoder och arbetssätt genom digitala föreläsningar. Detta har resulterat i att länets verksamheter har fått kunskap om användbara metoder för att jobba våldspreventivt. I länet finns sedan två år tillbaka ett 30-tal ambassadörer mot mäns våld mot kvinnor. Ambassadörsnätverket består av män i olika positioner och funktioner som tar ställning mot våld och bidrar till att förändra attityder och normer hos andra män i länet. Landshövdingen leder nätverket och effekter av ambassadörskapet är att frågan sätts högt på dagordningen i de sammanhang och verksamheter som ambassadörerna representerar – arenor där frågan tidigare inte tagit stor plats, eller inte funnits med alls.

Länsstyrelsens nära samarbete mellan sakkunigfunktion och utvecklingsledare har gett strategiska vinster när det gäller effekter för kommunernas intersektionella och genusförändrande våldsförebyggande arbete

samt ökad fart när det gäller arbetet med jämställdhetsintegrering. På samma vis sker goda integreringsvinster mellan barnrätt och jämställdhet där sakfrågorna speglas i båda nätverken. Ett återkommande tema under året har varit barns rätt till frihet från våld.

Nationella minoriteter, 81

Länsstyrelsen har under året tagit fram en intern handlingsplan kopplat till insatser och uppdrag inom nationella minoriteter. Den interna samverkan har också breddats för att arbetet med nationella minoriteter ska integreras i verksamheten genom utbildningar och styrdokument. Externt sker en nära samverkan med Region Kalmar län genom bland annat årliga kunskapsdagar med fokus på specifika minoritetsgrupper eller aktuella områden. Samverkan har också skett med exempelvis Sverigefinska ungdomsförbundet i planering och genomförande av kunskapshöjande insats. Förväntade effekter av det mer systematiska och inkluderade arbetssättet är ökad kunskap, behovsanpassade insatser och en tydligare rollfördelning.

Mänskliga rättigheter inklusive tillgänglighet, personliga ombud och föräldraskapsstöd 82

Mänskliga rättigheter

Arbetet med mänskliga rättigheter har genomförts enligt det årshjul, som är framtaget och känt för länets deltagande aktörer. I årshjulet ingår två strategiska samtal på ledningsnivå, nätverk och riktade insatser. De strategiska samtalen utformas utifrån behov och förutsättningar i länet och har under året inriktats på styrning och ledning samt perspektivumgänge. Deltagandet har breddats till att utöver kommunledningar även omfatta ledningar från region, samordningsförbund och myndigheter. Samtalen bidrar till en ökad kunskap samt dialog om hur arbetet kan utvecklas regionalt och lokalt, enskilt eller i samverkan, utifrån respektive aktörs förutsättningar.

I det regionala nätverket deltar kommuner, Region Kalmar län, studieförbund, föreningar, myndigheter och Linnéuniversitetet. Under året har ett stort fokus i nätverket varit på HBTQI-personers rättigheter, erfarenhetsutbyte och att bredda nätverkets arbete i syfte att främja perspektivumgänge, ge utrymme för olika sakfrågor och möta de behov som finns hos deltagande aktörer.

Länsstyrelsen sprider även kunskap om och tar ställning för de mänskliga rättigheterna genom publiceringar i sociala medier, olika former av informationsutskick och utbildningsdagar. Under demokratistugan och vid samlingen för undertecknande av demokratideklarationen i länet synliggjordes delaktigheten för flera olika grupper av rättighetsbärare. Ett särskilt utskick med material gjordes till skolorna i länet och elevråd bjöds in för en dialog med landshövdingen kring barn och ungas delaktighet. Vidare har en utbildning om rasism i arbetslivet erbjudits både internt och externt som gav ökad kunskap kring arbete med icke-diskriminering och aktiva åtgärder med koppling till etnicitet och hudfärg. I arbetet med rättigheter för HBTQI-personer har länsstyrelsen genomfört insatser som riktar sig både internt och externt och i samverkan med andra aktörer. En del i det rättighetsbaserade arbetssättet är att synliggöra tillgången till rättigheter, vilket gjorts genom panelsamtal kring HBTQI, medverkan under Pride-veckan och en förställning om äldre HBTQ-personers livssituation.

Genom plattformen ”Forum social hållbarhet”, som drivs av länsstyrelsen och Linnéuniversitetet, har kompetenshöjande insatser om mänskliga rättigheter och det rättighetsbaserade arbetssättet genomförts. Forumet är en mötesplats för länets offentliga-, privata- och ideella organisationer, som arbetar med sociala hållbarhetsfrågor. Här möts forskning och praktik med syfte att bidra till ökad kunskap och erfarenhetsutbyte.

Ytterligare ett sätt att stödja länets aktörer i arbetet med mänskliga rättigheter är genom att granska detaljplaner och översiktsplaner. Granskningen görs utifrån ett intersektionellt perspektiv och belyser även jämställdhet, barnrätt, tillgänglighet och trygghet. En checklista ”Vägledning för social hållbarhet i fysisk

planering” har tagits fram som syftar till att underlätta den kommunala handläggningen och förstärka social hållbarhet i samhällsplanering.

Vi märker att effekten av det systematiska arbetet med mänskliga rättigheter är ökad kunskap, mer driv i frågorna och ökad medvetenhet om hur olika perspektiv påverkar varandra.

Tillgänglighet

Funktionshinderspolitiken synliggörs som en del av arbetet med mänskliga rättigheter, men drivs också genom det särskilda uppdraget med fokus på det nationella målet, funktionshinderspolitiken och rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Kunskapshöjande insatser för att stödja regionen och kommuner att genomföra sina funktionshinderspolitiska strategier och planer har genomförts i samverkan med både Myndigheten för delaktighet och andra länsstyrelser.

Samverkan och dialog förs genom ett regionalt nätverk, utbildningsdagar och genom enskilda kontakter med kommun och region samt med funktionshindersrörelsen. Länsstyrelsen har deltagit vid både regionalt och kommunala funktionshindersråd för att lyfta aktuella frågor och bidra med ökad kunskap kring funktionshinderspolitiken. Under året har länsstyrelsen arbetat för att involvera funktionshindersorganisationerna i genomförandet av de aktiviteter som arrangeras. Deltagandet medför kunskap och perspektiv som är viktiga för arbetet och skapar kontaktytor mellan kommun, region och organisationer. Vidare har länsstyrelsen stöttat arbetet med en samverkansplattform i länet mellan offentlig och civil sektor. Inom ramen för plattformen drivs ett pilotprojekt där personer med olika former av funktionsnedsättning genom storytelling sprider kunskap om utmaningar och samtidigt får möjlighet att närma sig arbetsmarknaden.

Länsstyrelsen har under året också arbetat stödjande kring frågor som rör tillgänglighet, strategier, samråd och samverkan. Särskilt fokus har riktats mot arbetsmarknad och samhällsplanering.

Önskade effekter är att fler kommuner ska arbeta systematiskt med funktionshindersperspektivet då det i högre grad är de kommuner som arbetar strukturerat med frågan som tar del av flertalet insatser. Det kvarstår ett arbete med att fortsätta motivera och uppmuntra de kommuner som ännu inte har strategiska dokument att ta fram sådana eller att säkerställa att perspektivet finns med i andra strategiska dokument utifrån respektive kommuns behov och förutsättningar.

Personliga ombud

Inom uppdraget Personliga ombud sker utbildningsinsatser årligen i samverkan med Sydlänen. Effekterna av gemensamma insatser är dels samordningsvinster och kostnadseffektivitet, dels mer likvärdig kunskap inom verksamheterna. Till detta bjuds de personliga ombuden in till kunskapshöjande insatser inom relaterade områden, som exempelvis föräldraskapsstöd, våld i nära relation och ANDTs. Vidare har länets ledningsgrupper erbjudits kunskapspåfyllning gällande ledningens ansvar och uppdrag. Effekten förväntas vara att ledningsgrupperna till Personliga ombud arbetar mer systematiskt med de systembrister som upptäckts av verksamheterna.

Föräldraskapsstöd

Arbetet med föräldraskapsstöd utgår från den nationella strategin. Då syftet med föräldraskapsstöd är att främja barnets hälsa och utveckling har länsstyrelsen arrangerat kompetenshöjande insatser kring barnrätt och jämlik hälsa i samverkan med andra länsstyrelser.

Tillsammans med Kommunförbundet Kalmar län drivs ett regionalt nätverk i syfte att sprida erfarenheter, inspiration och kunskap för att främja det lokala och regionala arbetet med föräldraskapsstöd. Det regionala nätverket omfattar verksamheter från kommun, region och civil sektor som möter föräldrar med barn från 0-17 år. Träffarna utformas utifrån nätverkets aktuella frågor och behov. Med stöd av nätverket har den tidigare genomförda kartläggningen av metoder sammanställts i en rapport. Rapporten kopplar an till den

nationella strategin och synliggör arenor för föräldraskapsstöd och samverkan. Rapporten har lämnats vidare till den samverkansplattform som finns mellan kommun och region. De fyra områden för samverkan som lyfts är ansvar för universellt föräldraskapsstöd under skolåren, struktur för föräldraskapsstöd på regional och lokal nivå, färre program på selektiv nivå samt samverkan mellan aktörer för att nå föräldrar på de arenor där de finns. Utmaningar som finns i länet synliggörs genom rapporten, som också lyfter fram frågor kring samverkan för att stärka föräldraskapsstödet i länet. Rapporten har bidragit till att nätverkets medlemmar har skapat sig en gemensam bild över föräldraskapsstödet i länet.

Samverkan har också skett brett inom länsstyrelsens närliggande uppdrag som till exempel barnrätt, ANDTs, brottsförebyggande och jämställdhet. Bland annat har föräldraskapsstöd lyfts inom ”En kommun fri från våld”, föreläsning om barn och unga på nätet och i kunskapsstöd mot spelmissbruk. Samverkan har också skett med Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd i syfte att stärka länets aktörer i det strategiska arbetet med föräldraskapsstöd.

Den förväntade effekten av att synliggöra den nationella strategin och dess innehåll är att arbetet i högre grad bedrivs i enlighet med strategin. De förväntade effekterna av genomfört arbete är att barnets rättigheter, jämställdhet och jämlikt föräldraskapsstöd liksom jämlikhet i hälsa i det lokala arbetet stärks. Genomförda insatser antas bidra till ökad kunskap, både genom kompetensutveckling och genom erfarenhetsutbyte vilket också kan bidra till att utveckla föräldraskapsstödet i stort.

Integration, 85

Under året har länsstyrelsens integrationsarbete främst fokuserat på att vidareutveckla samverkan i länet, fördjupa och följa upp det strategiska arbetet med integrationsstrategin och tillhörande integrationsråd samt fortsätta främja den kommunala beredskapen och mottagningskapaciteten.

Integrationsrådet består av ansvariga i respektive organisation i länet som skrivit under strategin och har en stor bredd mellan kommunala, privata och ideella aktörer. Landshövdingen kallar till och leder mötena. Råden är tematiserade och utgår från integrationsstrategins fem fokusområden. Integrationsrådet verkar för att rådets arbete får genomslag i den egna organisationen, ett effektivare integrationsarbete i länet och fattar beslut om gemensamma prioriteringar för en effektiv och hållbar integration. Det strategiska arbetet följs upp årligen för att se vad som skett under året inom strategins fokusområden och identifierar vilka insatser som finns och/eller behöver utvecklas i länet.

Varje år bjuder länsstyrelsen in kommunchefer och kommunalråd till en dialog om mottagandet av anvisade nyanlända och asylsökande ensamkommande barn. Inför dialogen får länets kommuner önska antal anvisade nyanlända samt andel ensamkommande barn och inför varandra argumentera för önskat mottagande för att skapa förståelse för varandras olika förutsättningar och behov. I år liksom de tre tidigare åren har kommunerna sammantaget önskat ett högre antal anvisade nyanlända än vad länstalet möjliggör. Detta är ett resultat av den goda samverkan inom länet samt den metod som används vid kommuntalsdialogen.

Under året har länsstyrelsen i samverkan med Linnéuniversitetet och två andra länsstyrelser genomfört en seminarieserie inom områdena hälsa, skola och boende, vilket kan antas resultera i en ökad kunskap om aktuell forskning inom respektive område som gynnar arbetet med etablering i kommunerna.

Varje år anordnar länsstyrelsen ett utlysningsseminarium inför ansökningsperioden av statsbidrag. Vid detta tillfälle finns särskilt fokus på att öka kvaliteten på ansökningar samt integrera djupare förståelse för rättighets-, jämställdhets- och barnperspektiv i ansökningarna och genomförandet av insatser. I relation till att öka beredskap och kapacitet av det kommunala mottagandet har flertalet av ansökningarna till statsbidragen innehållit långsiktiga modeller och en bred syn på integration. Likaså har flera ansökningar ambitionen att nå ut till grupper med behov av extra stöd inom målgruppen nyanlända och/eller ensamkommande barn. Resultatet av detta kan vara en bredare kunskap kring hur kommunerna kan arbeta för att nå långsiktiga resultat som berör flera verksamhetsområden.

Resultatet av länsstyrelsens integrationsarbete, med ett breddat fokus för att bibehålla intresset för integrationsfrågor, ses bland annat genom höga deltagarantal vid arrangemang som exempelvis integrationsråd och kunskapshöjande insatser. Det märks också genom att efterfrågan av länsstyrelsens strategiska stöd till kommuner samt medverkan vid kommunernas länsövergripande nätverk upplevs ha ökat.

Resultatbedömning

Sammantaget sker arbetet inom social hållbarhet genom en bred och fördjupad samverkan med många olika myndigheter, kommunala verksamheter, näringsliv och ideell sektor. Verksamheten följer behov och ger stöd till lokal och regional utveckling av samtliga perspektiv som redovisas ovan. Att efterfrågan på länsstyrelsens stöd och insatser är hög, bedöms vara ett resultat av ett långsiktigt strategiskt arbete med samverkan, strategier, uppföljning och kunskapshöjande insatser. Det finns också ett tydligt engagemang bland de aktörer som berörs av arbetet som påvisar goda prioriteringar och bra utbildningsinsatser. Länsstyrelsens bedömning är att de genomförda insatserna bidrar till att stärka arbetet, ge inspiration, skapa utveckling, och öka delaktigheten.

Arbetet med flera av perspektiven innebär ofta både förändring av attityder och beteende, vilket kan vara svårt att mäta kopplat till specifika insatser från en enskild aktör. Dock bedöms arbetet med de sociala hållbarhetsfrågorna sammantaget som utmärkt och att arbetet i länet fortsätter att utvecklas i positiv riktning.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3E1 Systematisk användning och analys av data och statistik	Regleringsbrev
2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 2§ i samma förordning.

21 Länsstyrelsernas gemensamma arbete med systematisk användning och analys av data och statistik

Syftet med uppdraget under 2021 har varit att utöka antalet medverkande länsstyrelser och etablera en mer systematisk användning och analys av data och statistik, som kan användas i verksamhetsutveckling och uppföljning, för att bidra till högre effektivitet i myndigheterna.

Genom att skapa förutsättningar för en gemensam förståelse av läget ökas förmågan att fatta mer välgrundade beslut och vidta samordnade åtgärder för att på ett effektivt sätt bedöma verksamhetens riktning framåt. Under året har utvecklingsarbetet fokuserat på att anpassa datalager och applikationer för visualisering av lägesbilder och verksamhetsstatistik kopplat till indikatorer och nyckeltal för deltagande län. Därutöver var målet också en anpassning av infrastrukturen som uppfyller kraven för IT-standarder och dataskydd för alla länsstyrelser.

Bedömningen är att de målen som satts upp för 2021 är uppfyllda och grunden för ett mottagande av ytterligare länsstyrelser data är etablerad. Förutsättningar för synergier med andra centrala utvecklingsuppdrag där användning och analys av data och statistik är central för uppdragen har skapats. Därtill har förmågan till jämförbarhet mellan länen geografiska lägesbilder och indikatorer ökat. Måluppfyllelse bedöms därför vara god.

22 Information av väsentlig betydelse

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Covid-19

2020 etablerade länsstyrelserna, efter beslut från landshövdingarna, ett gemensamt samordningskansli med syfte att möjliggöra länsövergripande samordning och en effektiv samverkan med myndigheter på nationell nivå under hanteringen av pandemin.

Den gemensamma hanteringen genom samordningskansliet har resulterat i en effektiv fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i pandemihanteringen.

Regeringens uppdrag till länsstyrelserna under pandemin har bland annat omfattat att:

- Löpande upprätta samlade lägesbilder med anledning av covid-19.

- Bistå Socialstyrelsen i arbetet med att samordna tillgången till skyddsutrustning och annat sjukvårdsmaterial.
- Bistå regionerna i att säkerställa flöden för storskalig testning för covid-19.
- Bistå regionerna med genomförandet av vaccinationen mot covid-19 inom sina respektive geografiska områden.
- Följa efterlevnaden av rekommendationer, råd och riktlinjer som utfärdats för att minska smittspridning av det virus som orsakar sjukdomen covid-19.
- Samordna, stärka och utveckla kommunikationsinsatserna till allmänheten med anledning av coronapandemin.
- Ge stöd och råd till kommunerna gällande tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen.
- Ta fram förslag på insatser vid olika smittspridningsscenarier av det virus som orsakar sjukdomen covid-19.
- Tillsyn enligt nya tillfälliga pandemilagen Covid-19.
- Redovisa och vidareutveckla formerna för regional och lokal samverkan inför eventuella smittutbrott av covid-19.
- I samarbete med regionerna bistå i arbetet att nå en högre vaccinationstäckning mot covid-19.

Länsstyrelserna initierade under våren 2020 en följeforskning för att belysa och tillvarata erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av pandemin och Lunds universitet har under hösten lämnat sin slutrapport (Lund: LTH, Avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet, 2021-09-16, Diarienummer: F 2021/1603). Bedömningen är att resultatet är gott och studien visar att länsstyrelserna har spelat en betydande roll för hur samhället har lyckats i hanteringen av pandemin.

Länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Från den 10 januari 2021 gäller en tillfällig covid-19-lag i Sverige. Enligt lagen kan regeringen och myndigheter besluta om begränsningar och åtgärder för att förhindra smittspridning. Länsstyrelserna är utsedda till tillsynsmyndigheter och har i uppdrag att kontrollera att lagen och tillhörande föreskrifter följs.

Tillsynen bedrivs genom information, rådgivning och tillsynsbesök. Verksamheter som omfattats av länsstyrelsernas tillsyn är allmänna sammankomster och offentliga tillställningar, platser för fritids- och kulturverksamhet, handelsplatser, kollektivtrafik och platser för privata sammankomster. Tillsynen bedrivs där den bedöms minska smittspridningen i störst omfattning. I första hand strävar länsstyrelserna efter att verksamheter ska rätta till eventuella brister frivilligt, men om de inte genomför de åtgärder som krävs kan länsstyrelserna fatta beslut om vitesföreläggande. Länsstyrelsen i Dalarnas län har i uppdrag att samordna länsstyrelsernas tillsynsarbete. Varje länsstyrelse rapporterar regelbundet hur tillsynsarbetet fortskrider i länet och utifrån länens återkoppling tar Länsstyrelsen i Dalarnas län fram en gemensam nationell rapport som lämnas till regeringskansliet.

Sedan lagens ikraftträdande den 10 januari 2021 har tillhörande föreskrifter förändrats utifrån aktuellt smittläge, ofta och med kort varsel. På grund av den snabbt föränderliga lagstiftningen har länsstyrelsernas inriktning varit att först möta verksamhetsutövarnas informationsbehov och bistå med rådgivning och därefter vid behov följa upp med övriga tillsynsåtgärder så som platstillsyn. Den 29 september 2021 upphävdes Folkhälsomyndighetens föreskrifter vilket innebar att länsstyrelserna sattes i beredskapsläge med bibehållen kapacitet för att återigen bedriva tillsyn om smittläget försämrades och föreskrifter meddelades. Den 1 december 2021 återinfördes föreskrifter vilket innebar att länsstyrelserna åter började bedriva tillsynsarbete i större skala.

Av länsstyrelsernas regelbundna redovisning till regeringskansliet har det framgått hur länsstyrelserna anpassat tillsynsarbetet efter smittspridningens utveckling och de områden där länsstyrelserna identifierat störst brist på efterlevnad. Länsstyrelsen har även redogjort för vilka eventuella tillämpningsproblem som har identifierats i tillsynsarbetet och vid behov lämnat förslag på hur de identifierade problemen skulle kunna lösas. Länsstyrelserna har i stor utsträckning informerat verksamhetsutövare om gällande regler och bistått med rådgivning, vilket har gett god effekt för efterlevnaden. Vid påtalade brister har de flesta verksamhetsutövare valt att åtgärda bristerna redan vid tillsynsbesöket och i övriga fall har länsstyrelserna kunnat kräva att smittskyddsåtgärder vidtas genom föreläggande.

Länsstyrelsens arbete med omställning för budget i balans

Under hösten 2020 blev det allt tydligare att det ekonomiska utfallet för året pekade mot ett överskridande av tilldelade medel. Det uppföljnings- och prognosarbete som successivt fördjupades visade på omfattande avvikelser mot budget och att obalanserna skulle öka under kommande år. Orsakerna bestod främst av ökade lönekostnader, men även nya fördelningen av länsstyrelsernas förvaltningsanslag påverkade negativt. Länsstyrelsen påbörjade därför en dialog med regeringskansliet som, efter hemställan, resulterade i en utökad anslagskredit om cirka sex procent. Resultatet för 2020 blev att tillgängliga medel på förvaltningsanslaget överskreds med cirka 6,3 mnkr (motsvarande cirka 5,3 procent).

Mot denna bakgrund startade Länsstyrelsen Kalmar län vid årsskiftet 2020/21 ett konsolideringsprogram som syftade till att återskapa balans mellan verksamhet och tilldelat förvaltningsanslag. Inom ramen för detta program har ett antal åtgärder vidtagits för att reducera såväl lönekostnader som övriga kostnader. Länsstyrelsen har minskat personalkostnaderna genom att dra in 23 tjänster. Dessa 23 tjänster består av uppsägning av elva medarbetare, indragning av åtta vakanta tjänster, två medarbetare har accepterat arbete på vakanta visstidstjänster istället för sina tillsvidaretjänster och två medarbetare har beviljats pensionsavgång i förtid.

Detta så kallade omställningsarbete har tagit tid och kraft i anspråk, framför allt under första halvåret, men det har fått effekt. Givet att pandemiuppdragen har haft en tydlig inverkan på både verksamhet och ekonomi under året är det ännu för tidigt att fullt ut utvärdera resultatet av omställningsarbetet. En preliminär bedömning är emellertid att förvaltningsanslaget är i balans under 2022. Samtidigt finns det områden i verksamheten där resurserna nu är så begränsade att vissa uppdrag inte kan genomföras med tillräcklig kvalitet och där servicen mot länet inte kan upprätthållas på önskvärd nivå.

23 Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Beviljad Låneram i Riksgälden	10 000	10 000	10 000	15 000	13 500
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	1 361	4 162	4 790	8 785	8 785
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	8 000	8 000	8 000	8 000	8 000
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	0	0	23	45	48
Räntekostnader Räntekonto	0	-2	-116	-281	-212
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	3 690	1 083	732	783	732
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	4 760	3 953	2 405	2 056	1 103
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	13 100	14 575	11 214	23 887	12 935
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	8 750	7 690	6 570	6 110	6 170
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	9 083	8 994	8 868	8 363	7 545
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	231	241	216	208	195
Medeltal anställda ²⁾	257	262	247	237	225
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 166	1 097	1 095	1 213	1 063
Årets kapitalförändring	-430	-731	-262	41	-40
Balanserad kapitalförändring	-530	201	463	422	462

- 1) Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar.
- 2) Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 007 Länsstyrelserna m.m. Kalmar län	3 487	7 220	3 201	3 167	3 910
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 007 Länsstyrelserna m.m. Kalmar län	0	6 298	3 065	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 007 Länsstyrelsen i Kalmar län	53	66	216	216	216
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 007 Länsstyrelsen i Kalmar län	0	0	0	20	239

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 007 Länsstyrelserna m.m. Kalmar län	1 592	0	0	1 831	2 478
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 007 Länsstyrelsen i Kalmar län	459	675	318	0	0

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

Sammanställning väsentliga uppgifter tilldelade bemyndigande/åtaganden inom bemyndigade	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018	År 2017
Tilldelade bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 007 Länsstyrelsen i Kalmar län	200	1 500	3 000	3 000	3 000
Åtaganden inom bemyndigande Utgiftsområde 19 Regional tillväxt 19 01 001 007 Länsstyrelsen i Kalmar län	195	931	1 567	600	1 228

24

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för åiterrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet

Belopp angivna i tkr.

Avgifter – Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	År 2019: Ack. utfall	År 2020: Utfall intäkter	År 2020: Utfall kostnader	År 2020: Netto utfall	År 2021: Budget intäkter	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Budget kostnader	År 2021: Utfall kostnader	År 2021: Netto budget	År 2021: Netto utfall	År 2021: Ack. utfall
Registreringsavgift för jaktområden	0	58	58	0	60	64	60	64	0	0	0
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	101	588	1 022	-464	600	480	600	868	0	-388	-751
Delgivning	-217	28	102	-74	30	17	30	0	0	17	-274
Övrig offentligrättslig verksamhet	-25	90	80	9	0	90	0	107	0	-18	-34
Summa offentligrättsliga avgifter	-141	733	1 262	-529	690	651	690	1 040	0	-388	-1 059

Avgifter – Uppdragsverksamhet

Verksamhet	År 2019: Ack. utfall	År 2020: Utfall intäkter	År 2020: Utfall kostnader	År 2020: Netto utfall	År 2021: Budget intäkter	År 2021: Utfall intäkter	År 2021: Budget kostnader	År 2021: Utfall kostnader	År 2021: Netto budget	År 2021: Netto utfall	År 2021: Ack. utfall
Resurssamordning	73	3 321	3 152	68	3 000	4 108	3 000	4 150	0	-42	99
Summa avgift uppdragsverksamhet	73	3 221	3 152	68	3 000	4 108	3 000	4 150	0	-42	99

Tabellerna visar intäkter, kostnader och utfall av länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet i jämförelse mot budget. Uppställningen utgår från indelningen av avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras enligt punkt 6.1 i länsstyrelsernas regleringsbrev.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till tabeller avgiftsbelagd verksamhet

Kostnaderna för verksamheten Djur och lantbruk är högre än intäkterna. Detta är orsakat av : 1) Vid vissa kontroller behövs två kontrollanter av arbetsmiljöskäl, men regelverket tillåter bara debitering motsvarande en person. 2) När vi hanterar ärenden där djur saknar ägare finns ingen part att debitera. 3) Vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket genererar kundförluster.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

25 Tabell A – Verksamhetskostnader 2019–2021

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	År 2021	År 2020	År 2019
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	8 936	5 593	5 848
201 Allmänna val	284	99	764
25 Trafikföreskrifter	1 401	839	573
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	12 744	15 398	10 059
30 Regional tillväxt	746	1 420	1 682
34 Infrastrukturplanering	221	185	224
40 Hållbar samhällsplanering och boende	3 877	4 579	4 566
41 Stöd till boende och energiåtgärder	3 181	3 943	2 615
42 Energi och klimat	2 230	2 501	2 955
43 Kulturmiljö	8 626	9 155	8 442
45 Samhällsskydd och beredskap	13 498	15 557	15 812
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	8 757	7 862	7 744
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	76 994	66 491	50 469
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 073	2 495	1 793
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	20 843	21 310	20 707
54 Mineralfyndigheter	0	2	5
55 Miljöfarlig verksamhet	7 627	7 418	7 181
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	186	277	311
57 Föreade områden, efterbehandling	2 915	5 242	2 872
58 Restaurering	965	731	967
60 Lantbruk och landsbygd	28 305	30 732	29 544
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	0	0	2
62 Fiske	2 021	1 368	1 634
70 Folkhälsa	2 565	2 774	2 477
80 Jämställdhet	2 951	3 167	2 543
81 Nationella minoriteter	79	15	19

82 Mänskliga rättigheter	1 187	809	1 267
85 Integration	1 651	2 147	2 637
10 Myndighetsövergripande verksamhet	11 806	12 005	13 151
11 Administration och intern service	41 883	41 506	39 454
99 Resurssamverkan ²⁾	3 127	2 588	1 365
20-85 Summa produktion	215 865	212 107	185 713
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl resurssamverkan	269 553	265 617	238 319
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	272 681	268 205	239 684

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21) fr o m 2018.

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell A – Verksamhetskostnader 2019–2021

Kostnaderna inom integration har minskat på grund av minskat antal tjänster som arbetar inom området. Vidare har kostnaderna inom nationella minoriteter ökat något på grund av ett omtag inom uppdraget i framtagande av intern plan och ökad extern samverkan.

26 Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 – Verksamhetskostnader 2021

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	8 936	3,32%	2 960	5,63%	11 896	4,43%
201 Allmänna val	284	0,11%	97	0,18%	381	0,14%
25 Trafikföreskrifter	1 401	0,52%	507	0,96%	1 908	0,71%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	12 744	4,73%	4 351	8,28%	17 095	6,37%
30 Regional tillväxt	746	0,28%	253	0,48%	999	0,37%
34 Infrastrukturplanering	221	0,08%	80	0,15%	301	0,11%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	3 877	1,44%	1 344	2,56%	5 221	1,94%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	3 181	1,18%	1 158	2,20%	4 338	1,62%
42 Energi och klimat	2 230	0,83%	814	1,55%	3 044	1,13%
43 Kulturmiljö	8 626	3,20%	2 342	4,45%	10 968	4,09%
45 Samhällsskydd och beredskap	13 498	5,01%	4 224	8,03%	17 722	6,60%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	8 757	3,25%	2 308	4,39%	11 064	4,12%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	76 994	28,56%	9 207	17,51%	86 201	32,11%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	3 073	1,14%	1 111	2,11%	4 185	1,56%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	20 843	7,73%	6 539	12,44%	27 382	10,20%
54 Mineralfyndigheter	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
55 Miljöfarlig verksamhet	7 627	2,83%	2 672	5,08%	10 300	3,84%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	186	0,07%	68	0,13%	254	0,09%
57 Förorenade områden, efterbehandling	2 915	1,08%	863	1,64%	3 777	1,41%
58 Restaurering	965	0,36%	140	0,27%	1 105	0,41%
60 Lantbruk och landsbygd	28 305	10,50%	8 632	16,42%	36 936	13,76%
62 Fiske	2 021	0,75%	280	0,53%	2 301	0,86%
70 Folkhälsa	2 565	0,95%	734	1,40%	3 300	1,23%
80 Jämställdhet	2 951	1,09%	936	1,78%	3 888	1,45%
81 Nationella minoriteter	79	0,03%	29	0,05%	108	0,04%
82 Mänskliga rättigheter	1 187	0,44%	365	0,69%	1 552	0,58%
85 Integration	1 651	0,61%	565	1,07%	2 216	0,83%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	11 806	4,38%				
11 Administration och intern service	41 883	15,54%				
99 Resurssamverkan ²⁾	3127		1 112		4 239	
20-85 Summa produktion	215 865	80,08%	52 577	100,00%	268 442	100,00%

20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	144 437				
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	269 553	100,00%		268 442	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad³⁾	272 681			272 681	

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21).

²⁾ Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

³⁾ Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 – Myndighetsgemensam verksamhet 2021

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH(%)
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	29 645	20,52%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	12 238	8,47%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	11 806	8,17%

¹⁾ Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

27 Tabell C – Årsarbetskrafter (ÅA) 2019–2021

Verksamhetsområde	2021 ÅA totalt	2021 ÅA kvinnor	2021 ÅA män	2020 ÅA totalt	2019 ÅA totalt
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	9,1	6,6	2,5	5,9	6,3
201 Allmänna val	0,4	0,1	0,3	0,2	0,8
25 Trafikföreskrifter	1,4	0,6	0,8	1,1	0,9
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	17,2	14,2	3,0	19,3	12,6
30 Regional tillväxt	0,8	0,5	0,3	1,8	1,5
34 Infrastrukturplanering	0,3	0,2	0,0	0,3	0,3
40 Hållbar samhällsplanering och boende	4,5	2,9	1,6	6,8	5,5
41 Stöd till boende och energiåtgärder	4,7	4,0	0,7	6,1	3,7
42 Energi och klimat	3,4	1,6	1,9	3,6	3,7
43 Kulturmiljö	9,7	7,0	2,8	9,8	9,3
45 Samhällsskydd och beredskap	14,8	6,3	8,5	16,8	14,9
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	8,1	4,9	3,2	8,3	7,9
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	38,1	16,1	22,0	37,5	28,8
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4,5	3,3	1,2	3,6	2,7

53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	24,6	14,3	10,3	25,4	23,0
55 Miljöfarlig verksamhet	10,3	7,5	2,8	9,8	9,9
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,3	0,1	0,2	0,4	0,5
57 Förenade områden, efterbehandling	3,3	1,7	1,6	3,8	3,7
58 Restaurering	0,6	0,3	0,2	0,8	0,9
60 Lantbruk och landsbygd	34,7	23,1	11,6	38,8	38,4
62 Fiske	1,1	0,0	1,1	1,4	1,2
70 Folkhälsa	2,7	1,7	1,0	3,2	2,5
80 Jämställdhet	3,4	3,4	0	3,2	2,7
81 Nationella minoriteter	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
82 Mänskliga rättigheter	1,2	1,2	0,0	0,9	1,2
85 Integration	2,2	1,7	0,5	3,0	3,7
10 Myndighetsövergripande verksamhet	8,6	6,9	1,7	9,6	11,0
11 Administration och intern service	16,9	11,3	5,6	16,9	16,2
99 Resurssamverkan	4,3	2,1	2,2	2,4	1,8
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	201,5	123,4	78,1	211,8	186,6
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	227,0	141,6	85,4	238,3	213,9
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	231,3	143,6	87,6	240,7	215,7

¹⁾ Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20-21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

28

Tabell D – Representation

Nyckeltal	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)	År 2020 totalt (tkr)	År 2020 per ÅA (kr)	År 2019 totalt (tkr)	År 2019 per ÅA (kr)
Intern representation	100	434	86	359	330	1 529
Extern representation	82	356	139	577	286	1 324

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell D – Representation

Kostnaden för representation är fortsatt låg på grund av pandemin.

29

Tabell E – Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2021	År 2020	År 2019
Lokalkostnader (tkr), VÅS 103 ²⁾	Residens	1 541	1435	910
Lokalyta (m ²)	Residens	981	981	981
Lokalkostnad per m ² (kr)	Residens	1 571	1462	927
Lokalkostnader (tkr), VÅS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	8 515	8 567	8 795
Lokalyta (m ²)	Lokaler, övriga	5 791	5 791	5 791
Lokalkostnad per m ² (kr)	Lokaler, övriga	1 470	1 479	1 519
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	37	38	41
Lokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Lokaler, övriga	25	24	27
Kontorslokalyta (m ²) ⁴⁾	Kontorslokaler	5 791	5 791	5 791
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m ²)	Kontorslokaler	25	24	27
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	10 057	10 001	9 705

¹⁾ Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

²⁾ Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

³⁾ Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113 Lokaler.

⁴⁾ Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

30 Tabell F – Redovisning av ärenden 2021

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	69	115	199	279	104	8
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	43	858	497	1 307	91	2
201 Allmänna val	4	82	8	89	5	0
25 Trafikföreskrifter	26	103	13	124	18	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	390	1 572	1 127	2 756	333	1
30 Regional tillväxt	21	21	3	13	32	11
34 Infrastrukturplanering	3	19	4	20	6	1
40 Hållbar samhällsplanering och boende	101	1 145	13	1 045	214	9
41 Stöd till boende och energiåtgärder	607	205	2	809	143	19
42 Energi och klimat	109	99	5	112	101	27
43 Kulturmiljö	260	850	49	964	195	1
45 Samhällsskydd och beredskap	148	144	46	188	150	16
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	124	282	18	277	147	23
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	293	289	426	619	389	26
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	147	1 051	98	1 046	250	1
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	344	468	54	496	370	76
55 Miljöfarlig verksamhet	108	403	88	481	118	8
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	7	132	1	132	8	1
57 Förenade områden, efterbehandling	46	57	8	72	39	11
58 Restaurering	8	11	2	20	1	0
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	4 583	11 980	26	12 149	4 440	2 939
62 Fiske	17	162	8	176	11	0
70 Folkhälsa	108	53	19	118	62	1
80 Jämställdhet	4	22	22	39	9	0
81 Nationella minoriteter	0	1	3	4	0	0
82 Mänskliga rättigheter	11	14	18	39	4	0
85 Integration	25	24	23	46	26	0
10-85 Totalt antal ärenden	7 606	20 162	2 780	23 203	7 266	3 181
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	106	138	19	154	147	49
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	29	29	0	42	16	1

¹⁾ Under 2021 har huvuddelen av länsstyrelsens arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av

kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skyddszoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej. För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2021 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell F – Redovisning av ärenden 2020

Inom verksamhetsområde 40 har antalet detaljplaner minskat under året men blivit mer komplexa. Antalet äldre ärenden äldre än 2 år beror på att vi genomfört en omfattande länsvis sammanfattande redogörelse av översiktsplaner. Denna är i slutfasen och merparten av dessa ärenden kommer att avslutas inom kort.

Skillnaden i antal inkomna och beslutade ärenden under verksamhetskod 41 stöd till boende och energiåtgärder beror i huvudsak på att sista året att ansöka om solcellsstöd var 2020 och detta stöd har varit under avveckling år 2021.

Inom verksamhetsområde 51-52 ökar både antalet ärende och den utgående balansen. Detta beror både på ett ökat antal ärenden och att komplexiteten i ärendena ökar med t.ex. stora solcellparker, långa fiberdragningar och havsbaserad vindkraft.

I verksamhetsområde 60 är antalet obeslutade ärenden, äldre än två år högt. Detta beror till största del på att avslag och avvísningar inte kan göras på grund av att den funktionen i handläggningssystemet ännu inte är driftsatt.

31 Tabell G – Överklagade beslut

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	279	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	12	1 307	1
201 Allmänna val	0	89	0
25 Trafikföreskrifter	5	124	4
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	35	2 756	1
30 Regional tillväxt	0	13	0
34 Infrastrukturplanering	0	20	0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	43	1 045	4
41 Stöd till boende och energiåtgärder	29	809	3
42 Energi och klimat	0	112	0
43 Kulturmiljö	0	964	0
45 Samhällsskydd och beredskap	0	188	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	36	277	13
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	3	619	0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	19	1 046	2
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	9	496	2
55 Miljöfarlig verksamhet	14	481	3
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	132	0

57 Föreningade områden, efterbehandling	0	72	0
58 Restaurering	0	20	0
60 Lantbruk och landsbygd	10	12 149	0
62 Fiske	0	176	0
70 Folkhälsa	0	118	0
80 Jämställdhet	0	39	0
81 Nationella minoriteter	0	4	0
82 Mänskliga rättigheter	0	39	0
85 Integration	0	46	0
10-85 Totalt antal ärenden	215	23 203	0
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	0	154	0
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	14	42	23

¹⁾ Avser beslut som överklagats till högre instans år 2021, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

²⁾ Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under år 2021.

³⁾ Avser antalet överklagade beslut under år 2021 dividerat med antalet beslut under år 2021.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

32

Tabell H – Överklagade beslut som ändrats i högre instans

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	0	0	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	3	0	0
201 Allmänna val	0	0	0
25 Trafikföreskrifter	2	1	50
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	30	1	3
30 Regional tillväxt	0	0	0
34 Infrastrukturplanering	19	1	5
40 Hållbar samhällsplanering och boende	0	0	0
41 Stöd till boende och energiåtgärder	3	1	33
42 Energi och klimat	0	0	0
43 Kulturmiljö	0	0	0
45 Samhällsskydd och beredskap	1	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	22	5	23
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	0	0	0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	11	4	36
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	4	2	50
54 Mineralfyndigheter	0	0	0
55 Miljöfarlig verksamhet	13	3	23

56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	1	0	0
58 Restaurering	0	0	0
60 Lantbruk och landsbygd	5	1	20
62 Fiske	0	0	0
70 Folkhälsa	0	0	0
80 Jämställdhet	0	0	0
81 Nationella minoriteter	0	0	0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0
85 Integration	0	0	0
10-85 Totalt antal ärenden	114	19	17
<i>varav Vattenmyndighetens ärenden</i>	0	0	0
<i>varav Miljöprövningsdelegationens ärenden</i>	13	2	15

¹⁾ Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2021.

²⁾ Avser beslut som ändrats under 2021 på grund av domar/beslut i högre instans.

³⁾ Antal ändrade beslut i högre instans under år 2021 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2021.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

33 Tabell I – Handläggningstider

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2019–2021	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Utfall (%) 2019	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020	Medel-antal dagar 2019
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	97	94	96	8	25	19
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	100	100	100	15	15	12
282 Anmälningssakerna djurskydd	90	99	97	94	20	21	32
403 Överklagade av lov, förhandsbesked	150	100	100	91	48	23	57
403 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	100	100	91	49	28	47
403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	100	100	95	46	26	59
505 Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författn	180	100	100	77	56	23	95
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	44	54	61	48	45	39
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	96	100	100	12	9	8
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180	79	78	85	127	137	99
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	87	83	73	41	81	68
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	98	91	100	11	14	10
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	95	98	97	11	8	11
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{5,6)}	180	14	100	62	413	56	142
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{5, 6)}	180	29	92	98	272	78	75
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{5, 6)}	180	44	100	87	251	23	62
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Företagsstöd ^{5, 6)}	180	x	x	x	x	x	862
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Projektstöd ^{5, 6)}	180	x	x	x	x	x	798
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder- Företagsstöd ^{6, 7)}	120	96	100	95	60	53	50
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{6, 7)}	120	87	82	84	87	58	63
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{6, 7)}	120	82	94	86	79	68	73
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Företagsstöd ^{6, 7)}	120	x	x	50	x	x	120
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Projektstöd ^{6, 7)}	120	x	x	100	x	x	62
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	87	75	100	20	27	15
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	89	26	84	28	51	32

²⁾ Målet är satt från komplett ansökan.

³⁾ Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

⁴⁾ Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

⁵⁾ Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

⁶⁾ Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

⁷⁾ Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell I – Handläggningstider

Gällande verksamhet 525 så behövs komplettering i många ärende.

För verksamhet 526 är målet på 21 dagar inte uppfyllt på ett fåtal ärenden på grund av att antalet prövade stranskyddsdispenser ökat stort samt att några ärenden inte varit kompletta.

Verksamhetsområde 602 landsbygdsutvecklingsåtgärder ansökan: Länsstyrelserna har under 2020 och fram till mars 2021 då programändring 7 i landsbygdsprogrammet skedde haft medelsbrist för ansökningar i nära nog samtliga delbudgetar. Vid programändring 7 tillfördes landsbygdsprogrammet medel i flera åtgärder och ytterligare medel och nya satsningar tillfördes i programändring 8 under hösten. Under 2020 och början av 2021 har således ärendebalanser ackumulerats i väntan på besked om nya budgetar för övergångsåren 2021-2022 och det har fått negativa effekter på målen för handläggningstid. Utvidgade obligatoriska handläggningsrutiner kommer att visa sig i längre handläggningstider även framöver. En ytterligare förklaring till långa handläggningstider för ansökan om stöd är att många äldre ärenden avslutats under 2021. På grund av osäkerhet kring vilka åtgärder som skulle tillföras nya medel för perioden 2021-2022 har vi inte vågat avslå dessa ansökningar tidigare. En annan orsak är att enheten haft resurser som delvis jobbat med covid-19 under 2021 både gällande ansökan om stöd och ansökan om utbetalning.

Verksamhetsområde 602 landsbygdsutvecklingsåtgärder utbetalning: Länsstyrelserna har kunnat fokusera på handläggning av utbetalningar eftersom få ansökningar om stöd kunde handläggas i början av året pga. budgetbrist. Handläggningstiderna har generellt god måluppfyllnad men nya mera omfattande handläggningsrutiner som beslutades under hösten 2021 riskerar att öka handläggningstiderna 2022, jämfört med föregående år.

Förändring gällande verksamhet 623 beror på att under 2020 var handläggningstiden för förordnande som fisketillsynsman längre än normalt pga av längre handläggningstider hos polisen (troligen pga pandemi). Detta har inte varit ett problem under 2021 och därmed har handläggningstiderna återgått till de normala.

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

34 Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)	2021	2020	Not
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	102 320	112 142	1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	13 100	14 575	2
Intäkter av bidrag	156 823	140 725	3
Finansiella intäkter	7	31	4
Summa	272 250	267 474	
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	-168 411	-165 910	5
Kostnader för lokaler	-11 642	-11 440	6
Övriga driftskostnader	-89 643	-86 817	7
Finansiella kostnader	-9	-13	8
Avskrivningar och nedskrivningar	-2 976	-4 025	9
Summa	-272 681	-268 205	
Verksamhetsutfall	-430	-731	
Uppbördsverksamhet			
Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	9 083	8 994	10
Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-9 083	-8 994	
Saldo	0	0	
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	6 554	12 213	11
Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	93 999	176 154	12
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	1 410	9 737	13
Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	310	51	14
Lämnade bidrag	-102 273	-198 155	15
Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring	-430	-731	16

35 Balansräkning

Tillgångar (tkr)	2021	2020	Not
Materiella anläggningstillgångar			
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	1 494	4 294	
Summa	1 494	4 294	17
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	1 334	1 345	
Fordringar hos andra myndigheter	4 928	5 062	18
Övriga kortfristiga fordringar	455	754	19
Summa	6 717	7 162	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	2 486	2 563	
Upplupna bidragsintäkter	27 535	19 906	
Övriga upplupna intäkter	1 555	1 810	
Summa	31 576	24 279	20
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	31 216	49 376	
Summa	31 216	49 376	21
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	70 295	32 353	22
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	137	410	23
Summa	70 432	32 763	
Summa tillgångar	141 435	117 874	

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

Kapital och skulder (tkr)	2021	2020	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	133	133	
Balanserad kapitalförändring	-530	201	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	-430	-731	
Summa	-827	-397	24
Fonder			
Fonder	157	467	
Summa	157	467	14
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	153	0	25
Övriga avsättningar	1 430	1 095	26
Summa	1 583	1 095	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	1 361	4 162	27
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	5 658	5 164	28
Leverantörsskulder	4 327	5 527	29
Övriga kortfristiga skulder	2 724	2 796	30
Depositioner	137	410	31
Summa	14 207	18 058	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	17 170	15 990	
Oförbrukade bidrag	109 145	82 660	
Summa	126 315	98 650	32
Summa kapital och skulder	141 435	117 874	

36 Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag (tkr)

Anslag	Ingående överförings- belopp	Arets tilldelning enligt reglerings-brev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överförings- belopp	NOT
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse									
01 05 001 007 Länsstyrelserna m.m., Kalmar län	-6 298	116 245	-91	0	0	109 856	-108 264	1 592	33
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt									
19 01 001 007 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Kalmar län	675	1 069	0	0	-675	1 069	-610	459	34
Summa	-5 623	117 314	-91	0	-675	110 925	-108 873	2 052	

Redovisning mot inkomstitel (tkr)

Inkomstitel	Beräknat belopp	Inkomster	NOT
2511 001 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 100	1 659	
2537 111 Miljöskyddsavgift Täckavgift	7 500	6 972	
2552 309 Avgifter enligt avfallsförordningen	150	151	
2714 109 Sanktionsavgifter		301	
Summa	8 750	9 083	10

Redovisning av beställningsbemyndiganden (tkr)

Anslag / Anslagsbenämning	Tilldelat bemyndig- ande	Ingående åtaganden	Ute- stående åtag- anden	Utestående åtagandenas fördelning per år			NOT
		2021	2021	2022	2023	2024	
Utgiftsområde 19 Regional tillväxt							
19 01 001 007 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Kalmar län	200	931	195	125	70	0	34

37 Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2022.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2021 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

- ”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”
- ”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”
- ”Länsstyrelserna undantas enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningspost. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har 2021 fastställts till 50 tkr, tidigare år var gränsen 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderogleras i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en bedömd nyttjandeperiod om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	3 år
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	4 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	4 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder. Enligt regleringsbrev 2021 avseende utgiftsområde 23 anslag 1:20 anslagspost 2 villkor 6 ska vinst vid försäljning redovisas som statskapital och återinvesteras i Jordfonden.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Stora genomslag i den finansiella redovisningen

Verksamhetens intäkter och kostnader

Användningen av förvaltningsanslaget minskade från 2020 till 2021 efter länsstyrelsens omställningsarbete. Intäkter av bidrag ökar bl.a. för finansiering tillförd för pandemirelaterat arbetet, men också medel för naturskötsel har ökat. Transfereringarnas stora förändringar beror på olika stora projekt inom efterbehandling av förorenade områden.

Länsstyrelsen i Kalmar

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag.

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Sandwall, Peter	1 429 879	Energimyndighetens insynsråd Ekonomistyrningsverkets (ESV) insynsråd Statskontorets råd
Länsråd		
Mannervik, Ylva (fr.o.m. 2021-09-01)	420 934	
t.f. Brynolf, Eva (t.o.m. 2021-08-31)	960 521	
Insynsråd		
Åkesson, Anders	9 500	
Aronsson, Peter	7 600	Rektor (styrelseledamot) för Linnéuniversitetet Insynsråd för länsstyrelsen i Kronoberg
Thorstensson, Jan-Olof	7 600	Hällefors Tierp Skogar AB Kalmar Hamn AB
Henriksson, Anders	5 700	Vice ordförande i SKR företag AB Ledamot KPA AB Ordförande i KPA Tjänstepension AB Ordförande Kalmar FF event AB Kalmar Braxen AB Kalmar FF Transferintressenter AB Ledamot/vice ordförande i styrelse för Linnéuniversitetet
Kadowaki, Mari	9 500	VD samt styrelseledamot Saft Batteries AB Styrelseledamot i börsnoterade bolaget Garo AB
Andersson, Jenny	7 600	Styrelseledamot och VD för Stjärnamo Kyckling AB Ordförande i Svensk Fågel servicebolag AB
Wärenfalk, Matilda	7 930	
Naraghi, Laila	7 600	

Noter till resultaträkning

Not 1 Intäkter av anslag	2021	2020
01 05 001 007 Länsstyrelserna m.m., Kalmar län	101 906	111 725
19 01 001 007 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Kalmar län	413	417
Summa intäkter av anslag	102 320	112 142

Skillnaden för förvaltningsanslaget består i att 2020 utnyttjades anslagskrediten och 2021 utnyttjades inte anslaget fullt ut.

Not 2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2021	2020
Offentligrättsliga avgifter	1 862	1 710
Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	10 538	10 405
Intäkter av andra ersättningar	700	2 460
Summa	13 100	14 575
<i>Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av</i>		
Intäkter uthyrning	1 011	990
Intäkter utbildning/konferenser	637	607
Intäkter konsultuppdrag	7 406	7 657
Intäkter övriga 4 § avgifter	1 484	1 151
	10 538	10 405

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

Not 3 Intäkter av bidrag	2021	2020
Bidrag från statliga myndigheter	155 308	126 209
<i>varav</i>		
<i>Naturvårdsverket</i>	68 227	44 268
<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	43 961	41 784
<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	9 736	7 728
<i>Statens jordbruksverk</i>	9 449	11 021
<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	8 617	8 425
<i>Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>	7 118	2 103
<i>Riksantikvarieämbetet</i>	3 733	4 347
<i>Länsstyrelsen i Västmanlands län</i>	1 054	972
<i>Skogsstyrelsen</i>	786	1 176
<i>Övriga statliga myndigheter</i>	2 627	4 384
Bidrag från övriga	1 515	14 517
<i>varav bidrag från EU:s fonder</i>		
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	766	1 308
<i>YEIP - Innovationsprojekt</i>	4	-15
Summa	156 823	140 725

Anslaget för naturskötsel har ökat och medel för covid-frågor har fördelats som dispositionsrätter från länsstyrelsen i Örebro. Minskningen av bidrag från övriga beror på att bidragen för efterbehandling av förorenade områden redovisas i transfereringsavsnittet 2021.

Not 4 Finansiella intäkter	2021	2020
Räntekonto i Riksgälden	0	0
Övriga finansiella intäkter	7	31
Summa	7	31

Räntan på räntekontot har varit noll hela året

Not 5 Kostnader för personal	2021	2020
Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-113 567	-112 876
<i>varav</i>		
<i>Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)</i>	-522	-649
Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-54 844	-53 035
Summa	-168 411	-165 910

Lönekostnaderna är i princip oförändrade, sänkningen av lönekostnader p.g.a. omställningen påverkar sent under året. Pensionspremien för förmånsbestämd pension har ökat med 1 miljon kronor.

Not 6 Kostnader för lokaler	2021	2020
Kostnader för lokaler	-11 642	-11 440

Lokalkostnaderna är ca 1,6 milj kr högre än det som redovisas i tabell F i resultatredovisningen. Skillnaden består av kostnader för renhållning och kostnader för elektricitet i Naturvårdsverkets fastigheter inom naturskötsel samt skötsel av fornminnen.

Not 7 Övriga driftskostnader	2021	2020
Övriga driftskostnader	-89 643	-86 817

IT-kostnaderna har ökat med 3 miljoner kr 2021 jämfört med 2020.

Not 8 Finansiella kostnader	2021	2020
Räntekostnader i Riksgälden	0	-2
Övriga finansiella kostnader	-9	-11
Summa	-9	-13

Not 9 Avskrivningar och nedskrivningar	2021	2020
Avskrivningar och nedskrivningar	-2 976	-4 025

Avskrivningarna minskar eftersom de flesta avskrivningarna för investeringarna som länsstyrelsen gjorde vid byte av kontorslokaler nu är helt avskrivna.

Not 10 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2019	2020	2021	2021
	utfall intäkter	utfall intäkter	budget intäkter	utfall intäkter
Avgifter med bestämt ekonomiskt mål				
2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	852	1 107	1 100	1 659
2537 Miljöskyddsavgift	7 311	7 417	7 500	6 972
2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	102	155	150	151
Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål				
2714 Sanktionsavgifter	603	315		301
Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	8 868	8 994	8 750	9 083

Enligt 2021 års regleringsbrev undantas länsstyrelserna enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och

budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. Som en följd av det ändras notens uppställning till att endast omfatta intäkter för 2019, 2020 och 2021.

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2021 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål.

Expeditions- och ansökningsavgifterna har ökat men ökningen beror också på att 315 tkr av avgifterna under 2020 felaktigt redovisades som miljöskyddsavgift.

Not 11 Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2021	2020
01 05 001 007 Länsstyrelserna m.m., Kalmar län	6 357	11 852
19 01 001 007 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Kalmar län	196	236
13 01 001 005 Etableringsåtgärder, Information medborgarskapsceremonier	0	125
Summa	6 554	12 213

Finansiering av bidrag från förvaltningsanslaget avser förvaltningskostnader hos regionen i Kalmar län, under 2020 tillfördes länsstyrelsen tillfälliga medel (5 700 tkr) för samordning av flyktingmottagning/etablering.

Not 12 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2021	2020
Från myndighet		
Naturvårdsverket	53 481	124 648
Havs- och vattenmyndigheten	24 962	34 608
Riksantikvarieämbetet	8 979	10 955
Socialstyrelsen	4 045	4 026
Övriga statliga myndigheter	2 532	1 916
Summa	93 999	176 154

Minskningen av medel från Naturvårdsverket avser främst efterbehandling av förorenade områden, bl.a. att Oskarshamns hamnbassäng avslutades 2020. Minskningen av medel från Havs- och vattenmyndigheten avser mest medel till lokala vattenvårdsprojekt och bättre vattenhushållning.

Not 13 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2021	2020
Medel från privata sektorn	1 620	9 660
Älgvårdsfonden	-210	77
Summa	1 410	9 737

Medel från privata sektorn avser mest efterbehandling av förorenade områden, projekt med lägre privat finansiering 2021 än 2020.

Not 14 Avsättning till/upplösning av fonder m. m. för transfereringsändamål	2021	2020
Ingående balans	467	518
Årets förändring	-310	-51
Utgående balans	157	467
Uppdelat på		
Älgårdsfonden		
<i>Ingående balans</i>	467	518
<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	-210	77
<i>Lämnade bidrag</i>	-100	-128
<i>Utgående balans</i>	157	467

Erhållna medel är negativa p.g.a. att för 2021 var verksamhetskostnaderna högre än de inbetalda avgifterna.

Not 15 Lämnade bidrag	2021	2020
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-86 088	-173 116
Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-16 185	-25 039
Summa Lämnade bidrag	-102 273	-198 155
<i>inom verksamhetsområden</i>		
<i>Efterbehandling av förorenade områden</i>	-42 202	-125 715
<i>Miljömål</i>	-25 414	-21 693
<i>Övriga ärenden inom administration och intern service</i>	-6 357	-6 254
<i>Frågor inom mänskliga rättigheter</i>	-4 045	-4 026
<i>Förvaltning av kvalitén på vattenmiljön</i>	-3 607	-6 294
<i>Byggnadsvård</i>	-3 511	-3 298
<i>Kalkning av försurade vatten</i>	-3 205	-3 819
<i>Fornminnes- och kulturlandskapsvård</i>	-3 032	-2 366
<i>Dricksvattenförsörjning</i>	-3 000	0
<i>Stöd till fisket</i>	-2 047	-2 350
<i>Kulturhistoriskt värdefulla miljöer</i>	-1 885	-3 453
<i>Fiskevård och fritidsfiske</i>	-1 570	-4 185
<i>Allmänt och övergripande inom vattenverksamhet</i>	-882	-6 173
<i>Fornminnen</i>	-550	-1 813
<i>Allmänt och övergripande inom integration</i>	0	-5 069
<i>Övriga verksamhetsområden</i>	-965	-1 647
	-102 273	-198 155

Lämnade bidrag till efterbehandling av förorenade områden minskade, bl.a. det stora projektet Oskarshamns hamnbassäng avslutades 2020. Under 2020 lämnades bidrag för samordning av flyktingmottagning/etableringstillfördes, av tillfälliga medel.

Inga bidrag finansierade genom EU-fonder

Not 16 Årets kapitalförändring	2021	2020
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	-430	-461
Semesterlöne- och löneskuld	0	-270
Summa verksamhetsutfall	-430	-731
Summa årets kapitalförändring	-430	-731

Kapitalförändringen för semesterlöne- och löneskuld 2020 avsåg avslutandet av undantaget för semestereskuld från före 2008.

Noter till balansräkning

Not 17 Materiella anläggningstillgångar	2021-12-31	2020-12-31
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	18 450	18 356
Årets anskaffning	176	95
Utgående anskaffningsvärde	18 626	18 450
Ingående avskrivningar	-14 156	-10 131
Årets avskrivningar	-2 976	-4 025
Utgående avskrivningar	-17 132	-14 156
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	1 494	4 294

133 tkr av anläggningstillgångarna finansieras av statskapital, resten av lån i Riksgälden.

Not 18 Fordringar hos andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	1 539	1 491
Mervärdesskatt	3 389	3 571
Summa	4 928	5 062

Not 19 Övriga kortfristiga fordringar	2021-12-31	2020-12-31
Uppbördsfordringar	453	748
Övriga kortfristiga fordringar	3	5
Summa	455	754

Not 20 Periodavgränsningsposter	2021-12-31	2020-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	2 486	2 549
Övriga förutbetalda kostnader	0	14
Summa förutbetalda kostnader	2 486	2 563
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter	22 059	19 806
<i>varav</i>		
<i>Statens jordbruksverk</i>	19 267	14 495
<i>Övriga statliga myndigheter</i>	2 792	5 311
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	5 476	100

Not 20 Periodavgränsningsposter	2021-12-31	2020-12-31
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	5 002	0
Totala upplupna bidragsintäkter	27 535	19 906
Övriga upplupna intäkter	1 555	1 810
Summa periodavgränsningsposter	31 576	24 279

Ökningen av upplupna bidragsintäkter gäller både Jordbruksverket och EU-Life-medel.

Not 21 Avräkning med statsverket	2021-12-31	2020-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-748	-1 722
Redovisat mot inkomstitel (-)	-9 083	-8 994
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	9 379	9 968
Skulder avseende uppbörd	-453	-748
Anslag i icke räntebärande flöde		
Redovisat mot anslag (+)	610	778
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-610	-778
Fordringar/skulder avseende anslag i icke räntebärande flöde	0	0
Anslag i räntebärande flöde		
Ingående balans	6 298	3 065
Redovisat mot anslag (+)	108 264	123 577
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-116 154	-120 344
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-1 592	6 298
Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
Ingående balans	43 826	73 008
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	256 813	249 845
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-258 610	-269 836
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	-8 770	-9 190
Övriga fordringar på statens centralkonto	33 260	43 826
Summa utgående balans avräkning med statsverket	31 216	49 376

Not 22 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Räntekonto i Riksgälden	70 295	32 353

Beviljad räntekontokredit (8 000) har inte utnyttjats under 2021 och 2020. Ökningen av medel på räntekontot beror på ökade oförbrukade medel.

Not 23 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	137	410

Inbetalt belopp under 2021 uppgår till 162 (1 086) tkr, medan utbetalt belopp uppgår till 435 (1 023) tkr. Den del som ska regleras efter mer än tolv månader är svårbedömd. Utbetalning sker när gäldenären kräver det eller efter dom i tingsrätt. När detta sker är svårt att bedöma varvid Länsstyrelsen väljer att inte ange någon del av posten som kommer regleras efter mer än 12 månader.

Not 24 Förändring av myndighetskapitalet	Statskapital	Donationskapital	Balanserad kapitalförändring, anslagsfinansierad verksamhet	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2020	133	0	0	201	0	-731	-397
<i>varav</i>							
Konst/Statens konstråd	133	0	0	0	0	0	133
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	-69	0	-461	-530
Semesterlöne- och löneskuld	0	0	0	270	0	-270	0
Ingående balans 2021	133	0	0	201	0	-731	-397
Föregående års kapitalförändring	0	0	0	-731	0	731	0
Årets förändring							
<i>varav</i>							
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	0	0	0	0	0	-430	-430
Summa årets förändring	0	0	0	0	0	-430	-430
Utgående balans 2021	133	0	0	-530	0	-430	-827

Not 25 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	2021-12-31	2020-12-31
Ingående avsättningar	0	39
Årets pensionskostnader	205	-19
Årets pensionsutbetalningar	-52	-21
Utgående avsättning	153	0

Ett beslut om delpension beslutat under 2021.

Not 26 Övriga avsättningar	2021-12-31	2020-12-31
Lokalt omställningsarbete		
Årets förändring	335	334
Utgående balans	1 430	1 095
Omstruktureringsåtgärder		
Årets förändring	0	0
Summa övriga avsättningar	1 430	1 095

Under året har 335 tkr i avsättning gjorts och inget har förbrukats av omställningsmedlen. Av avsättningen för lokalt omställningsarbete bedömer Länsstyrelsen att totalt cirka 500 tkr kommer att användas under 2022.

Not 27 Lån i Riksgäldskontoret	2021-12-31	2020-12-31
Ingående balans	4 162	4 790
Under året upptagna lån	176	3 396
Årets amorteringar	-2 976	-4 025
Utgående balans	1 361	4 162
Beviljad låneram	10 000	10 000

2021 års planerade investeringar har på grund av långa leveranstider flyttats fram till 2022.

Not 28 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2021-12-31	2020-12-31
Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	2 388	1 633
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	3 002	3 147
Mervärdesskatt	268	383
Summa	5 658	5 164

Not 29 Leverantörsskulder	2021-12-31	2020-12-31
Leverantörsskulder	4 327	5 527

Leverentörsskulden varierar under året mest beroende på när tjänster utförda i den sakfinansierade verksamheten slutförs.

Not 30 Övriga kortfristiga skulder	2021-12-31	2020-12-31
Personalens källskatt	2 698	2 780
Övriga kortfristiga skulder	26	16
Summa	2 724	2 796

Not 31 Depositioner	2021-12-31	2020-12-31
Depositioner	137	410

Inbetalt belopp under 2021 uppgår till 162 (286) tkr, medan utbetalt belopp uppgår till 435 (1 023) tkr. Den del som ska regleras efter mer än tolv månader är svårbedömd. Utbetalning sker när gäldenären kräver det eller efter dom i tingsrätt. När detta sker är svårt att bedöma varvid Länsstyrelsen väljer att inte ange någon del av posten som kommer regleras efter mer än 12 månader.

Not 32 Periodavgränsningsposter	2021-12-31	2020-12-31
Upplupna kostnader		
Upplupna löner, arvoden inkl social avg	1 227	421
Upplupna semesterlöner inkl social avg	14 368	12 922
Övriga upplupna kostnader	1 575	2 647
Summa upplupna kostnader	17 170	15 990
Upplupna löner består 2020 av kompensation för innestående övertid, 2021 består posten av övertid och uppsägningslöner.		
Oförbrukade bidrag från annan myndighet	100 837	78 716
<i>varav</i>		
<i>Naturvårdsverket</i>	<i>57 583</i>	<i>41 469</i>
<i>Havs- och vattenmyndigheten</i>	<i>9 924</i>	<i>10 807</i>
<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	<i>9 577</i>	<i>7 906</i>
<i>Länsstyrelsen i Örebro län</i>	<i>8 957</i>	<i>3 089</i>
<i>Statens jordbruksverk</i>	<i>5 121</i>	<i>2 326</i>
<i>Länsstyrelsen i Skåne län</i>	<i>1 530</i>	<i>1 309</i>
<i>Länsstyrelsen i Jönköpings län</i>	<i>1 367</i>	<i>228</i>
<i>Riksantikvarieämbetet</i>	<i>1 361</i>	<i>536</i>
<i>Länsstyrelsen i Östergötlands län</i>	<i>1 268</i>	<i>1 268</i>
<i>Övriga statliga myndigheter</i>	<i>4 149</i>	<i>9 778</i>
Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:		
- Inom tre månader	12 064	2 483
- mer än tre månader till ett år	39 600	24 836
- mer än ett år till tre år	49 173	51 397
- mer än tre år		
Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner	8 309	3 944
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	<i>7 703</i>	<i>3 236</i>
<i>YEIP - Innovationsprojekt</i>	<i>0</i>	<i>4</i>
Summa oförbrukade bidrag	109 145	82 660

Ökningen av oförbrukade medel avseende Naturvårdsverket består mest av ökade medel inom naturområdet. Ökningen av oförbrukade medel från MSB och länsstyrelsen i Örebro beror på att pandemin har trängt undan delar av den ordinarie verksamheten och att mycket medel tillförts för pandemi-arbetet.

Noter till anslagsredovisning

Not 33 Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
01 05 001 007 Länsstyrelserna m.m., Kalmar län			
	Anslagskredit	3 487	0
	Anslagsbehållning som disponeras, 3 %	3 484	1 592
	Kredit på räntekonto	8 000	0
	Låneram för anläggningstillgångar	10 000	1 361
	Finansiering av förvaltningskostnader hos Region Kalmar	6 357	6 357

Det låga utnyttjandet av låneramen beror bland annat av att 2021 års planerade investeringar har tvingats flyttats fram till 2022 på grund av långa leveranstider.

Not 34 Anslag/Benämning	Villkor	Belopp	Utfall
19 01 001 007 Regionala tillväxtåtgärder, Länsstyrelsen i Kalmar län			
	Anslagskredit	53	0
	Anslagsbehållning som disponeras	inget	459
	Uppföljning och utvärdering	200	0
	Beställningsbemyndigande	200	195

För både anslagsutnyttjandet och bemyndigandet gäller att det avser enbart åtaganden gjord 2019 eller tidigare år. Länsstyrelsen får fr.o.m. 2020 inte fatta nya beslut.

38 Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Kalmar den 21 februari 2022

Peter Sandwall

Landshövding

Bilagor

39 Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p4	Främja samverkan	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p5	Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p2	Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av sektorsövergripande områden
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Energi och klimat
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för	Naturvård och miljöskydd

	miljöarbetets utveckling	
7§	Geografiskt områdesansvar enligt förordningen (2015:1052)	Samhällsskydd och beredskap
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

40 Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsens regleringsbrev 2021.

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	1 Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	1 Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Målsättningar för hantering av EU-stöd	1 Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A4 Handlingsplan för grön infrastruktur	1 Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Nationella målen för kulturmiljöarbetet	1 Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Kulturmiljö	Alla län
1A6 Förenade områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Cirkulär ekonomi	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla Län
1A8 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Berörda län
1A9 Nationella planen för moderna miljövillkor	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A10 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
1B3 Invasiva främmande arter	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1B4 Naturvård, artbevarande m.m.	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter/ Naturvård, artbevarande m.m.	Alla län
1C1 Regionalt tillväxtarbetet och samverkan med regionerna	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C2 Mål i regionala utvecklingsstrategin	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C3 Förenkla för företag	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla
1D2 Kontroll av livsmedel och foder i primärproduktionen	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Alla län
1D7 ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
1E1 Struktur för återrapportering enligt 2 § förordningen med länsstyrelseinstruktion	Mål och återrapporteringskrav / E. Övrigt	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B22 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3E4 Kompetensinsats riskbaserat informationssäkerhetsarbete	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	Samhällsskydd och beredskap	Alla län

41

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsfinansierad verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	Utveckling av hållbara städer	Hållbar samhällsplanering och boende

42 Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2021 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2021	Område	Rapporteringsdatum	Rapporterat till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2022-02-22	Lst Örebro
2.3 Redovisa antalet årsarbetskrafter	Organisationsstyrning	2021-03-15	Miljödepartementet
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-25	Näringsdepartementet
3A2 Naturnära jobb	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-15	Näringsdepartementet
3A3 Energi- och klimatpolitiska målen	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-25	Lst Dalarna redovisar till Miljödepartementet (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3A5 Stöd till kommunernas kontinuitetsplanering	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2021-04-15 2021-09-30 2022-02-28 2023-02-22	Dricksvatten Lst Jönköping redovisar till Näringsdepartementet Avloppsrensning Lst Västernorrland redovisar till Miljödepartementet
3A6 Resultat och effekter av arbetet med att skydda dricksvatten	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet)
3A7 Kostnader för hantering av EU-stöden	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2021-02-01	Näringsdepartementet
3A8 Föregående års fisketillsyn	3 Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-01	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Näringsdepartementet)
3B1 Aktiviteter på demokratiområdet	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B2 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3B3 Stödja kommunerna i deras arbete med att motverka vräkningar	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-06-15	Boverket i enlighet med förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar
3B4 Planeringsunderlag för kulturmiljöer inom havsplanering	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-01-31	Lst Västra Götaland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B6 Civilt försvar och krisberedskap	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-10-31	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (kopia till Justitiedepartementet)
3B7 Restaurering och anläggning av våtmarker	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Lst Gotland redovisar till Miljödepartementet
3B8 Regionala arbetet med friluftspolitiken	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B9 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B10 Naturvård m.m.	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

3B11 Förutsättningar för vilda pollinatörer i landskapet	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B13 Förslag på Natura 2000-områden för gråsäl	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-09-30	Havs- och vattenmyndigheten
3B14 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-12-01	Lst Kronoberg redovisar till Näringsdepartementet
3B15 Statlig närvaro och service i länet	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	-	Lst Örebro redovisar till Finansdepartementet
3B16 Funktionshinderpolitiska strategier och planer	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-12-14 2022-12-13 2024-03-01	Socialdepartementet
3B17 Tillämpningen av barns rättigheter	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-03-01 2022-03-01 2023-03-31	Lst Dalarna redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B18 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-11-12	Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)
3B20 Utveckla utbildningsmaterialet inom samhällsorienteringen	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2021-06-30	Lst Västra Götaland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B21 Lägesbilder om mottagandet av nyanlända och asylsökande	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B23 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för mottagandet av vissa nyanlända invandrare	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B24 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för ensamkommande barn och unga	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B25 Insatser för asylsökande m.fl.	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B26 Redogöra för vilka insatser som ersättning lämnats enligt 37 och 37 a §§	3 Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B27 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-02-25	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C3 Lämna utgiftsprognoser m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Tillväxtverket
3C4 Bredbandsutbyggnad	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-01-31	Post- och telestyrelsen (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3C5 Grundläggande betaltjänster	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2021-12-01	Lst Dalarna redovisar till Infrastrukturdepartementet
3C7 Länsstrategier för jämställdhetsintegrering	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-02-22	Arbetsmarknadsdepartementet
3C8 förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-11	Arbetsmarknadsdepartementet
3D1 Byggnadsnämndernas tillsynsarbete	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-01-31	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D2 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-02-15	Naturvårdsverket
3D3 Förberedelse för uppgiftslämnande till Naturvårdsverket	Uppdrag / D. Tillsyn	2021-11-30	Lst Skåne redovisar till Miljödepartementet

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN ÅRSREDOVISNING 2021

3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-03-31	Lst Västernorrland redovisar till Miljödepartementet
3D5 Beslut om upphävande av och dispens från strandskyddet	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3D6 Effektiv och rättssäker tillsyn	Uppdrag / D. Tillsyn	2021-10-01	Lst Västernorrland redovisar till Finansdepartementet
3D7 Effektivisera prövningsverksamheten	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-10-03	Lst Blekinge redovisar till Finansdepartementet
3E2 Indelning av hur länsstyrelserna ska redovisa avgiftsbelagd verksamhet	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2021-09-30	Lst Örebro redovisar till Finansdepartementet
3E3 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2021-02-05 2021-04-29 2021-06-30 2021-10-25	Hermes

Länsstyrelsen
Kalmar län

www.lansstyrelsen.se/kalmar